

TEACH YOURSELF

Turkish

Asuman Çelen Pollard and David Pollard

This is a complete course in spoken and written Turkish. If you have never learned Turkish before, or if your Turkish needs brushing up, *Teach Yourself Turkish* is for you.

David Pollard and Asuman Çelen Pollard have created a practical course that is both fun and easy to work through. They explain everything along the way and give you plenty of opportunities to practice what you have

learned. The course structure means that you can work at your own pace, arranging your learning to suit your needs.

The course contains

- a range of graded units of dialogues, culture notes, grammar and exercises
- a step-by-step guide to pronunciation
- a Turkish-English vocabulary

By the end of the course you'll be able to cope with a whole range of situations and participate fully and confidently in Turkish life.

 TEACH YOURSELF

Long-renowned as the authoritative source for 30 million self series languages, activities.

US \$14.95 / CAN \$19.95

ISBN 0-8442-3715-9

3 7977 0041 0266 7

51495

9 780844 237152

 NTC Publishing Group

TEACH YOURSELF

Turkish

A COMPLETE COURSE FOR BEGINNERS

Turkish

Asuman Çelen Pollard
and David Pollard

PORTSMOUTH PUBLIC LIBRARY
1220 GALLIA ST.
PORTSMOUTH, OHIO 45662

TEACH YOURSELF BOOKS

For UK order queries: please contact Bookpoint Ltd, 39 Milton Park, Abingdon, Oxon OX14 4TD. Telephone: (44) 01235 400414. Fax: (44) 01235 400454. Lines are open from 9.00-6.00, Monday to Saturday, with a 24 hour message answering service. Email address: orders@bookpoint.co.uk

For U.S.A. & Canada order queries: please contact NTC/Contemporary Publishing, 4255 West Touhy Avenue, Lincolnwood, Illinois 60646 - 1975, U.S.A. Telephone: (847) 679 5500, Fax: (847) 679 2494.

Long-renowned as the authoritative source for self-guided learning - with more than 30 million copies sold worldwide - the *Teach Yourself* series includes over 200 titles in the fields of languages, crafts, hobbies, sports, and other leisure activities.

British Library Cataloguing in Publication Data

A catalogue record for this title is available from the British Library

Library of Congress Catalog Card Number: on file.

First published in UK 1996 by Hodder Headline Plc, 338 Euston Road, London NW1 3BH.

First published in US 1996 by NTC/Contemporary Publishing, 4255 West Touhy Avenue, Lincolnwood (Chicago), Illinois 60646 - 1975 USA

The 'Teach Yourself' name and logo are registered trade marks of Hodder & Stoughton Ltd.

Copyright © 1996 David Pollard and Asuman Çelen Pollard

In UK: All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publisher or under licence from the Copyright Licensing Agency Limited. Further details of such licences (for reprographic reproduction) may be obtained from the Copyright Licensing Agency Limited of 90 Tottenham Court Road, London W1P 9HE.

In US: All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form, or by any means, electronic, mechanical, photocopying, or otherwise, without prior permission of NTC/Contemporary Publishing Company.

Typeset by Transet Ltd, Coventry.

Printed in Great Britain for Hodder & Stoughton Educational, a division of Hodder Headline Plc, 338 Euston Road, London NW1 3BH by Cox & Wyman Ltd, Reading, Berkshire.

Impression number 10 9 8 7 6 5 4 3
Year 2002 2001 2000 1999 1998 1997

Introduction	1
Introduction to the Turkish language	6
The alphabet and pronunciation	10
Pronunciation practice - survival guide	14
1 Ekmek var mı? Is there any bread?	18
2 İngiliz misiniz? Are you English?	29
3 Daha koymayın, lütfen! No more, please!	43
4 Şaka yapıyorsunuz! You're joking!	59
5 Çok beklediniz mi? Have you been waiting long?	75
6 Yarın erken kalkacağım I'll get up early tomorrow	90
7 Yardım eder misiniz? Would you help me?	106
8 Nereye gidelim? Ne yapabiliriz?	
<i>Where shall we go? What can we do?</i>	120
9 Neler yapmayı seviyorsunuz? What do you like doing?	137
10 Eğer geçmezse, ilaç veririm	
<i>If it doesn't get better, I'll give you some medicine</i>	153
11 Sizce çok sakin bir yer mi?	
<i>You said it was a very quiet place!</i>	167
12 Aradığımız numara yanlıştr	
<i>The number you have dialled is incorrect</i>	179
13 Ne olduğunu anlatır mısınız?	
<i>Could you tell me what happened?</i>	193
14 Güldürme beni! Don't make me laugh!	205
15 Burası ne zaman inşa edilmiş? When was this place built?	218
16 Fiyatları bilseydim orada yemezdik	
<i>If I had known about the prices we wouldn't have eaten there</i>	234
Key to the exercises	247
Appendix	254
Turkish-English glossary	258
Index to grammar points	273

About the authors

Asuman Çelen Pollard was born in northern Turkey and spent her childhood in Izmir. She spent many years in Istanbul teaching both English and Turkish as a foreign language. Since 1992 she has taught Turkish at the Centre for Byzantine and Ottoman Studies at the University of Birmingham and at the Brasshouse Language Centre.

David Pollard was born in northern England and spent his childhood in the stalls at the cinema. After teaching English as a foreign language in Switzerland, Bulgaria and Turkey, he became a computer analyst-programmer. Since 1989 he has produced educational software and is now Aston University's computer-assisted learning specialist.

Dedication

For Vanessa.

INTRODUCTION

Teach Yourself Turkish is a complete course for beginners in spoken and written Turkish. It is suitable for those who wish to acquire a small amount of the language to get the most out of a visit to Turkey. It is also ideal for those who require a deeper knowledge of the language in order to communicate effectively in a range of everyday situations. The authors have focussed on Turkish as spoken in Istanbul at the turn of the 21st century.

We assume no previous knowledge of foreign language learning and avoid grammatical terminology where possible. Where such terms are unavoidable, we explain them in plain lay English. Completing this book will give you an intermediate-level knowledge of both spoken and written Turkish. You will be able to communicate at a level equivalent to the Council of Europe's Waystage guidelines.

We have designed this book for self-tuition and so it is wholly self-contained. It is, however, also ideal for study with a teacher. There are 16 carefully graded and interlocking units. Each unit introduces new language structures firmly embedded in a functional context. This means you concentrate on the uses to which you can put the language. We introduce the bricks and mortar of Turkish in small, digestible chunks as and when they are essential to allow you to communicate further.

Above all else, *Teach Yourself Turkish* uses language which is *meaningful*.

Each unit starts with an opening dialogue accompanied by simple comprehension questions and notes about the language or Turkish culture. Then a small number of language points are explained, using

plenty of examples to illustrate them. The exercises which follow are an essential part of each unit. Open-ended questions have been avoided so you do not need feedback from a teacher – you can complete all the exercises using just the answer key. Each unit ends with a second, shorter dialogue which is linked to the opening one.

For self-study we strongly recommend that you use the companion cassette containing the pronunciation guide and all the dialogues.

How best to learn using this book

Turn off the telly, pour a large drink and find a comfy chair. Take a piece of paper and draw three columns on it. In the first column, write down three reasons for wanting to learn Turkish. Have a drink. In the centre column write three things in your life that might prevent you from learning Turkish. If your glass is empty now, go and refill it. In the last column, now write down the three ways in which you will tackle the items in the centre column. When you've completed this task, pin the paper on the wall somewhere prominent.

Before starting unit 1, read the Introduction to the Turkish language. It tells you what there is in store when you learn Turkish. Do not try to memorise it – once you've read it you can refer back to it if you need it! Now move on to the section on the alphabet and pronunciation; listen to the 'phrase book' a few times, each time paying attention to a different letter.

Then go on to the first unit. For each unit, you can choose whether you read the dialogue (**Konuşma**) first or listen to it first or do both together. Whichever way you do it, listen to and read it a number of times. Don't worry if you do not understand everything. Don't go crazy with the rewind button of the cassette player trying to catch a single word – your understanding will improve as time goes on. Likewise, don't try to learn all the items in the vocabulary box off by heart – the vocabulary box will still be there tomorrow! Look things up as you need them and expect to look them up more than once in the future. Having looked things up once, the next time you read the dialogue you will remember roughly what's going on and might be able to work out the meaning of unknown pieces of language from the context. In real life, people do not learn lists of vocabulary – they are simply exposed to words over and over again in a context which they know, and in the end (with a little looking-up or asking) things stick.

So – expose yourself, then copy. Talk along with the dialogues as you get to know them and imitate what you hear. Don't be afraid to make mistakes – the more exaggerated your imitation of what you hear, the better you'll be doing. Relax and enjoy yourself.

After checking your understanding of the dialogue by answering three or four comprehension questions (**Sorular**), sit back (refill your glass if necessary) and read the language points (**Dilbilgisi**). Take the language points slowly. If, after reading two of the points you feel you've had enough, go back to the dialogue or to a previous unit. The examples provided with these explanations are well worth studying – on a second reading you might skip the explanation and try to remember what the grammar point was just by looking at the examples.

The exercises (**Aktarmalar**) are where you have fun and games. They're not tests – refer back to the language point explanations or crib the answers from the key if you must! Wherever possible, we've made it necessary for you to understand the meaning of the language involved in order to complete the tasks set. So they'll get you thinking and without your knowing it – learning. If you want to write the answers in the book, do so in pencil. Then you have the option of rubbing them out later and testing your wits again in the future. When you have completed a couple of units, go back to the exercises in earlier units – it's very satisfying to find them easier to do than the first time around. The exercises are an essential part of the book.

There is no task associated with the closing dialogue of each unit (**Konuşma 2**). Read it and listen to it more than once. This dialogue sometimes rounds off the opening dialogue, includes some of the language you've learned in the unit and sometimes gives a gentle hint of what's to come in the next unit.

As well as the key to the exercises at the back of the book, there is a short grammar reference (Appendix), a Turkish-English glossary and an index to the grammar points.

So – in language learning is there such a thing as gain *without pain*? The answer is yes, if you put in the effort. Putting in effort need not be painful. As mentioned above, if you find something a bit difficult, *cheat* (no-one will know!) You learn better when you are relaxed, so adjust your study to fit your schedule and – most importantly – your attention span. Two half-hour sessions may be of more benefit than a

solid hour's toil. If you really want to get on, however, be systematic in putting time aside and using it. If your target is to spend four hours a week on Turkish, keep a log of the time you do spend and then reward yourself for having achieved it.

Don't expect everything to stick the first time you hear or read it – make one in every three sessions a revision session, looking back at earlier sections rather than ploughing ahead.

Finally, if you've never learned a foreign language before, prepare yourself for the thrill of the first time you actually use what you've learned – when you understand a street sign or a snippet of conversation or make yourself understood in a shop.

How to supplement Teach Yourself Turkish

Talk to Turkish people. Listen, make mistakes, laugh, enjoy it.

Failing that, watch Turkish television. Television is great for placing language in context. You can watch an action film in any language and always understand what's going on! The language you hear whilst watching is invaluable exposure. If you do not live in Turkey, see if you can access Turkish satellite without breaking the bank. If not, borrow videos from Turkish friends. Watch whilst relaxing; you can even leave the television on in the the background when you're doing something else. It all rubs off.

Teach Yourself Turkish doesn't exist in a vacuum; it's not the only textbook for learning Turkish. If you are a really serious learner, start to work your way through a different textbook during one of your revision sessions, once you have got part way through *Teach Yourself Turkish*.

Although the Turkish-English glossary at the back of the book contains all the words within this book, we suggest you buy a dictionary. A good one for the desktop is the *Langenscheidt Standard*. Take time to familiarise yourself with its abbreviations, and if you are ever unsure about the correct meaning of a word, look it up both ways so that you will be able, for example, to spot the difference between the 'down' with which you stuff pillows and the 'down' which is the opposite of 'up'.

When planning a trip to Turkey, a phrase book may be a handy companion to *Teach Yourself Turkish*. Bengisu Rona's *BBC Phrase*

Book (BBC, 1995) is concise, usable and even readable! Keep it in your pocket and dip into it during quiet moments.

Early on in your studies find something real to read, such as Turkish magazines, comics or newspapers. If you have access to the internet, spend a few moments searching for items in Turkish – you may turn up anything from collections of Turkish poems to the life story of Atatürk to a tour of İstanbul.

As any language is best understood within its context, so is a good knowledge of Turkish inextricably linked with a knowledge of the countries in which it is spoken. To complement *Teach Yourself Turkish*, we recommend any form of reading about Turkish people and places. Of numerous guide books, we enjoyed *The Rough Guide* by Rosie Ayliffe, Marc Dubin and John Gawthrop (Rough Guides, 1994). *Culture Shock! Turkey* by Arın Bayraktaroglu (Kuperard, 1996) is an outstanding introduction to modern Turkish culture. Jeremy Seal's travel book *A Fez of the Heart* (Picador, 1995) is also an entertaining read with much insight.

Life after this book

Once you have completed this book, you will be able to communicate in a variety of everyday situations and have a sound knowledge of the major grammar points of Turkish. But what then? Like *Teach Yourself Turkish*, most textbooks are aimed at beginners, so they may not be of interest to you. You might try Book Three of *Türkçe Öğreniyoruz*, otherwise known as *Türkisch Aktiv*, by Mehmet Hengirmen and Nurettin Koç (Engin, 1990). It is designed for classroom use rather than self-study but is at roughly the right level. As a grammar reference, we recommend G. L. Lewis's *Turkish Grammar* (Oxford, 1967) which is very rewarding if you're happy to grapple with grammatical terms. Meanwhile, concentrate on reading real Turkish with the aid of a dictionary.

Your most rewarding course of action may be to enrol in an intermediate or advanced course in Turkish. Details are available from the CILT (Centre for Information on Language Teaching and Research) in London or Ankara University's TOMER (Turkish Teaching Centre) which has branches throughout Turkey.

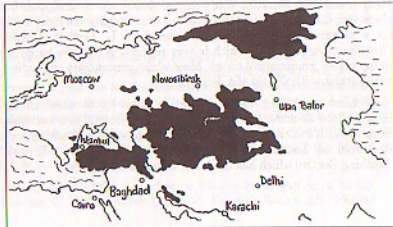
INTRODUCTION TO THE TURKISH LANGUAGE

Why learn Turkish?

Learn modern Turkish and you will be able to communicate with

- 60 million inhabitants of Turkey;
- a few million people indigenous to Northern Cyprus, Bulgaria, Romania and other parts of the Balkans;
- a few million members of recently founded Turkish communities in Australia, Belgium, Britain, Germany, Holland and other western countries.

You will also be able to get by in Turkish with over 100 million speakers of closely related Turkic languages which are spoken in the areas shaded black in the map below.

Features of Turkish

We have some good news and some bad news for you. The bad news is all related to the fact that Turkish is simply *different* from western European languages. Let's look at the bad news first:

- Turkish uses 'vowel harmony' – a feature unknown to English speakers.
- Where English uses a separate word, Turkish often adds an ending to an existing word.
- The word order appears odd.
- Turkish vocabulary is mostly unrelated to western languages.

The good news is more important. It tells you that once you adjust to the fact that Turkish does things differently, it is a very regular and logical language:

- Nouns do not have different genders – you do not have to remember whether a thing is masculine or feminine like you do in French or German.
- Turkish grammar is very regular – learn a rule, and there are usually no exceptions.
- Once you know a little vocabulary and a few rules about vocabulary building, then guessing at the meanings of new words is a piece of cake.

The way in which Turkish works is absolutely fascinating. The more you know, the more you are surprised by its simplicity.

Agglutination

Where English uses a number of words, Turkish often uses only one. For example, the phrase *you will be able to come*, is the single word **gelebileceksin**.

Where English adds meaning to the verb *come* by placing other words in front of it, Turkish adds meaning to the verb **gel** by tagging endings onto it: **gel** (*come*) -**ebil** (*be able to*), -**ecek** (*will*), -**sin** (*you*).

The technical word for this way of doing things is *agglutination*, which means 'sticking bits together'. Turkish is an agglutinating language.

Vowel harmony

When you agglutinate in Turkish, most of the endings usually have to rhyme, or harmonise, with the word you're adding them to. In order to be able to rhyme like this, the endings have a number of different forms.

There are two types of ending:

- 'e' endings which contain the letter *e*. They have two possible forms. For example, the ending *-le* can be either *-le* or *-la*.
- 'i' endings which contain the letter *i*. They have four possible forms. For example, the ending *-iyor* can be *-iyor*, *-iyor*, *-üyor* or *-uyor*.

The knack lies in knowing which of the two, or four, forms to use. This knack is explained in Unit 1 and in the grammar reference (Appendix) on page 254.

Word order

The basic word order in Turkish is *the woman the book read*. The subject (the person or thing performing the action) comes first, the verb (the action word) comes at the end, and the object (the person or thing having the action done to it) comes in between. So the basic order is 'subject - object - verb'. For example:

Kadın kitabı okudu.   literally *The woman the book read.*

Word order is described in more detail in the grammar reference (Appendix) on page 255. For now, it is enough to be aware that you need to do a bit of juggling to work out the English equivalent of anything in Turkish.

Vocabulary building

Guessing the meanings of words is good fun. *Gazete* means *newspaper*, and *gazeteci* means *journalist*. *Eski* means *old*, and *eskiçi* means *rag-and-bone man*.

Question: If *deniz* means *sea*, what's the Turkish word for *sailor*?
(The answer is in the key on page 247.)

THE ALPHABET AND PRONUNCIATION

The bad news:

- There are a few extra letters which English does not have.
- A few of the letters which English has stand for different sounds in Turkish.
- Where you place the stress in a word is different from English.

The good news:

- You pronounce Turkish in exactly the same way as you spell it.
- Each Turkish letter stands for a single sound.

The alphabet

Here is the Turkish alphabet:

Aa, Bb, Cc, Çç, Dd, Ee, Ff, Gg, Ğğ, Hh, Iı, İi, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn,
Oo, Öö, Pp, Rr, Ss, Şş, Tt, Uu, Üü, Vv, Yy, Zz

- 1 Which English letters are missing?
- 2 Which letters does Turkish have which English does not?
- 3 How many vowels are there?

The answers are in the key on page 247.

Vowels

All of the Turkish vowels are 'short'. That is, you pronounce the Turkish *u* as in northern English *supper*, not as in *super*. You will

notice Turks making mistakes when they 'spik' English because they make all their vowels short. The same happens in reverse – Turkish vowels are often made too long by 'Eengeeleesh' speakers!

Here are some notes on how to pronounce each vowel. Bear in mind the above comments about vowel length.

We have the following vowels in English:

- A a as the *a* in *cat* pronounced by a northern English person; or the *u* in *cup* pronounced by a Londoner or Australian.
E e as the *e* in *get*.
I i as the *i* in *it*.
O o as the *o* in *box*.
U u as the *u* in *pull*.

We don't have these ones:

- İ ı as the *i* in *cousin* or the *er* in *butter*.
Ö ö as the German *ö* or as the *eu* in the French word *deux*, or as the *i* in *bird*.
Ü ü as the German *ü* or as the *u* in the French word *tu*.

For those of you who know no French or German, *ü* is a sound half-way between the English *e* and the English *u*.

Note the difference between **I** or **i** with a dot and **I** or **i** without a dot.

In English we do not always pronounce every vowel. For example, we do not pronounce the *e* on the end of the English word *bale*. Turkish is different – you always pronounce all the letters no matter what their position. So you pronounce the Turkish word *bale* as *baleh*.

Consonants

Most of the Turkish consonants sound the same as they do in English.

You pronounce three of them differently:

- C c as the *j* in *John*.
J j as the *j* in the French word *Jacques*, or as the *s* in *pleasure*.
V v a sound half-way between the English *w* and *v*.

There are also three consonants which we don't have in English:

- Ç ç as the *ch* in *child*.

Ş ş as the *sh* in *show*.
 Ğ ğ this letter has no sound!

The letter ğ is called **yumuşak g**, which means *soft g*. It always comes after a vowel and turns that vowel into a long sound. You might think of it as doubling the vowel before it. Thus, think of *sağ* as *sa* or think of *öğle* as *öölle*. There are no words beginning with ğ.

In English we do not always pronounce some consonants. Examples of this are the *h* at the start of words or *r* at the end of words. Turkish is different – you always pronounce all the letters.

Accent

Accents are difficult to get right in any language – even your own! It is unlikely that you could imitate many English accents well without specialist training or extensive exposure to the accent.

You should not worry too much about acquiring the perfect Turkish accent. An accent good enough to be understood will do for most people. However, when pronouncing words, don't be afraid of imitating Turkish accents you hear – you will not make a fool of yourself and no one will think you are making fun of the language. Relax and copy!

Stress

When listening to Turkish you may not always notice where a word is stressed, as stresses are very light in Turkish.

As a crude rule of thumb, you stress the *last* syllable of a word.

Exceptions to this rule are given in the grammar reference (Appendix) on page 256.

Rhythm

When we listen to someone speak, we don't just listen to the words to understand the meaning; we also listen to the rhythm. Turkish rhythm is different from English rhythm.

If a Turk has not mastered English rhythm, we find it difficult to understand them when they speak English. This can happen even though they pronounce each syllable of each word correctly. Our ears expect the English rhythm, and we have to concentrate in order to adjust to speech which hasn't got it. Similar problems occur in reverse if we use our English rhythm when we speak Turkish.

Question: How can you get the rhythm?

Answer: Listen, listen, listen and copy, copy, copy.

Rhythm is not something which is easy to get right by conscious effort. You need exposure to it. If you cannot spend time in the company of Turkish speakers, you can gain exposure by listening time and again to the audio cassette which accompanies this book. Play it in the background when you're not really listening to it. Irrespective of whether or not you understand the words, you will still hear the rhythm. Better still, use satellite television or videos recorded by Turkish friends in the same way.

PRONUNCIATION PRACTICE - SURVIVAL GUIDE

As well as introducing you to Turkish pronunciation, this section will give you a kick-start in survival words and phrases. Listen to the 75 items below whilst looking at how they are spelt. Repeat the words aloud as you hear them.

Basics

evet	yes
hayır	no
lütfen	please
sağ olun	thank you
merhaba	hello
hoşça kalın	goodbye
nasılsınız?	how are you?
iyiyim	I'm fine
pardon	excuse me

Talking

anladım	I understand
anlamadım	I don't understand
tekrar	again
yavaş	slowly
ne demek?	what does it mean?
İngilizce	English
Türkçesi ne?	what is it in Turkish?

Shopping

kaç para?	how much (money)?
ucuz	cheap
pahalı	expensive
var	there is some
yok	there isn't any
pul	stamp
jeton	token for use in a public telephone

Eating

bakar mısınız?	waiter! excuse me!
fiyat listesi	price list
hesap	bill
öğle yemeği	lunch

Directions

nerede?	where?
sol	left
sağ	right
düz	straight on
kaç kilometre?	how many kilometres?

Travelling

ne zaman?	when?
hangi otobüs?	which bus?
ilk	first
son	last
bilet	ticket
burada	here
inecek var	I want to get out / off

Accommodation

bir kişi	one person
bir gece	one night

sıcak su
devamlı su
kahvaltı dahil

hot water
non-stop water
breakfast included

Times

dakika	minute
saat	hour
gün	day
hafta	week
önce	earlier / ago
şimdi	now
sonra	later
dün	yesterday
bugün	today
yarın	tomorrow

Numbers

az	little
çok	a lot
bir	one
iki	two
üç	three
dört	four
beş	five
yüz	hundred
bin	thousand
milyon	million
milyar	billion

Places

tuvalet	toilet
postane	post office
eczane	chemist's
otogar	bus station
iskele	jetty, ferry stop
bakkal	grocer's shop

Trouble

ımdat!	help!
kaza	accident
doktor	doctor
çok ayıp!	shame on you! (use this to repel unwanted advances)

Listen to the above words a number of times, each time concentrating on a different letter. Pay particular attention to:

- the letters **c, ç, ğ, ı, İ, j, ö, ş** and **ü**;
- how the words are stressed;
- the fact that you pronounce every letter of every word.

1

EKMEK VAR MI?

In this unit you will learn how to

- exchange greetings and farewells
- ask for goods in shops
- ask simple questions and make simple statements

Konuşma (Dialogue)

Karen is on holiday. She goes into the local grocer's to buy some food to make breakfast. She's keen to use the Turkish she's learned.

Karen Merhaba.

Bakkal Günaydın efendim.

Karen Ekmeğe var mı?

Bakkal Var.

Karen Bir ekmeğe lütfen. (*points at a sausage*) Bu ne? Salam mı?

Bakkal (*the grocer tuts*) Salam değil, sucuk.

Karen Güzel mi?

Bakkal Çok güzel.

Karen Yüz gram sucuk lütfen.

Bakkal Tabii efendim.

Karen Yeşil zeytin var mı?

Bakkal Yeşil zeytin yok. Siyah var.

Karen Peki. İki yüz gram lütfen.

günaydın *good morning*

bakkal *grocer*

efendim *Madam (or Sir)*

ekmek *bread*

var *there is*

var mı? *is there?*

bir *one*

lütfen *please*

bu *this*

ne *what*

salam *salami*

salam mı? *salami?*

salam değil *not salami*

sucuk *garlic sausage*

güzel *nice*

çok *very*

yüz *hundred*

gram *gramme*

tabii *certainly*

yeşil *green*

zeytin *olive*

yok *there isn't*

siyah *black*

peki *OK*

iki *two*

Sorular (Questions)

Read the dialogue and answer the following questions with **var** or **yok**.

1 Ekmeğe var mı?

2 Salam var mı?

3 Yeşil zeytin var mı?

4 Siyah zeytin var mı?

(The answers are on page 247.)

Notlar (Notes)

A little goes a long way

This conversation, although monosyllabic, is quite natural. You can get quite a long way in Turkey using the words **var**, **yok**, **ne** and **mi**!

Tut, tut!

In Turkey it is quite polite to say *no* simply by using body language. To do this, raise your eyebrows and give a single tutting sound.

Pigeon?

Note how you don't need the words *it* or *is* in the sentence **Salam değil, sucuk**. To a new learner this may feel incomplete, a little like *Me Tarzan, you Jane*. It is, however, quite normal in Turkish.

Dilbilgisi (Language points)

1 Greetings and farewells

günaydın	<i>good morning</i>
iyi akşamlar	<i>good evening</i> (used from late afternoon onwards)
merhaba	<i>hello</i>
selam	<i>hello</i>

The easiest of these to learn is **merhaba**, which you can use at any time of day.

iyi günler	<i>good day</i>
iyi akşamlar	<i>good evening</i>
iyi geceler	<i>good night</i>
hoşça kalın	<i>bye bye</i>

The easiest and safest of these is **hoşça kalın**, which you can use at any time.

2 Plurals

Making them

Words which name things (objects, ideas, people or places) are called nouns. In English, we make nouns plural by adding an *-s* on the end. In Turkish, you add either **-ler** or **-lar** instead.

gün	günler
akşam	akşamlar
gece	geceler
televizyon	televizyonlar

Question: How do you decide whether to add **-ler** or **-lar** to a word?
Answer: Choose which one rhymes best with the *last* vowel in that word.

- ler** harmonises best with **i, e, ö, ü**
- lar** harmonises best with **ı, a, o, u**

This is one of the rules of vowel harmony. The **-ler** ending is an 'e-type' ending.

Using them

Turkish sometimes uses plural forms where English uses singular forms, for example:

gün	<i>day</i>
iyi günler	<i>good day</i>
şans	<i>luck</i>
iyi şanslar!	<i>good luck!</i>

At other times, Turkish uses a singular form where English uses a plural! This occurs when there is a number before the noun, for example:

iki gün	<i>two days</i>
üç bilet	<i>three tickets</i>
yüz gram	<i>one hundred grammes</i>

3 Mı? mi? mu? or mü?

You can turn a simple statement into a question by adding **mı, mi, mu** or **mü** to the end of the statement. These are four versions of the same word.

Question: How do you decide which version to use?

Answer: Choose which one rhymes best with the *last* vowel in the word before it.

In the following examples, the two rhyming letters are shown in italics.

İskoçyalı mı?	<i>(Is he) Scottish?</i>
Paris mi?	<i>(Is it) Paris?</i>
İstanbul mu?	<i>(Is it) Istanbul?</i>
Türk mü?	<i>(Is he) Turkish?</i>

The above examples are quite straightforward as the two vowels which need to rhyme are exactly the same. Sometimes, however, the last vowel of the preceding word may not be **i, ü** or **u**, but may be **e, a, ö**, or **o**. In such cases you use the form which sounds the closest. For example:

Roma mı?	<i>Rome?</i>
Ben mi?	<i>Me?</i>
Televizyon mu?	<i>Television?</i>
Şoför mü?	<i>Driver?</i>

From these examples you can see that:

- m** comes after **i, a**
- ı** comes after **i, e**
- u** comes after **u, o**
- ü, ö** comes after **ü, ö**

This is one of the rules of vowel harmony. The word **mi** is an 'i-type' ending.

Do not try to learn the rules of vowel harmony by heart. Whenever you hear or read Turkish you will come across them and you will come to know which endings to use instinctively. Meanwhile, as a beginner and a foreigner there is little to worry about, for even if you do not always harmonise your vowels correctly, it will not affect the actual meaning of what you are saying! Everyone makes mistakes. They are an integral and important part of learning.

4 Adjectives

Adjectives are words which describe what things are like. Here are some examples in Turkish:

güzel	<i>nice, beautiful</i>
beyaz	<i>white</i>
iyi	<i>good</i>
memnun	<i>happy</i>
sıcak	<i>hot</i>
soğuk	<i>cold</i>
büyük	<i>big</i>
küçük	<i>small</i>
boş	<i>free, empty, vacant</i>
zor	<i>difficult</i>
kolay	<i>easy</i>

5 Var and yok

You will use these words frequently. **Var** means *there is* or *there are*, and **yok** means *there isn't* or *there aren't*. For example:

Problem var.	<i>There's a problem.</i>
Çay var mı?	<i>Is there any tea?</i>

Ekmek yok mu?
Problem yok!

Isn't there any bread?
No problem!

6 Değil

In order to make a simple statement negative, you place **değil** after the noun or adjective which you wish to make negative.

Salam değil.	<i>It's not salami.</i>
Hava sıcak değil.	<i>The weather isn't hot.</i>

Değil mi? can be tagged onto any statement to ask *isn't it?* or *aren't they?*

Bu sucuk güzel, değil mi?	<i>This garlic sausage is nice, isn't it?</i>
Türkler, değil mi?	<i>They're Turks, aren't they?</i>

Değil mi? is like *n'est-ce pas?* in French.

7 Counting up to ten

sıfır	<i>zero</i>
bir	<i>one</i>
iki	<i>two</i>
üç	<i>three</i>

dört	four
beş	five
altı	six
yedi	seven
sıkız	eight
dokuz	nine
on	ten

8 Pleasantries

In Turkish there are set pleasantries for most occasions. Learn a few such phrases and you might get through the day saying little else! Here are three to get you going:

Phrase	When to use it
Afiyet olsun!	to someone who is eating or has just finished eating
Elinize sağlık!	to someone who has made you a meal
Kolay gelsin!	to someone working

For interest's sake, **afiyet olsun** literally means *may there be appetite*, **elinize sağlık** means *health to your hand*, and **kolay gelsin** means *may it come easy*. For now, don't worry about being able to translate these phrases directly into English.

Alıştırımlar (Exercises)

The key to these exercises is on page 247.

1 Reorder the sentences below to form a meaningful dialogue.

- Bira var mı?
- Buyurun, iki şişe bira.
- İki şişe lütfen.
- İyi akşamlar efendim.
- Merhaba.
- Teşekkürler.
- Var.

bira	beer	şişe	bottle
buyurun	here you are	teşekkürler	thanks

2 Fill in the gaps in the sentences below using **mi**, **mi**, **mu** or **mü**.

- İstanbul _____ ?
- Bu salam, değil _____ ?
- Bu akşam _____ ?
- Altı _____ ?
- Türk _____ ?
- Kuşadası güzel _____ ?
- Dört _____ ?
- Bu oda boş _____ ?

3 Look at the photograph of the fast-food stand and say whether the statements are **doğru** (true) or **yanlış** (false).

- Bira var.
- Viski var.
- Sıcak meşrubat var.
- Soğuk meşrubat var.
- Yemek yok.

viski	whisky	sosis	sausage
meşrubat	drink (noun)	köfte	meatball
su	water	yemek	food
patates	potato		

- 4 The following dialogue takes place at a hotel reception. Fill in the gaps using the phrases on the right.

— (a) _____ (i) İki.
 — İyi akşamlar efendim. (ii) Boş oda var mı?
 — (b) _____ (iii) Buyurun.
 — Bir gece için mi? (iv) İyi akşamlar.
 — (c) _____ (v) Teşekkürler.
 — İki gece ... evet var. Pasaport lütfen.
 — (d) _____
 — Teşekkürler. Buyurun, anahtar.
 Dört numara.
 — (e) _____

buyurun	here you are	numara	number
için	for	oda	room
anahtar	key	teşekkürler	thanks

- 5 Put these numbers in the correct order.
 sekiz on dört iki üç beş bir yedi altı dokuz
- 6 Make the following nouns plural by adding either **-ler** or **-lar**.

- (a) anahtar
 (b) İrlandalı
 (c) kuaför
 (d) sucuk
 (e) gece
 (f) polis
 (g) Türk
 (h) televizyon

İrlandalı	Irishman/woman	polis	police man
kuaför	hairdresser		

- 7 Answer the following questions with **evet** or a sentence containing **değil**. The first one has been done for you.

- (a) Antarktika sıcak mı?
 Sıcak değil.
 (b) İstanbul büyük mü?

- (c) Deniz beyaz mı?
 (d) Koka kola Amerikan mı?
 (e) Paris küçük mü?
 (f) Atatürk Türk mü?

- 8 Complete this table, which indicates how and when you can use various phrases.

Phrase	Greeting	Farewell	Time of day
(a) günaydın	✓	x	morning
(b) hoşça kalın			
(c) iyi akşamlar			
(d) iyi geceler			
(e) iyi günler			
(f) merhaba			
(g) selam			

- 9 There are eight Turkish adjectives hidden in this square. One has been found for you.

i	ğ	i	y	i	p	ş	ü
g	ö	n	i	ğ	ö	ş	s
k	ğ	g	ü	z	e	l	i
ğ	b	i	ö	ş	ö	ç	c
k	o	l	a	y	ü	ğ	a
ş	ş	i	s	o	ğ	u	k
ö	ş	z	ç	ü	ğ	ü	ö
a	m	e	r	i	k	a	n

Konuşma 2 (Dialogue 2)

Karen is still at the grocer's.

- Karen** Yarım litre süt lütfen.
Bakkal Buyurun. Bir küçük kutu süt.
Karen Bu süt taze mi, uzun ömürlü mü?
Bakkal Taze değil.

- Karen** Taze süt yok mu?
Bakkal Maalesef.
Karen Tamam.
Bakkal Başka?
Karen Yok, teşekkürler. Hepsini ne kadar?
Bakkal Üç yüz bin lira.
Karen Buyurun.
Bakkal Teşekkürler.
Karen İyi günler.
Bakkal İyi günler efendim.

yarım <i>half</i>	tamam <i>OK</i>
litre <i>litre</i>	başka <i>other (here it means anything else?)</i>
süt <i>milk</i>	hepsi <i>everything</i>
kutu <i>box, carton, tin</i>	ne kadar <i>how much?</i>
taze <i>fresh</i>	bin <i>thousand</i>
uzun ömürlü <i>long-life</i>	lira <i>lira (Turkish currency)</i>
maalesef <i>I'm afraid not</i>	

2

İNGİLİZ MİSİNİZ?

In this unit you will learn how to

- address people
- request and give personal details
- count
- use the Turkish for *am, are* and *is*

Konuşma

Alan has spent many previous holidays in Turkey. This year he is on a liner cruising in the Mediterranean. The ship has docked in Turkey for the first time, and as he disembarks a Turkish official checks his passport.

- Memur** İyi günler.
Alan İyi günler memur bey.
Memur Ah! Türkçeniz çok iyi.
Alan Sağ olun.
Memur Milliyetiniz ne? Alman mı?
Alan (raises his eyebrows and tuts) Hayır.
Memur İngiliz misiniz?
Alan Evet.
Memur Çok güzel. Pasaportunuz lütfen.
Alan (hands over his passport) Buyurun.
Memur Teşekkürler. Adınız ne?

Alan Alan Hill.
 Memur Tamam. (stamps passport and returns it) Hoş geldiniz.
 Alan Hoş bulduk. İyi günler!
 Memur İyi günler efendim!

memur official
 Türkçe Turkish
 Türkçeniz your Turkish
 çok very
 milliyet nationality
 milliyetiniz your nationality

Alman German
 pasaportunuz your passport
 ad name
 adınız your name
 hoş geldiniz welcome
 hoş bulduk happy to be here

Sorular

Now answer the following questions about the dialogue.

- Alan İngiliz mi?
- Memur Türk mü?
- Adınız ne?
- Türkçeniz çok iyi mi?

(The answers are on page 247.)

Notlar

It's easy to impress

Because Alan said a few words of Turkish, the immigration officer was impressed. This is a common reaction to foreigners who speak a little Turkish.

Siz and sen

Like a number of other languages, Turkish has two words for *you*. **Siz** is used when talking to more than one person or addressing a single person with whom you are being formal. **Sen** is used when talking to a close friend or a child. If in doubt about which to use, play safe and use **siz**.

Buyurun!

Buyurun is a word you hear all the time in Turkey. It is a multi-

purpose way of prompting someone. In this dialogue it means *here you are*, but it can also mean *go ahead, feel free or what can I do for you?*

Dilbilgisi

1 Addressing people

Someone providing you with a service may address you in one of the following ways:

beyefendi	Sir
hanımefendi	Madam
efendim	either Sir or Madam or both

The Turkish equivalents of *Mr, Mrs or Miss* are **Bey** and **Hanım**. You use them with the first name rather than with the surname. Thus, for John and Lucille Smith the following are equivalents:

John Bey	Mr Smith
Lucille Hanım	Mrs Smith

You can also use **Bey** and **Hanım** after someone's job title. This is a particularly Turkish way of addressing people which can be handy for, amongst other things, attracting the attention of bus drivers in a polite way when it is your stop!

şoför bey!	driver!
memur bey	officer
doktor bey	doctor

You can use the word **memur** for any public official, including passport controllers or policemen. Call them **memur bey** (they are usually men) and you should get on the right side of them from the start!

2 You, he, she . . .

These words are called personal pronouns.

Singular		Plural	
ben	I	biz	we
sen	you (informal)	siz	you
o	he, she, it	onlar	they

Remember to use **siz** as the singular *you* in formal situations.

3 The verb to be

Action words such as *go*, *sit* or *be* are called verbs. *Am*, *are* and *is* are all different parts of the English verb *to be*.

The endings

The Turkish equivalents of the different parts of the verb *to be* are the endings **-im**, **-sin**, **-iz**, **-siniz** and **-ler**. Here are some examples:

Singular		Plural	
ben İngilizim	<i>I am English</i>	biz İngiliziz	<i>we are English</i>
sen İngilizsin	<i>you are English</i>	siz İngilizsiniz	<i>you are English</i>
o İngiliz	<i>he/she is English</i>	onlar İngiliz(ler)	<i>they are English</i>

You should note that there is no ending on the **o** form. Note also that the **-ler** ending is shown in brackets. This is because you usually leave it out.

Vowel harmony

All of these endings (except the *they* form) behave exactly like **mi**, **mi**, **mu** and **mü** (see page 21). That is, they have four different versions and they follow the rules of i-type vowel harmony:

- im comes after **i**, **a**
- im comes after **i**, **e**
- um comes after **u**, **o**
- üm comes after **ü**, **ö**

The *they* form has only two different versions because it follows the rule of e-type vowel harmony:

- ler comes after **i**, **e**, **ü**, **ö**
- lar comes after **ı**, **a**, **u**, **o**

Here is a table with examples of all the endings in all their versions:

ben ...	sekreterim	Türküm	Almanım	memnunum
sen ...	sekretersin	Türküün	Almansın	memnunsun
o ...	sekreter	Türk	Alman	memnun
biz ...	sekreteriz	Türküz	Almanız	memnunuz
siz ...	sekretersiniz	Türküünüz	Almansınız	memnunsunuz
onlar ...	sekreter(ler)	Türk(ler)	Alman(lar)	memnun(lar)

Personal pronouns

Usually you don't need to use personal pronouns (**ben**, **sen**, etc.). Thus, **İngilizim** is enough to say *I am English*, and **İngiliz** will do for *he is English*. However, you do need to use **onlar** when you say *they*.

The usual way to say *they are Turkish* is **onlar Türk**. When you use the personal pronoun **onlar**, you don't need to use the ending **-ler**.

Questions with to be

To turn **İngilizsiniz** (*you are English*) into a question, follow these steps:

Step	Example
Take the statement.	İngilizsiniz
Separate the <i>to be</i> ending from the noun or adjective.	İngilizsiniz
Put mi in front of the ending.	İngiliz misiniz?

Here are some more examples:

English	Statement	Question
<i>I am beautiful.</i>	Güzelim.	Güzel miyim?
<i>You're blind.</i>	Körsün.	Kör müsün?
<i>It's difficult.</i>	Zor.	Zor mu?
<i>We're ready.</i>	Hazırız.	Hazır mıyız?
<i>You're open.</i>	Açıksınız.	Açık mısınız?
<i>They're Turkish.</i>	Onlar Türk.	Onlar Türk mü?

Note that you insert a **-y-** between **mi** and **-im** or **-iz**. Read on to find out why.

4 Keeping vowels apart!

There is a rule in Turkish that you do not put two vowels next to each other within a word. This helps to keep pronunciation simple. When you place endings on words, if the word ends in a vowel and the ending starts with a vowel, you've got problems! The solution: insert a consonant between them.

The word **miyim** in **İngiliz miyim?** is made from **mi** and **im** coming together. The resulting **miim** is not allowed, so you put a **-y-** in between to make **miyim**. This makes the word more pronounceable. The **-y-** acts as a buffer which stops the two vowels clashing. Letters inserted like this are called buffer consonants. Later you will discover that the letter **-n-** is also used as a buffer consonant.

Sometimes, however, you will actually see two vowels next to each other. This occurs in a small number of words which Turkish has adapted from other languages. **Maalesef** is such a word (see page 28).

5 Counting beyond ten

yüz	100
bin	1,000
milyon	1,000,000
milyar	1,000,000,000
bir	1
iki	2
üç	3
dört	4
beş	5
altı	6
yedi	7
sekiz	8
dokuz	9
sıfır	0
yarım	0.5
bir buçuk	1.5
iki buçuk	2.5

To form more numbers, just put the ones you know together, for example:

onsekiz	18
bindokuzyüz	1900
onbir milyon	11,000,000
ikiyüzkırkbeş	245

Note: In English we say *one hundred* or *one thousand*. In Turkish you say just **yüz** or **bin**.

6 Bu, şu and o

Where English has two words for *this* and *that*, Turkish has three.

bu	<i>this</i>
şu	<i>that</i> (referring to something relatively nearby)
o	<i>that</i> (referring to something further away)

Exactly where you draw the line between **bu** and **şu** or between **şu** and **o** is unclear. However, something held in your hand is definitely **bu**, a table on the other side of the room is almost certainly referred to as **şu**, and a tree on the horizon is certainly **o**.

7 Question words

Here are a few invaluable words for asking questions:

kim?	<i>who?</i>
ne?	<i>what?</i>
nerede?	<i>where?</i>
ne zaman?	<i>when?</i> (literally <i>what time?</i>)
nasıl?	<i>how?</i>
kaç tane?	<i>how many?</i>
ne kadar?	<i>how much?</i> (literally <i>what extent?</i>)

8 -im and -iniz

When put on the end of nouns, the ending **-im** can mean *my* and **-iniz** can mean *your*. They follow the i-type vowel harmony. For example:

Ceketiniz siyah.	<i>Your jacket is black.</i>
Adınız ne?	<i>What's your name?</i>
Bluzunuz bu.	<i>This is your blouse.</i>
Sütünüz soğuk.	<i>Your milk is cold.</i>
Ceketim güzel.	<i>My jacket is nice.</i>
Adım Ali.	<i>My name is Ali.</i>
Bu pasaportum.	<i>This is my passport.</i>
Kuaförüm iyi.	<i>My hairdresser is good.</i>

When these endings are added to words which end in a vowel, you add only **-m** or **-nız**.

Türkçem	<i>my Turkish</i>
bankanız	<i>your bank</i>

Note how this is another way in which Turkish avoids vowel clashes – it simply leaves out one of the vowels!

9 a and the

In Turkish, for most of the time you do not use the equivalent of our words *a* and *the*. This may make Turkish sound a bit like a pigeon language at first, but you'll soon get used to the fact that often these words are simply not necessary and so aren't used!

Kalem yeşil.	<i>The pen is green.</i>
Kalem var.	<i>There is a pen.</i>
Masa büyük.	<i>The table is big.</i>

However, you will sometimes see the word **bir** used to mean *a*, for example:

Bu bir kalem.	<i>This is a pen.</i>
Bir kalem var.	<i>There is a pen.</i>

Alıştırmalar

The key to these exercises is on page 247.

1 Match the following questions and answers.

(a) O Hollandalı mı?	(i) Adım Berkant.
(b) Adınız ne?	(ii) Dört kişiyiz.
(c) Siz polisiniz, değil mi?	(iii) Eşim Asuman.
(d) Milliyetiniz ne?	(iv) Hayır, doktorum.
(e) Yoğurt var mı?	(v) Hayır, saçlarını kısa.
(f) Saçlarınız uzun mu?	(vi) Hayır, Türk.
(g) Eşiniz kim?	(vii) Var, ama taze değil.
(h) Oteliniz nasıl?	(viii) Türküm.
(i) Kaç kişisiniz?	(ix) Güzel ama pahalı.

Hollandalı	<i>Dutch</i>	otel	<i>hotel</i>
yoğurt	<i>yoghurt</i>	kaç	<i>how many</i>
uzun	<i>long</i>	kişi	<i>person</i>
eş	<i>husband or wife (spouse)</i>	kısa	<i>short</i>

ama but

pahalı expensive

2 Fill in the gaps below with personal pronouns.

- (a) _____ Almansınız.
 (b) _____ güzelim.
 (c) _____ İngiliz.
 (d) _____ memnunuz.
 (e) _____ kuaförsün.

3 Match the following adjectives to their opposites.

(a) iyi	(i) açık
(b) küçük	(ii) büyük
(c) kapalı	(iii) fena
(d) pahalı	(iv) kolay
(e) zor	(v) ucuz

kapalı closed
açık openfena bad
ucuz cheap

4 Using one item from each of the three columns below, make four sentences.

(a) Ben	Alman	sün.
(b) Biz	memnun	sınız.
(c) Sen	profesör	uz.
(d) Siz	müzişyen	im.

5 Which ones in the following groups of words are the odd ones out?

- (a) çay, kahve, ayran, salep
 (b) ayran, bira, şarap, cin
 (c) üç, onaltı, beş, dokuz, onyedı, yirmibir
 (d) İtalya, Polonya, Bulgaristan, Tokyo
 (e) polis, turist, memur, kuaför

ayran a salted yoghurt drink
salep a hot semolina drinkşarap wine
Polonya Poland

6 Make sentences about yourself by selecting one of the alternatives in brackets below. The answer key provides sample sentences for one of the authors as a guide.

- (a) Saçım (kısa/uzun/yok).
 (b) Evim (küçük/büyük/yok).
 (c) Arabam (Ford/Mercedes/yok).
 (d) Eşim (Türk/İskoçyalı/yok).
 (e) Türkçem (iyi/az/yok).
 (f) İşim (ilginç/sıkıcı/yok).

saç hair
ev home
araba car
az littleiş work
ilginç interesting
sıkıcı boring

7 Look at this list of useful telephone numbers. Who would you be telephoning if you called the following numbers?

Lüzumlu Telefonlar

Bakırköy Kaymakamlığı	(212) 571 69 28	T. Vakıflar Bankası	(212) 560 07 03
Bakırköy Belediye Sarayı	(212) 542 02 03	Yapı Kredi Bank. Atılım	(212) 061 05 62
Bakırköy Belediye Bşk.	(212) 583 10 33	Çağrı Tıp Fakültesi	(212) 594 00 00
Bakırköy Elayce	(212) 583 51 57	Genelcezahe Hastanesi	(212) 580 45 00
Bakırköy Dince Otobüsü	(212) 560 72 91	İnternasional Hospital	(212) 063 30 00
Bakırköy Emniyet Amirliği	(212) 571 61 77	Ezgi Yabancı Kliniği	(212) 559 06 00
Bakırköy Devlet Hastanesi	(212) 543 93 71	T. E. K.	(212) 582 70 01
Bakırköy SSK Doğum	(212) 559 83 22	Polis İmdat	155
Ataköy Muhtarlık	(212) 559 77 77	Yanar İhtar	110
Eczane	(212) 559 83 04	Elektrik Anzı	165
Atılım Taksi	(212) 560 80 60	Telefon Anzı	121
Ata Merkez Taksi	(212) 559 99 69	Gaz Anzı	187
Atakent Taksi	(212) 560 61 01	Su Anzı	185
Emlak Bank. Atılım Şb.	(212) 559 43 87	Çağrı	133
İş Bankası Atılım Şb.	(212) 559 55 13	Bakırköy Spor Tesisi	(212) 559 01 82

- (a) yüzellibeğ
 (b) beşyüzellidokuz, seksenüç, sıfır dört
 (c) altıyüzaltmışüç, otuz, sıfır sıfır
 (d) beşyüzellidokuz, kırkıç, seksenyedi
 (e) yüzyirmibir
 (f) beşyüzaltmış, yetmişiki, doksanbir

8 Would you address the following people with **sen** or **siz**?

- (a) anneniz
 (b) şefiniz
 (c) bir baldaklı
 (d) kuaforünüz
 (e) küçük bir boyacı
 (f) bir polis
 (g) eşiniz

şef boss boyacı shoeshine boy
 küçük small, young

9 There are ten Turkish numbers hidden in this square. One has been found for you.

o	n	ğ	ş	b	e	ş	ç
n	s	i	f	r	ö	m	
i	e	ş	d	f	ü	g	i
k	k	b	a	y	ü	z	l
i	i	y	ö	i	ğ	v	y
ü	z	ğ	z	r	i	r	a
y	a	r	i	m	e	l	r
k	i	r	k	i	ş	t	ö

10 Look at the completed hotel registration form opposite then complete one with your own details.

bay male tarih date
 bayan female meslek job, profession
 soyad surname geliş arrival
 doğum birth gidiş departure

Bay/Bayan
 Ad: MICHAEL
 Soyad: CHARLTON
 Doğum tarihi: 17.10.60
 Milliyet: AMERİKALI
 Pasaport numarası: 4578 3420P
 Meslek: POLİS
 Geliş tarihi: 26.8.96
 Gidiş tarihi: 27.9.96

Bay/Bayan
 Ad: .....
 Soyad: .....
 Doğum tarihi: .....
 Milliyet: .....
 Pasaport numarası: .....
 Meslek: .....
 Geliş tarihi: .....
 Gidiş tarihi: .....

Konuşma 2

Whilst in Kuşadası, Alan and a fellow traveller, Margaret, walk into a kebabçı (kebab restaurant). Margaret also knows a few words of Turkish.

- Garson İyi akşamlar. Buyurun.
 Alan Merhaba. Boş yer var mı?
 Garson Var. Buyurun. (shows them to a table)
 Alan (sitting) Sağ olun. Adana kebab var mı?
 Garson Maalesef. Adana kebab yok.
 Margaret Ne var?
 Garson Döner var, İskender var, köfte var, piliç var.
 Alan Döner kebab lütfen.
 Garson Bir döner. (turns to Margaret) Buyurun hanımefendi.

Margaret	Aynı.
Garson	İki döner.
Alan	Ayran var mı?
Garson	Var. İki tane mi?
Margaret	Evet, iki tane.
Garson	Tamam. İki döner kebab, iki ayran. Teşekkür ederim.

garson waiter

Adana kebab spicy grilled

mincemeat

döner kebab grilled lamb slices

İskender kebab döner kebab on
bread with yoghurt and tomato sauce

köfte meatballs

pillic chicken

ayni the same

iki tane two, two pieces
(here two glasses)

KEBAP LAHMACUN ve TATLI SALONU

3

DAHA KOYMAYIN, LÜTFEN!

In this unit you will learn how to

- order a meal
- tell someone what to do
- give simple directions

Konuşma

Ali and Ayça enter a restaurant.

Garson Buyurun.

Ali İki kişilik bir masa lütfen.

Garson Bu masa nasıl?

Ayça İyi değil. Köşede. Karanlık. (indicates a table in the centre of the room) Şu masa boş mu?

Garson Boş. Buyurun efendim.

They walk over to the table, sit down, and the waiter brings a menu.

Garson Buyurun. Mönü.

Ali Teşekkür ederim. Önce soğuk bir şişe beyaz şarap ve meze lütfen.

Garson Tabii efendim. Şarap büyük mü, küçük mü?

Ali Büyük, lütfen.

A minute later the waiter returns with the wine and a large tray full of starters.

- Garson** İşte içkiniz ve mezeler. Maalesef şarap biraz sıcak.
Ayça Buz var mı?
Garson Buz var efendim. (*turns to young assistant waiter*) Mehmet – hemen buz getir. (*turns back to the guests and begins to place dishes from the tray on the table*) Soğuk mezeler: kavun, acık, yeşil salata, cacık, karides, patlıcan. Sıcak mezeler: midye tava, kalamar . . .
Ayça Tamam. Yeter. Daha koymayın, lütfen.
Garson Tabii hanımefendi. Afiyet olsun.
Ali (*to Ayça, holding up his glass*) Şerefe.
Ayça Şerefe.

iki kişilik for two people (literally two-person type)
masa table
köşe corner
köşede in the corner
karanlık dark
mönü menu
teşekkür ederim thank you
önce firstly
ve and
meze starter
işte here is (the equivalent of voilà in French)
içki drink (alcoholic)
içkiniz your drink
biraz a little

buz ice
hemen straight away
getir bring
kavun melon
acı a spicy starter (literally spicy)
salata salad
cacık cucumber in garlic yoghurt
karides prawn
patlıcan aubergine
midye mussels
tava fried
kalamar squid
yeter that's enough
daha more
koymayın do not put
şerefe cheers

Sorular

Answer the following questions about the dialogue.

- 1 Şarap kırmızı mı?
- 2 Cacık soğuk meze mi?
- 3 Mezeler çok mu?
- 4 Salata kırmızı mı?

(The answers are on page 248).

Notlar

The meze tray

When you are in a restaurant in Turkey, you may find that the waiter brings a huge tray full of starters to the table and proceeds to unload them without your having ordered them. The custom is to stop him, choose what you want and send the rest back. A useful word for doing this is given below.

Restaurant language

The following phrases may prove useful in restaurants. For now, don't worry about their exact meanings.

- Yeter.**
Bakar mısınız!
Hesap.
Üstü kalsın.
Et yemiyorum.
Etsiz yemek ne var?

That's enough.
Waiter! (literally Would you look!)
The bill.
Keep the change.
I'm a vegetarian.
What food have you got without meat?

Word order

In the dialogue above you will have noticed that Turkish uses a different word order to English. Note how the verb comes at the end of a sentence, for example:

- buz getir** literally ice bring
(bring some ice)
daha koymayın literally more don't put
(don't put any more)

You should note how a word which tells you more about another word comes before it. In the example below, *white* tells you more about the wine and *cold* tells you more about the bottle of wine.

- soğuk bir şişe beyaz şarap** literally cold a bottle white wine
(a cold bottle of white wine)

Turkish word order is something you will quickly get used to. Meanwhile, read sentences right to the end before trying to find an

English equivalent. When speaking, on the other hand, do not worry too much about getting things in the correct order, as most of the time the meaning will not be affected.

Dilbilgisi

1 Commands

Do!

Just as there are two ways of saying *you* (*sen* and *siz*) in Turkish, there are also two ways of telling people what to do – one formal, one familiar.

Here is the familiar way:

Gel!	<i>Come!</i>
Koy!	<i>Put!</i>
Yap!	<i>Do!</i>
Gül!	<i>Smile!</i>

To make a formal command, add **-in** to the end of the familiar form:

Gelin!
Koyun!
Yapın!
Gülün!

The **-in** ending uses i-type vowel harmony. (See page 254).

There is also a very formal form of command, which you will see on warning signs and official notices:

Geliniz!
Koyunuz!
Yapınız!
Gülünüz!

The **-iniz** ending also uses i-type vowel harmony.

Don't!

To tell people *not* to do things, add **-me** to the end of an informal

command, for example:

Gelme!	<i>Don't come!</i>
Koyma!	<i>Don't put!</i>
Yapma!	<i>Don't do!</i>
Gülme!	<i>Don't smile!</i>

The ending **-me** uses e-type vowel harmony.

For formal negative commands, add **-in** or **-iniz** to the informal negative, for example:

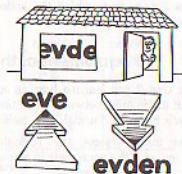
Gelmeyin!
Koymayın!
Yapmayın!
Gülmeyiniz!

In these formal negative commands, you must insert a buffer **-y-** to stop two vowels clashing.

2 -de, -e and -den

In Turkish the noun ending **-de** means *at, on or in*. The ending **-e** means *to*. The ending **-den** means *from*.

-de indicates there's *no*
movement to or from
-e indicates there's
movement towards
-den indicates there's
movement away from

Here are some examples:

Masada otur.
Bakkala git.
Bankadan bakkala git.

Sit at the table.
Go to the grocer's.
Go from the bank to the grocer's.

All these endings follow e-type vowel harmony.

You can translate **-de** as *on*, *at* or *in*, depending on the context. For example:

Kitap masada.	<i>The book is on the table.</i>
Ali masada.	<i>Ali is at the table.</i>
Köşede masa var.	<i>There is a table in the corner.</i>

3 Direct objects

In Turkish it is important to be able to spot the direct object of a verb.

These commands do not have direct objects:

Git!	<i>Go!</i>
Otur!	<i>Sit!</i>

These commands do have direct objects:

Kadını öp!	<i>Kiss the woman.</i>
Kalemi Hakan'a ver!	<i>Give the pen to Hakan.</i>
Masadan kahveyi al!	<i>Take the coffee from the table.</i>

Question: What are the things that are to be kissed, given or taken?
Answer: The woman, the pen and the coffee.

These three things are the direct objects of the commands. They are the things upon which the actions (kissing, giving and taking) are carried out.

4 The equivalent of the

In Unit 2 you learned how, in some simple sentences, Turkish does not distinguish between *a* and *the*. In the case of the direct object of a verb, however, Turkish *does* make a distinction.

For direct objects, the Turkish equivalent of *the* is the ending **-i** (or **-yi** if the noun ends in a vowel). The equivalent of *a* is either **bir** or nothing. For example:

Masadan kalem al.	<i>Take a pen from the table.</i>
Masadan kalemi al.	<i>Take the pen from the table.</i>
Kahve iç.	<i>Have a coffee.</i>
Kahveyi iç.	<i>Drink the coffee.</i>
Beyaz bluz giy.	<i>Wear a white blouse.</i>

Beyaz bluzu giy.	<i>Wear the white blouse.</i>
Araba kullan.	<i>Use a car.</i>
Arabayı kullan.	<i>Use the car.</i>
Film seyret.	<i>Watch a film.</i>
Filmi seyret.	<i>Watch the film.</i>

You use *the* in English to talk about *specific* items. Likewise in Turkish, you use the **-i** ending if the direct object is a *specific* item.

5 Endings and personal pronouns

You can add the endings **-i**, **-de**, **-e** and **-den** onto personal pronouns.

Here are some examples:

Öp beni.	<i>Kiss me.</i>
Sende para var mı?	<i>Is there any money on you?</i>
Benden size.	<i>From me to you.</i>
Onları masaya koy.	<i>Put them on the table.</i>

When a personal pronoun is the direct object of a verb, you give it an **i** ending. This is because personal pronouns stand for *specific* things or people.

Here is a table of personal pronouns with their different endings:

'normal'	-i	-e	-de	-den
ben	beni	bana	bende	benden
sen	seni	sana	sende	senden
o	onu	ona	onda	ondan
biz	bizi	bize	bizde	bizden
siz	sizi	size	sizde	sizden
onlar	onları	onlara	onlarda	onlardan

Question: Which items in this table are strange?

Answer: The following are oddities:

- You might expect **ben** plus the ending **-e** to make **bene**. However, it is **bana** instead!
- Likewise, **sen** plus the ending **-e** is **sana**.
- When you add endings to **o**, you need an **-n-** between the **o** and the endings.

Question: Is the **-n-** after **o** acting like a buffer consonant?

Answer: For the **-i** and **-e** endings, yes. However, you also need it with the **-de** and **-den** endings, even though there would be no vowel clash without it!

6 Proper nouns

Names of actual places (for example, Tokyo, the Amazon, Pakistan) or people (for example, Ayşe, Johnson, Fred) are called proper nouns.

In Turkish, when you add endings to proper nouns, you put an apostrophe before the ending. For example:

Türkiye'de.	<i>In Turkey.</i>
İstanbul'dan İzmir'e.	<i>From Istanbul to İzmir.</i>

7 Consonant changes

d → **t**

When you add the endings **-de** or **-den** to nouns, sometimes the **d** in these endings becomes **t**. For example:

maçta	<i>at the football match</i>
dolapta	<i>in the cupboard</i>
saat beşte	<i>at five o'clock</i>
sokakta	<i>in the road</i>
rafta	<i>on the shelf</i>

Question: What do the words **maç**, **dolap**, **beş**, **sokak** and **raf** have in common to cause this change?

Answer: They all end in a 'whispery' (unvoiced) consonant (-ç, -p, -ş, -k and -f). The **d** in the ending becomes **t** in order to be whispery too. This is similar to vowel harmony, but with consonants!

k → **ğ**

Watch out for nouns which end in **k** and have a vowel before the **k**. When you give them an ending which begins with (or is) a vowel, you change the **k** to **ğ**. For example:

kazak	<i>coat</i>
Kazağı giy!	<i>Put the coat on.</i>
mutfak	<i>kitchen</i>
Mutfağa git!	<i>Go to the kitchen!</i>
sucuk	<i>garlic sausage</i>
Sucuğu ye!	<i>Eat the garlic sausage!</i>
sokak	<i>street</i>
Sokağa bak!	<i>Look at the street!</i>

Now look at this example:

Parka git!	<i>Go to the park!</i>
-------------------	------------------------

Question: Why does the **k** in **park** not become **ğ**?

Answer: Because the letter before the **k** is not a vowel.

8 The dictionary form of verbs

In Turkish, you give informal commands by using the shortest form of the verb. The shortest form is called the stem. When an English verb appears in a dictionary, it appears as the stem, sometimes with *to* in front of it. The dictionary form of Turkish verbs is the stem plus the ending **-mek**. This dictionary form is called the infinitive.

Here are some informal commands and their corresponding infinitives:

bak	<i>look!</i>	bakmak	<i>to look</i>
dur	<i>stop!</i>	durmak	<i>to stop</i>
al	<i>take or buy!</i>	almak	<i>to take or buy</i>
ver	<i>give!</i>	vermek	<i>to give</i>
iç	<i>drink or smoke!</i>	içmek	<i>to drink or smoke</i>
ye	<i>eat!</i>	yemek	<i>to eat</i>
park et	<i>park!</i>	park etmek	<i>to park (a car)</i>

The ending **-mek** follows e-type vowel harmony.

Alıştırmalar

The key to these exercises is on page 248.

1 Reorder the sentences overleaf to form a meaningful dialogue.

- (a) - Börek nasıl?
 (b) - Börek, patates tava, midye tava, kalamar.
 (c) - Sıcak meze ne var?
 (d) - Tamam efendim.
 (e) - Çok güzel.
 (f) - Bir börek ve bir kalamar.

börek *pastry*

- 2 Fill in the gaps in the sentences below with the endings given in brackets. Make the changes required for vowel or consonant harmony, and insert buffer letters or apostrophes where necessary.

- (a) Bu tren Paris _____ mi? (-den)
 (b) Ben _____ para var. (-de)
 (c) Caelik _____ tuz var. (-de)
 (d) Güneş _____ durmayın! (-de)
 (e) Restoran _____ erken gitme. (-e)
 (f) Pansiyon _____ plaja git. (-den)
 (g) İzmir _____ git. (-e)
 (h) Masa _____ koy! (-e)
 (i) Ver ben _____! (-e)
 (j) Bu kart siz _____ mi? (-den)

durmak <i>to stop</i>	para <i>money</i>
erken <i>early</i>	plaj <i>beach</i>
kart <i>card</i>	tuz <i>salt</i>
pansiyon <i>cheap guest house</i>	

- 3 Match the commands to the situations where you would most likely see or hear them.

(a) Balcon, alın!	(i) Sign on a payphone.
(b) Bana bak!	(ii) Child speaking to mother.
(c) Türkiye'ye gelin!	(iii) Doctor speaking to patient.
(d) Jeton alın!	(iv) Sign on a garage door.
(e) Park etmeyin!	(v) Carpet seller speaking to tourist.
(f) Sigara içmeyin!	(vi) Tourist board poster.

atmak *to throw (here to insert)*   jeton *token*

- 4 Look at this picture of Ali Bey and Gül Hamm, then answer the questions.

- (a) Kaç kişi var?
 (b) Şarap nerede?
 (c) Kedi nerede?
 (d) Rafta ne var?
 (e) Resimde kim var?
 (f) Bu aile mutlu mu?

kedi *cat*
 raf *shelf*
 resim *picture*

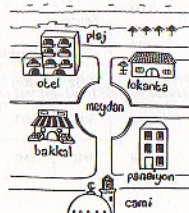
aile *family*
 mutlu *happy*

- 5 Match these questions and answers.

(a) Nasıl?	(i) Ali.
(b) Ne kadar?	(ii) İstanbul'dayım.
(c) Ne zaman?	(iii) Hemen.
(d) Neredesiniz?	(iv) Çok güzel.
(e) O kim?	(v) Bir şey yok.
(f) Şu masada ne var?	(vi) Biraz.

- 6 Study this town plan, then answer the questions below.

Which place will you be looking at if you follow these directions?

- (a) Bakkaldan meydana git. Meydanda sola dön. Plajda sağa dön. Sağa bak.
 (b) Bakkaldan meydana git. Meydanda sağa dön. Camiden sola dön. Sola bak.
 (c) Pansiyondan sağa git.

- Şağa dön. Meydana git. Meydanda düz git. Plajda sola dön. Sola bak.
- (d) Pansiyondan şağa git. Şağa dön. Meydana git. Meydanda sola dön. Sola bak.
- (e) Lökantadan sola git. Sola dön. Meydana git. Meydanda düz git. Camide sola dön. Sola bak.

meydan	<i>town or village square</i>	cami	<i>mosque</i>
sol	<i>left</i>	düz	<i>straight</i>
dönmek	<i>to turn</i>	lokanta	<i>restaurant</i>
sağ	<i>right</i>		

- 7 Match these set phrases to the situations where you would use them.

- (a) Afiyet olsun! (i) To someone eating their lunch.
 (b) Buyurun. (ii) To someone studying hard.
 (c) Elinize sağlık! (iii) To someone who's just welcomed you.
 (d) Hoş bulduk! (iv) To the host who has cooked your dinner.
 (e) Kolay gelsin! (v) To the person to whom you're passing the salt.

- 8 Referring to the distance chart below, answer the following questions giving the figures in full.

Adana					
1166	Edirne				
683	557	Eskişehir			
1037	1662	1318	Kars		
356	890	333	1162	Konya	
748	961	650	778	676	Samsun

- (a) Adana'dan Konya'ya kaç kilometre?
 (b) Edirne, Kars'tan ne kadar uzak?
 (c) Samsun'dan Adana'ya kaç kilometre?
 (d) Samsun, Edirne'den ne kadar uzak?
 (e) Eskişehir, Kars'tan kaç kilometre?

uzak far away

- 9 Place each of these consonants in one of the two columns (voiced or unvoiced) below. (It may help you to decide if you make the sounds which the letters stand for whilst feeling the side of your Adam's apple. When you make a voiced sound, you will feel vibrations. When you make an unvoiced sound there will be no vibration.)

b c ç d f g h j k l m n p r s ş t v y z

Voiced	Unvoiced (whispery)

- 10 Now make pairs of consonants – find the voiced partners of these unvoiced consonants. The first one has been done for you.

- (a) ş - j
 (b) ç -
 (c) f -
 (d) k -
 (e) p -
 (f) s -
 (g) t -

Once you've completed this exercise, try saying the pairs whilst feeling your Adam's apple. Can you feel the difference between the voiced and unvoiced sounds?

- 11 Look at these signs. Why are there apostrophes before the **-e** and **-den** endings on one sign but not on the other?

tekstil *textile*
fabrika *factory*
halk *people, 'folk'*

Avşa *an island in the Marmara Sea*
Tekirdağ *a port on the Marmara Sea*

- 12 Look at this street sign, then answer the questions below.

- (a) Which words have an **-e** ending?
(b) What does the sign mean?

dönüş *turning (noun)*
yaya *pedestrian*

yol *way, road*

Konuşma 2

Ali and Ayça have reached the dessert course of their restaurant meal.

- Ali** Bu dondurma süper. Baklava nasıl canım?
Ayça Fena değil. Şimdi kahve istiyorum.
Ali Ben daha şarap istiyorum.
Ayça Daha içki içme! Bir kahve iç.
Ali Ama canım, şişede daha şarap var . . .
Ayça (to waiter) Bakar mısınız!
Garson Buyurun.
Ayça İki kahve lütfen.
Garson Şekerli mi, şekerlessiz mi?
Ayça Bana bir sade, ve eşime bir şekerli.
Ali Ve hesap lütfen.
Garson Hemen efendim. Afiyet olsun!

dondurma ice-cream
süper super
baklava a sweet pastry
canım darling
istiyorum I want
şeker sugar

şekerli with sugar
şekerlessiz without sugar
sade plain
hesap bill
hemen straight away

4

ŞAKA YAPIYORSUNUZ!

In this unit you will learn how to

- * say what is happening
- * talk about your daily routine
- * say what will happen shortly
- * say what belongs to whom
- * say what you have and what you want

Konuşma

Bengt Attström, a Swede who has been working in İzmir for a couple of years, has just gone into a carpet shop there. He wants a carpet, but does not want to stay too long.

Satıcı Buyurun. Oturun.

Bengt remains standing, looking at the carpets.

Satıcı (offering a cigarette) İçiyor musunuz?

Bengt (tuts) Teşekkür ederim. Sigara kullanmıyorum.

Satıcı Çok iyi. Ben de bırakmak istiyorum. Çay?

Bengt (tuts) Teşekkür ederim. Kilimlere bakmak istiyorum.

Satıcı Tabii efendim. Buyurun, oturun.

Bengt remains standing, looking at the carpets.

Satıcı Do you speak English?

- Bengt** İngiliz değilim. İsveçliyim.
Satıcı İsveçlisiniz! Vallahi, İsveççe bilmiyorum. Çok iyi Türkçe konuşuyorsunuz.
Bengt Sağ olun. Acelem var. İşime gidiyorum.
Satıcı Tamam abi. Kilim mi, halı mı istiyorsunuz?
Bengt Kilim.
Satıcı Hangi renk? (*holds up a rug*) Bu mavi kilim çok güzel.
Bengt Güzel. Ama ben yeşil istiyorum.
Satıcı (*pulls out a green rug*) Bu motif nasıl?
Bengt Şu motif çok güzel. Çok iyi, ama kilim çok büyük.
Satıcı Bir dakika. Daha küçük istiyorsunuz...

The salesman sorts through a pile of rugs and finds a smaller version.

- Satıcı** İşte! Hemen hemen aynı, ve daha küçük.
Bengt Evet, çok güzel. Ne kadar?
Satıcı Bu kilim çok özel, çok kaliteli.
Bengt Kaç para?
Satıcı Kırk milyon.
Bengt Allah Allah. Şaka yapıyorsunuz. Yirmi milyon?
Satıcı Kırk milyon efendim. Pazarlık yapmıyoruz bu dükkanda.

satıcı salesperson
oturmak to sit, to live
İçmek to smoke or to drink
İçiyor musunuz? do you smoke?
kullanmak to use
sigara kullanmıyorum I don't smoke
de also, too
bırakmak to stop, give up
istiyorum I want
kilim rug, kilim
İsveçli Swedish (nationally)
vallahı! good grief!
İsveççe Swedish (language)
bilmek to know
bilmiyorum I don't know
konuşmak to speak
konuşuyorsunuz you speak
acele hurry
acelem var I'm in a hurry

gidiyorum I'm going
abi 'big brother'
halı carpet
mavi blue
motif design, pattern
dakika minute
İstiyorsunuz you want
sevmek to like or love
daha küçük smaller
hemen hemen almost
özel special
kaliteli quality (adjective)
kaç para? how much money?
Allah Allah! good heavens!
şaka joke
yapıyorsunuz you are making
pazarlık yapmak to bargain, haggle
pazarlık yapmıyoruz we don't bargain
dükkan shop

Sorular

Answer the following questions about the dialogue.

- 1 Bengt sigara kullanıyor mu?
- 2 Satıcı İsveççe biliyor mu?
- 3 Bengt ne renk kilim istiyor?
- 4 Satıcı kaç lira istiyor?

(The key is on page 248).

Notlar

Haggling

Initial asking prices for such items as carpets and leather goods, especially in bazaars and holiday resorts, usually allow plenty of room for negotiation.

Abi and abla

Two words you will often hear in Turkey are **abi** and its female equivalent **abla**. Literally, they mean *big brother* or *big sister*. They are used as a friendly and respectful way of addressing people older than yourself. Listen out for one of them when a shoeshine boy approaches you.

No thank you

When Bengt is offered a cigarette, he refuses by saying **teşekkür ederim**. In this situation, *thank you* is taken to mean *no thank you*. This can lead to misunderstandings (and very hungry foreigners!) at a Turkish dinner table. To accept an offer, use **lütfen**.

Ben de

The salesman says **ben de**, meaning *me too*. The words **de** and **da** mean *too* or *also*. Do not confuse them with the *endings* **-de** and **-da** which mean *in, on* or *at*.

Dilbilgisi

1 The -iyor present tense

What's happening

To say what is happening right now, you use the **-iyor** present tense. To make this form you take the following steps:

Action	Example
Take the stem of a verb	ç
Add -iyor to the end	çiyor
Add the relevant part of the verb <i>to be</i> .	çiyorum

Although not strictly correct, for the moment you could think of **-iyor** as an equivalent of the English ending **-ing**. Thus, you might literally translate **çiyorum** as follows:

ç	-iyor	-um
drink	-ing	I am

Here are some more examples:

English	Verb stem	-ing	am, are, etc.
<i>I am coming</i>	gel	-iyor	-um
<i>you are selling</i>	sat	-iyor	-sun
<i>she is driving</i>	sür	-üyor	
<i>we are writing</i>	yaz	-iyor	-uz
<i>you are buying</i>	al	-iyor	-sunuz
<i>they are running</i>	koş	-uyor	-lar

Note that **-iyor** has four forms because it follows **i-type** vowel harmony. Note that **-um**, **-sun**, **-uz** and **-lar** all harmonise with the **o** in **-iyor**.

Grammar books call this tense the present continuous tense.

What's not happening

The negative forms of Turkish verbs always have **-me-** after the verb

stem. Here are some negative forms of the **-iyor** present tense:

English	Verb stem	not	-ing	am, are, etc.
<i>I'm not coming</i>	gel	-m	-iyor	-um
<i>you're not selling</i>	sat	-m	-iyor	-sun
<i>she's not driving</i>	sür	-m	-üyor	
<i>we're not going</i>	git	-m	-iyor	-uz
<i>you're not smiling</i>	gül	-m	-üyor	-sunuz
<i>they're not running</i>	koş	-m	-uyor	-lar

Because **-iyor** begins with a vowel, and **-me** ends in one, you avoid a clash of vowels by removing the **e** from **-me-**.

What's happening?

To turn **geliyorsunuz** into a question, follow these steps:

Action	Example
Take the present form of the verb.	geliyorsunuz
Split the word in two. The second word is the part of the verb <i>to be</i> .	geliyor sunuz
Replace the second word with its question form.	geliyor musunuz?

Here are some more examples:

Statement	Question
bakıyorum	bakıyor muyum?
sürüyorsunuz	sürüyor musun?
geliyor	geliyor mu?
veriyorum	veriyor muyuz?
gülüyorsunuz	gülüyor musunuz?
koşuyorum	koşuyorlar mı?

Note that the *they* form differs from all the rest by putting **mı** right at the end rather than in the middle.

Here are some negative questions:

Negative statement	Question
bakmıyorum süzmüyorsun gelmiyor vermiyoruz gülmüyorsunuz koşmuyorlar	bakmıyor muyum? süzmüyor musun? gelmiyor mu? vermiyor muyuz? gülmüyor musunuz? koşmuyorlar mı?

Stress

When saying the positive form of a verb, all parts (or syllables) of the word have an equal stress. In the negative, you stress the syllable immediately before the **-me**. In the table below, the stressed syllables are in capitals.

Positive	Negative
gel - i - yor - um	GEL - mi - yor - um
o - tur - u - yor - um	o - TUR - mu - yor - um
al - ı - yor	AL - mı - yor
piş - ir - i - yor	piş - İR - mi - yor

Warning! When speaking, using this stress is just as important as adding the negative ending.

2 Using the -iyor present tense

You use the present continuous tense for:

Purpose	Example	Translation
describing something happening now	Futbol oynuyorlar.	<i>They're playing football.</i>
stating an unchanging fact	Sigara kullanmıyorum	<i>I don't smoke.</i>
describing a habitual or repeated action	Sık sık plaja gidiyorum.	<i>I often go to the beach.</i>

describing something that will happen soon.	Bu akşam geliyorum.	<i>I'm coming this evening.</i>
---	---------------------	---------------------------------

3 Avoiding vowel clashes

You have seen how Turkish avoids vowel clashes by using the buffer consonants **-y-** and **-n-**. When making the present continuous form of a verb, you can avoid vowel clashes in another way – by removing one of the vowels!

The stem of the verb **başlamak** is **başla**. When forming the present tense of this verb, putting **başla** together with **-iyor** causes a clash of vowels. To avoid this clash you knock the **a** off **başla**.

<i>başlamak</i>	<i>to start</i>
<i>Başıyorum.</i>	<i>I'm starting.</i>

Here are two other verbs with similar problems:

<i>beklemek</i>	<i>to wait</i>
<i>Bekliyorsunuz.</i>	<i>You're waiting.</i>
<i>yemek</i>	<i>to eat</i>
<i>Yiyor.</i>	<i>He's eating.</i>

In the negative form of the present continuous tense, the stems of the above verbs are not followed by a vowel, but are followed by **-m**. In this case you leave the stems intact:

<i>Başlamıyorum.</i>	<i>I'm not starting.</i>
<i>Beklemiyorsunuz.</i>	<i>We're not waiting.</i>
<i>Yemiyor.</i>	<i>He's not eating.</i>

4 Possessives

The possessor ending **-in**

To convey the idea that something owns something else, you place a 'possessor' ending on the thing doing the possessing. In English, the possessor form of *you* is *your* and of *John* is *John's*.

In Turkish, the possessor ending is **-in**, (or **-nin** after a noun ending in a vowel). Here are some examples:

Singular		Plural	
kızın	<i>the girl's</i>	kızların	<i>the girls'</i>
annenin	<i>mother's</i>	annelerin	<i>the mothers'</i>
müdürün	<i>the director's</i>	müdürlerin	<i>the directors'</i>
firmanın	<i>the firm's</i>	firmaların	<i>the firms'</i>

The possessed ending *-i* or *-si*

In English, in the phrase *the doctor's house*, we only add an ending on the possessor – the doctor. In Turkish you also put an ending on the thing which is possessed – the house.

The 'possessed' ending is *-i*, (or *-si* after the noun ending in a vowel). For example:

doktorun evi	<i>the doctor's house</i>
kızların annesi	<i>the girls' mother</i>
firmanın müdürü	<i>the firm's director</i>
futbolcunun babası	<i>the footballer's father</i>

The word *su* is an exception. Its possessed ending is *-yu* rather than *-su* (presumably because *susu* would sound a bit daft). For example:

Şu Ali'nin suyu!	<i>That's Ali's water!</i>
-------------------------	----------------------------

In grammar books, the possessives are called genitive forms.

5 Possessives and personal pronouns

The possessor ending

You can add the possessor ending *-in* to personal pronouns:

benim	<i>my/mine</i>
senin	<i>your/yours (informal)</i>
onun	<i>his</i>
bizim	<i>our/ours</i>
sizin	<i>your/yours (formal)</i>
onların	<i>their/theirs</i>

Note how **ben** and **biz** are slightly odd – their ending is *-im* rather than *-in*. Note also the buffer *-n-* in **onun**.

The possessed ending

The possessed ending has different forms to match the personal pronouns:

Noun ending in a consonant		Noun ending in a vowel	
benim evim	<i>my home</i>	benim annem	<i>my mother</i>
senin evin	<i>your home</i>	senin annen	<i>your mother</i>
onun evi	<i>his/his/its home</i>	onun annesi	<i>his/his/its mother</i>
bizim evimiz	<i>our home</i>	bizim annemiz	<i>our mother</i>
sizin eviniz	<i>your home</i>	sizin anneniz	<i>your mother</i>
onların evi	<i>their home</i>	onların annesi	<i>their mother</i>

You met the *-im* and *-iniz* endings in Unit 2 (page 38).

When a noun has a possessed ending, you can usually leave out the personal pronouns. However, it is probably best if you don't leave out **onların**. This will avoid confusion between *his* and *their*.

6 Saying what you've got

To say the equivalent of *I've got a daughter*, in Turkish you say *There is my daughter*. Here are some examples:

Kızım var.	<i>I've got a daughter.</i>
Arabam var.	<i>You've got a car.</i>

Odanın banyosu var mı?
Duşumuz yok.
Kibritiniz yok mu?
Onların arabası yok.

*Has the room got a bath?
We haven't got a shower.
Haven't you got a match?
They haven't got a car.*

7 -li and -siz

The endings **-li** and **-siz** mean *with* and *without*.

balconlu	<i>with a balcony</i>
şekersiz	<i>without sugar, sugar-free</i>
sütlü	<i>with milk</i>
yağsız	<i>without oil, fat-free</i>

You've already seen words constructed using these endings:

uzun ömürlü	<i>long-life (literally with long life)</i>
etsiz	<i>without meat</i>

Note how **-li** follows i-type vowel harmony. These words ending in **-li** and **-siz** are adjectives.

You can add **-li** onto the name of a country to give the nationality.

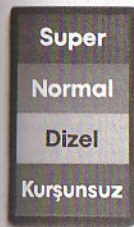
Kanada	<i>Canada</i>	Kanadalı	<i>Canadian</i>
Çin	<i>China</i>	Çinli	<i>Chinese</i>
Irak	<i>Iraq</i>	Iraklı	<i>Iraqi</i>

Note that not all nationalities are formed in this way. Here are some exceptions:

Japonya	<i>Japan</i>	Japon	<i>Japanese</i>
Macaristan	<i>Hungary</i>	Macar	<i>Hungarian</i>
Rusya	<i>Russia</i>	Rus	<i>Russian</i>

You can also add **-li** onto the end of town names:

Londralı	<i>Londoner</i>
İstanbullu	<i>a person from Istanbul</i>
nereli?	<i>what nationality? where from?</i>

8 İstemek

You can use the verb **istemek** with a noun or a personal pronoun, for example:

Bir kilo domates istiyorum. *I want a kilo of tomatoes.*
Seni istiyorum. *I want you.*

You can also use it with the infinitive of a verb, for example:

Gitmek istiyorum. *I want to go.*
Seni görmek istiyorum. *I want to see you.*

Alıştırılmalar

The key to these exercises is on page 248.

1 Read this postcard from Istanbul. Fill in the gaps using the words listed here.

geçiyor gidiyorum içiyorum istiyorum
oturuyorum yazıyorum

Sevgili Kate,

Sana İstanbul'dan __ (a) __, Şimdi Boğaz'da bir lokantada __ (b) __ ve kahve __ (c) __. Deniz, manzara ve hava çok güzel. Tatil güzel __ (d) __. Yarın İzmir'e __ (e) __. Orada bir hafta kalmak istiyorum. Efes'e de gitmek __ (f) __.

Sevgilerle,
Asuman

sevgili dear
Boğaz the Bosphorus
manzara view, panorama

yarın tomorrow
geçmek to pass
sevgilerle with love

- 2 The sentences below describe a typical day for Pınar. They are, however, jumbled up. Place them in the correct order.

- (a) Akşam yemeği yiyor.
(b) Saat yedide kahvaltı yapıyor.
(c) Öğleden sonra kütüphanede ders çalışıyor.
(d) Pınar erken kalkıyor, ve duş yapıyor.
(e) Saat beşte eve dönüyor.
(f) Saat onbirde yatıyor.
(g) Saat onkide büfede sandviç yiyor.
(h) Saat sekizde Marmara Üniversitesi'ne gidiyor.
(i) Sabah derslerine giriyor.

akşam yemeği dinner, evening
meal
ders lesson
ders çalışmak to study (for a
course)
öğleden sonra afternoon
kütüphane library
kalkmak to get up

duş yapmak to take a shower
saat hour
saat beşte at five o'clock
yatmak to go to bed, lie down
sandviç sandwich
üniversite university
girmek to enter, to go int
dönmek to return to turn

- 3 Build meaningful sentences taking one item from each of the three columns.

(a) Ekmekçi
(b) Kitapçı
(c) Halıcı
(d) Futbolcu
(e) Müzisyen

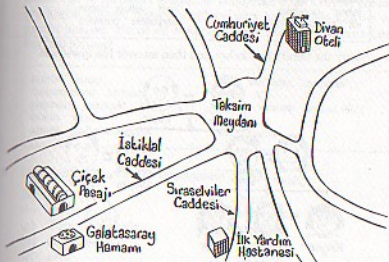
kilimleri
kitapları
spor
ekmek
piyano

çalıyor.
yapıyor.
satıyor.
satıyor.
pişiriyor.

çalmak to play (an instrument)
müzisyen musician

pişirmek to bake, to cook

- 4 Look at the town plan of İstanbul below and then answer the questions.

- (a) Cumhuriyet Caddesi Galatasaray Hamamı'na gidiyor mu?
(b) Hangi yol Taksim'den ilk yardım hastanesine gidiyor?
(c) Hangi yol Çiçek Pasajı'ndan Taksim'e gidiyor?
(d) Cumhuriyet Caddesi Divan Oteli'nden hangi meydana gidiyor?

cadde *street, avenue*
hamam *Turkish bath*
hastane *hospital*

ilk yardım *first aid*
nereden *from where*
nereye *to where*

- 5 Create meaningful sentences using one item from each of the three columns.

(a) Bu restoranın
(b) Finlandiya'nın
(c) Bu odanın
(d) İstanbul'un
(e) Kızımın
(f) Amenikalarının

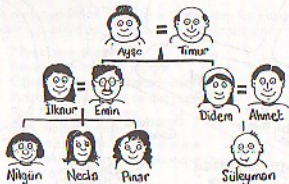
başkentli
yolları
saçları
dili
tuvaleti
yemekleri

tatsız.
Helsinki.
İngilizce.
kirlî.
kalabalık.
san.

başkent *capital city*
tatsız *tasteless*
dil *language, tongue*

kirlî *dirty*
sarı *yellow, blonde*
kalabalık *crowded*

- 6 Study the family tree below and then answer the questions.

- (a) Emin'in babası kim?
(b) Didem kimin eşi?
(c) Emin'in kızkardeşi kim?
(d) Necla'nın büyükbabası kim?
(e) Pınar'ın kuzeni kim?
(f) Timur'un kaç çocuğu var?
(g) Ayşe, Nilgün'ün annesini mi?
(h) Süleyman'ın kaç kuzeni var?

- (i) Pınar, Didem'in teyzesi mi?
(j) Ayşe'nin erkek torunu kim?

baba *father*
kız *daughter*
oğul *son*
kardeş *brother or sister*
büyükbaba *grandfather (father's father)*
kızkardeş *sister*

anneanne *grandmother (mother's mother)*
anne *mother*
kuzen *cousin*
teyze *aunt (mother's sister)*
torun *grandchild*

- 7 Referring to the family tree above, read the following passage and answer the question.

Bugün Timur'un doğum günü. Timur altmış yaşında. Bu akşam onun ailesi lüks bir restorana gidiyor. Emin gitmek istiyor, ama hasta. Eşi ve çocukları gidiyorlar. Süleyman evde kalıyor, çünkü çok küçük. Annesi restorana gidiyor ama babası evde kalıyor ve çocuğa bakıyor. Timur da restorana gidiyor tabii. Restorana tam kaç kişi gidiyor?

bugün *today*
doğum günü *birthday*
yaşında *years old*
bütün *whole*
olmak *to be, to become*

lüks *first class, 'luxurious'*
hasta *ill*
çocuğa bakmak *to look after a child*
tam *exactly*

- 8 Match the colours to the appropriate nouns.

- (a) sütlü çay (i) beyaz
(b) çimen (ii) kahverengi
(c) Türkiye'de deniz (iii) kırmızı
(d) domates (iv) mavi
(e) gece (v) turuncu
(f) portakal (vi) sarı
(g) muz (vii) siyah
(h) yoğurt (viii) yeşil

çimen *grass*
kahverengi *brown*
domates *tomato*
havuç *carrot*
portakal *orange (fruit)*

turuncu *orange (colour)*
sarı *yellow*
muz *banana*
yoğurt *yoghurt*

- 9 There are ten Turkish items of food or drink hidden in this square. One has been found for you.

ü	ş	ö	e	k	m	e	k
s	a	l	a	t	a	y	ğ
ğ	r	e	k	a	v	u	n
c	a	c	i	k	i	m	e
ı	p	o	ö	ş	ö	u	z
o	i	t	ç	b	i	r	a
ç	s	u	ğ	s	ü	l	a
p	a	t	l	i	c	a	n

Konuşma 2

Ten minutes later, the discussion in the carpet shop between Bengt and the salesman is still going on.

Bengt Yirmibeş milyon.

Satıcı Olmaz. Bakın, biz böyle kilimleri yirmibeş milyona ahyoruz.

Bengt Yirmialtı o zaman.

Satıcı Otuz. Daha ucuz satıyoruz.

Bengt Otuz da çok. En son fiyatınız ne?

Satıcı Fiş istiyor musunuz?

Bengt İstemiyorum.

Satıcı Fişsiz, yirmisekiz milyon.

Bengt Tamam. Yirmisekiz iyi.

Satıcı Oldu efendim. Kilim sizin.

olmaz no, it's not on

böyle like this

yirmibeş milyona for twenty-five million

o zaman in that case
satmak to sell

en son last, final

fiyat price

fiş official VAT receipt

fişsiz without a receipt

oldu right, OK, that's settled

5

ÇOK BEKLEDİNİZ Mİ? —

In this unit you will learn how to

- make introductions and be introduced
- talk about the past
- say what has happened
- tell the time

Konuşma

Ted is an American engineer working on a new project in Turkey. He has flown into Ankara, taken a taxi to his hotel, and after freshening up is now entering the hotel bar. Here he meets his Turkish clients: Kerim Bey, whom he knows, and Müfit Bey whom he has not met before. He is a little late.

Kerim Bey Ted! Nasılsınız?

Ted Teşekkür ederim. Çok iyiyim. Ya siz?

Kerim Bey Teşekkür ederim, Ted. Müfit Beyi tanımıyorsunuz, değil mi? Ted Bey, Müfit Bey.

Müfit Bey Memnun oldum.

Ted Ben de çok memnun oldum Müfit Bey. Nasılsınız?

Müfit Bey Teşekkür ederim. Hoş geldiniz.

Ted Hoş bulduk. Geç kaldım. Affedersiniz. Çok beklediniz mi?

Müfit Bey Önemli değil. Buyurun, oturun.

Kerim Bey Yolculuk nasıldı?

- Ted Çok iyiydi. Çabuk geçti. Film seyrettim, radyo dinledim, biraz da uyudum.
- Müfit Bey Nereden geliyorsunuz? Miami'den mi?
- Ted Miami'den geliyorum ama, uçağım Frankfurt'ta durdu.
- Kerim Bey Orada çok beklediniz mi?
- Ted Çok beklemedik. Bir saat falan.

The waiter arrives.

- Garson Buyurun Beyler.
- Kerim Bey Ne içeriyorsunuz? Şarap mı, rakı mı?
- Müfit Bey Ben tek bir rakı istiyorum.
- Ted Benim için de rakı lütfen.
- Kerim Bey Tek mi, double mi?
- Ted Tek, lütfen.
- Kerim Bey (to waiter) İki tek, bir double rakı, ve çerez.
- Garson Hemen efendim.

ya siz? and you? (set phrase)

tanımak to know someone, to be acquainted with

memnun oldum pleased to meet you (literally I became happy)

geç kalmak to be late

geç kaldım I was late

affedersiniz I'm sorry, excuse me

beklediniz mi? have you been waiting? did you wait?

önemli important

önemli değil never mind

yoculuk journey

nasıldı how was it? how was ...?

iyiydi it was good

geçti it passed

çabuk quick, quickly

seyretmek to watch

seyrettim I watched

dinledim I listened

uyudum I slept

uçak airplane

durmak to stop

durdu it stopped

orada there

beklemedik we didn't wait

falan roughly, or so

benim için for me

tek rakı a single rakı

double rakı a large rakı

çerez nibbles (usually roasted nuts and chickpeas)

Sorular

Yanlış mı, doğru mu?

- 1 Ted geç kaldı.
- 2 Ted, Kerim Beyi tanıyor ama Müfit Beyi tanımıyor.
- 3 Ted'in uçağı altmış dakika falan Almanya'da durdu.
- 4 Müfit alkol kullanmıyor.

(The answers are on page 248).

Notlar

Beklersiniz? Teşekkür ederim!

In Turkish, the most common response to *how are you?* is simply *thank you*. There is no need to say *fine* or *I'm well* as we do in English.

Rakı

Turks are proud of their national drink, **rakı**. It tastes of aniseed and is drunk mixed with water. Order a **rakı** rather than an imported drink and you will impress a Turkish host.

İyiydi

Note how you insert a **y** between **iyi** and the ending **-di** in order to help pronunciation. This is despite the fact that there is no clash of vowels!

Radyo dinledim

When Ted says **radyo dinledim** you would translate it as *I listened to the radio*. However, the word **radyo** does not have the **-i** ending which is the Turkish equivalent of *the*. This is because *to listen to the radio* is a set phrase in English – it does not actually mean a specific radio. In Turkish, you only use the **-i** ending when you are referring to a specific object. As far as the Turks are concerned, Ted was listening to a radio.

Çok beklediniz mi?

Note how this question appears twice in the dialogue. The first time Ted uses it to ask *have you been waiting long?* The second time, Kerim Bey asks *Did you wait long?* Turkish has no equivalent of the English *have been tense*, so you use the past tense instead.

Later in this book you will discover that, in some specific cases, Turkish uses a present tense where we use *have done* in English. There is an example of this in the dialogue: you would translate **Nereden geliyorsunuz?** as *where have you come from?*

Dilbilgisi

1 The past tense

The past form of *to be*

You can spot the past tense by an ending which includes **-di**. Here is the past form of the verb *to be*.

Present	Past
zengim (<i>I am rich</i>)	zengindim (<i>I was rich</i>)
zenginsin	zengindin
zengin	zengindi
zenginiz	zengindik
zenginsiniz	zengindiniz
zenginler	zengindiler or zenginlerdi

If you put these endings on a word which ends in a vowel, add a **-y-** as well, for example:

İyidim.
Satıcıydı.

I was good.
It was a salesperson.

You say *was not* by using the word **değil** with the above endings. For example:

Mutlu değildim.
Soğuk değildi.
Hazır değillerdi.

I wasn't happy.
It wasn't cold.
They weren't ready.

The past form of verbs

To make the simple past tense of a verb you take the following steps:

Action	Example
Take the stem of the verb.	gel
Add the past form of the verb <i>to be</i> .	geldim

Here are some more examples:

geldim
güldün
seyretti
gittik
başladınız
beklediler

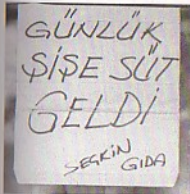
I came
you smiled
he watched
we went
you started
they waited

To make a past verb negative, add **-me** onto the stem of the verb.

Here are some negative and question forms:

I didn't come	Did I come ... ?	Didn't I come ... ?
gelmedim	geldim mi?	gelmedim mi?
gülmedin	güldün mü?	gülmedin mi?
seyretmedi	seyretti mi?	seyretmedi mi?
gitmedik	gittik mi?	gitmedik mi?
başlamadınız	başladınız mı?	başlamadınız mı?
beklemediler	beklediler mi?	beklemediler mi?

Note how the **mi?** comes *after* the personal endings. Compare this with the question forms of the **-iyor** present tense described on page 62.

2 Using the past tense

Translating *have done*

Turkish does not have an equivalent of the English tense *have done*. Instead, you often use the past tense, for example:

Hiç rakı içtin mi?	<i>Have you ever drunk rakı?</i>
Türkiye'ye gitmedim.	<i>I haven't been to Turkey.</i>
Yemeğinizi bitirdiniz mi?	<i>Have you finished your meal?</i>

In some cases you use the Turkish **-iyor** tense to translate the English *have done* tense. This is explained on page 159.

Where English uses a present tense

Note that Turks sometimes use the past tense where English uses the present tense. In conversation you are likely to hear the following:

Phrase	Literal translation	Meaning
Geç kaldım.	<i>I was late.</i>	<i>I'm late.</i>
Anladım.	<i>I understood.</i>	<i>I understand.</i>
Bunu çok sevdim.	<i>I liked this a lot.</i>	<i>I like this one a lot.</i>
Anladınız mı?	<i>Did you understand?</i>	<i>Do you understand?</i>
Geldim!	<i>I came!</i>	<i>I'm coming, I'll be right there!</i>

3 Telling the time

Telling the time by the hour and half-hour is easy. You will learn the times in between in a later unit.

- Saat kaç?	<i>What's the time?</i>
- Saat üç.	<i>Three o'clock.</i> <i>(literally The time is three.)</i>
- Saat kaçta?	<i>At what time?</i>
- Saat üçte.	<i>At three o'clock.</i>
- Kaç saat?	<i>How many hours?</i>
- Üç saat.	<i>Three hours.</i>
Saat dört buçuk.	<i>It's half past four.</i>
Dört buçukta.	<i>At half past four.</i>
Dört buçuk saat.	<i>Four and a half hours.</i>

There is one oddity: half past twelve is simply **yarım**.

Yarımda gel.

Come at half past twelve.

4 Compound nouns

In English you can describe a noun using another noun (for example, *cheese sandwich, mountain bike, beer garden*). When you use two nouns together like this, the result is called a compound noun.

In Turkish, when you make compound nouns, the second noun takes the possessed ending **-i** or **-si**. For example:

pizza evi	<i>pizza house</i>
aile salonu	<i>family room (found in a restaurant or café)</i>
yatak odası	<i>bedroom</i>
iş adamı	<i>businessman</i>
Atatürk Havalimanı	<i>Atatürk airport</i>
Odeon sineması	<i>the Odeon cinema</i>

Remember that the possessed form of **su** is **suyu**. For example:

maden suyu	<i>mineral water</i>
portakal suyu	<i>orange juice</i>

5 Verbs which need -i, -e and -den

Look at these sentences:

Melek arabayı gördü.	<i>Melek saw the car.</i>
Melek arabayı aldı.	<i>Melek bought / took the car.</i>
Melek arabayı sürdü.	<i>Melek drove the car.</i>

The car is the thing which was found, bought and driven. It is the object of the verbs. As you might expect, it has the direct object ending **-i** (in this case **-ı**).

Now look at these sentences:

Melek arabaya baktı.	<i>Melek looked at the car.</i>
Melek arabaya aşık oldu.	<i>Melek fell in love with the car.</i>
Melek arabaya bindi.	<i>Melek got into the car.</i>

In these sentences the car is again the object of the verbs. However, it does not have the direct object ending **-i**, but has the *to* ending **-e** (in this case **-a**) instead.

Question: Why?

Answer: Because some verbs, including **bakmak**, **aşık olmak** and **binmek**, insist on their objects taking the **-e** ending instead of the **-i** ending.

Now look at these sentences:

Melek arabadan bıktı.	<i>Melek got fed up with the car.</i>
Melek arabadan indi.	<i>Melek got out of the car.</i>
Melek arabadan nefret etti.	<i>Melek hated the car.</i>

In these sentences the car is again the object of the verbs. However, it has the *from* ending **-den** (in this case **-dan**) instead.

Question: Why?

Answer: Because some verbs, including **bıkmak**, **inmek** and **nefret etmek**, insist on their objects taking the **-den** ending.

In the glossary at the end of this book, verbs which insist on their objects taking the **-e** or **-den** endings appear like this:

binmek (-e)
inmek (-den)

Assume that all others use the **-i** ending.

6 For

İçin means *for*, *for the sake of* or *because of*.

When **için** refers to a personal pronoun, give the pronoun a possessor ending. For example:

benim için	<i>for me, for my sake</i>
Senin için aldım.	<i>I bought it for you.</i>
onun için	<i>for him/her, because of that,</i> <i>that's why</i>
bunun için	<i>because of this, this is why . . .</i>

When **için** refers to a noun, you do not give the noun an ending. For example:

Bu bira Ahmet için.	<i>This beer is for Ahmet.</i>
Bebek için hediye aldım.	<i>I bought a present for the baby.</i>

An alternative way of saying *for* is to use the ending **-e**. Here are some examples:

Bu bira Ahmet'e.	<i>This beer is for Ahmet.</i>
Bebeğe hediye aldım.	<i>I bought a present for the baby.</i>
Bana bir bira.	<i>A beer for me.</i>
Beş bin liraya.	<i>For five thousand lira.</i>

7 Question words

You can add various endings or the word **için** onto question words such as **ne** or **kim**. Here are some examples of the resulting meanings:

	-i	-e	-de	-den	-in	-için
ne	neyi (what)	niye (why)	nereye (where)	neden (why)	neyin (of what)	niçin (why)
kim	kimi (whom)	kime (to whom, who for)	kimde (on whom)	kimden (who from)	kimin (whose)	kim için (who for)

You could probably have guessed the meanings of most of these combinations. Note, however, all the alternative ways of asking *why*?

8 Word order

You place the words **mi** and **de** (meaning *also*) directly *after* the words they refer to.

Study these sentences with **mi**:

- Bana bira getiriyor musun?** *Are you getting me a beer?*
Bana mi bira getiriyorsun? *Am I the person you're getting a beer for?*
Bana bira mi getiriyorsun? *Is it beer that you're getting me?*

Now study these sentences with **de**:

- Bana da bir bira getirin.** *Bring a beer for me, too.*
 (meaning as well as for my friend)
Bana bir bira da getirin. *Bring me a beer as well.*
 (meaning as well as some food)

Alıştırılmalar

The key to these exercises is on page 248.

1 Match these questions and answers.

(a) Adınız ne?	(i) Yarım.
(b) Ne öğreniyorsunuz?	(ii) Dokuzyüzbin lira.
(c) Kaç?	(iii) Elektrikçi.
(d) Mesleğiniz ne?	(iv) Güney Afrikalı.
(e) Nerelisiniz?	(v) Konya'da.
(f) Nerede oturuyorsunuz?	(vi) Türkçe.
(g) Saat kaç?	(vii) Didem İbrİKçibaşoğlu.
(h) Bu kim için?	(viii) Hakan'da.
(i) Para kimde?	(ix) Öğrenmek için.
(j) Gazeteyi niye okuyorsunuz?	(x) Benim için.

2 Fill in the gaps below using words from the list in order to make meaningful compound nouns. Add or alter endings where necessary. The first one has been done for you.

çorba durak kaset kahve makine otel

- (a) Türk kahvesi
 (b) domates
 (c) Hilton
 (d) otobüs
 (e) fotoğraf
 (f) müzik

durak stop
 çorba soup

makine machine, apparatus

3 Fill in the gaps with possessive endings, and remember to make any necessary changes to the spellings of the words.

- (a) David ___ kedisi geldi.
 (b) Benim yemek ___ bitti.
 (c) İrlanda ___ başkenti Dublin.
 (d) Ali gelmiyor. Anne ___ hasta.
 (e) Sizin araba ___ çalışıyor mu?

bitmek to finish
 İrlanda Ireland

çalışmak to work

4 All the alternatives listed below are grammatically correct, but which ones are appropriate for the given situation? One or more may be suitable.

- (a) You want to tell someone you understand what they are telling you.
 (i) Anhyorum.
 (ii) Anladım.
 (iii) Biliyorum.
- (b) Your boss has just told you that her husband is very ill.
 (i) Özür dilerim.
 (ii) Geçmiş olsun!
 (iii) Affedersiniz.
- (c) A shopkeeper shows you a dress. You don't like it.
 (i) Sevmiyorum.
 (ii) Güzel değil.
 (iii) Sevmedim.

- (d) A shopkeeper has just asked a high price for an object.
- Çok para.
  - Çok pahal.
  - Pahal geldi.
- (e) You are late for a meeting. What do you say?
- Pardon.
  - Affedersiniz.
  - Özür dilerim.
- (f) You want to get past someone who is standing in your way.
- Bir dakika.
  - Pardon.
  - Affedersiniz efendim.

5 Match the doers with their actions.

(a) Arşimet	(i) Amerika'ya keşfetti
(b) Şarlo	(ii) çok komik filmler yaptı
(c) Kristof Kolomb	(iii) denizde battı
(d) The Beatles	(iv) komünist bir politikacıydı
(e) Titanik	(v) pop müziği grubuydu
(f) Vladimir İlyiç Lenin	(vi) ünlü bir matematikçiydi

batmak to sink
komik funny
ünlü famous
grup group (pop group)

politikacı politician
keşfetmek to discover
Şarlo Charlie Chaplin

6 Look at this sign and then answer the questions below.

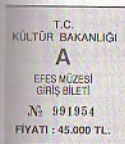

- What is the compound noun?
- Which word is the direct object of the verb?
- Which letters are buffer consonants?
- Translate the sign into English.

çöp rubbish
çöpler pieces of rubbish

kutu box

7 How many compound nouns can you find on this museum ticket?

kültür cultura
bakanlık ministry
Efes Ephesus

müze museum
giriş entry

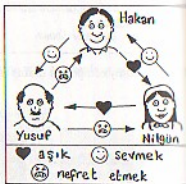
8 Answer the following questions using the figures shown in brackets. The first one has been done already.

- Saat kaçta kalkıyor? (8.00)
Saat sekizde.
- Ekspres otobüs ne zaman geliyor? (7.30)
- Ankara'ya kaç saat? (1.00)
- Film saat kaçta başlıyor? (9.00)
- Şimdi saat kaç? (12.30)

- (f) Film ne kadar uzun? (2.00)
 (g) Tokyo'da saat kaç? (3.00)

9 Examine this diagram and then answer the questions.

- (a) Hakan kimi seviyor?
 (b) Hakan'ın kim seviyor?
 (c) Nilgün'e kim aşık?
 (d) Nilgün kime aşık?
 (e) Nilgün'den kim nefret ediyor?
 (f) Yusuf kimden nefret ediyor?

10 Match these questions and answers.

- (a) Niçin ağlıyorsun? (i) Çünkü çok yoruldu.
 (b) Neden bağırıyorsun? (ii) Çünkü cüzdanımı kaybettim.
 (c) Niye telefon ettin? (iii) Çünkü sizden korktuk.
 (d) Ne için erken yatıyor? (iv) Çünkü dinlemiyorsun.
 (e) Neden gelmiyor? (v) Çünkü onu seviyorum.
 (f) Niye bana sordunuz? (vi) Konuşmak için.
 (g) Neden onu öptün? (vii) Çünkü meşgul.

ağlamak to cry
 bağırarak to shout
 cüzdan purse, wallet
 sormak (-e) to ask someone

konuşmak to talk, converse
 meşgul busy, occupied
 korkmak (-den) to be afraid of
 kaybetmek to lose

- Kerim Ben Kerim. Ne haber?
 Sema İyilik. Nereden arıyorsun?
 Kerim Ted'in otelinden. Geç kaldım, biliyorum, ama çok konuştuk.
 Sema Tamam. Ne zaman geliyorsun?
 Kerim Tam bilmiyorum. Bir saat filan sonra.
 Sema Çok içtiniz mi?
 Kerim Biraz içtik.
 Sema Arabayı otelede bırak. Taksiye bin, lütfen.
 Kerim Yek yok, sarhoş değilim. Az içtim.
 Sema Peki. Ted nasıl?
 Kerim Yorgun ama iyi.
 Sema Pazar günü bize öğle yemeği için geliyor mu?
 Kerim Sordum. Gelecek galiba.
 Sema Sor. Unutma. Benden selam söyle.
 Kerim Tamam. Hadi, hoşça kal.
 Sema Hoşça kal.

haber news
 ne haber? what's new? how are things?
 iyilik fine (the set response to ne haber?)
 aramak to telephone, to seek
 sonra later
 bir saat sonra in an hour's time, an hour later
 bırakmak to leave (something)
 sarhoş drunk

yorgun tired
 pazar günü on Sunday
 öğle yemeği lunch
 sormak to ask
 gelecek he will come
 galiba presumably, I think
 unutmak to forget
 selam söyle say hello
 hadi right, OK

Konuşma 2

A couple of hours later, Ted and Müfit are in the hotel restaurant. Kerim is phoning his wife, Sema, to say he'll be late.

Sema Alo?

6

YARIN ERKEN
KALKACAĞIM

In this unit you will learn how to

- talk about the future
- make suggestions
- say where things are in relation to each other

KONUŞMA

Sarah is an English language teacher working in the town of Bursa. Berkant is one of her Turkish colleagues. They meet in the corridor of the language school where they work.

- Berkant** Bu akşam ne yapıyorsun?
Sarah Bilmiyorum. Niçin soruyorsun?
Berkant İki arkadaşla lokantaya gidiyoruz. Bizimle gelsene.
Sarah Teşekkür ederim, hayır. Geç yatmak istemiyorum çünkü yarın işe erken geleceğim. Saat sekizde dersim var.
Berkant Fark etmez. Hadi, gel bizimle.
Sarah Bilmiyorum. Emin değilim.
Berkant Hadi. Yarın ben de erken kalkacağım. Sabah erken benim de dersim var. Geç dönmeyeceğiz, vallahi.
Sarah Arkadaşların kimler?
Berkant Cenk ve Hans. Cenk'i tanıyorsun. Hans onun Alman arkadaşı. Türkiye'de tatil yapıyor. Üç dört gün Bursa'da kaldı, yarın Pamukkale'ye gidecek. Hoş bir çocuk.

- Sarah** Hangi lokantaya gidiyorsunuz?
Berkant Bilmiyorum. Cenk biliyor. Ama iyi bir yere gideceğiz.
Sarah Tamam, ben de geleceğim. Beni arabayla alacak mısın?
Berkant Arabayla gitmeyeceğiz. Arabam bozuk.
Sarah O zaman nerede buluşacağız?
Berkant Cenk ve Hans'la saat sekizde otogarda buluşacağız. Sana yakın değil mi? Oradan dolmuşla gideceğiz.
Sarah İyi. Otogarın neresinde?
Berkant Ulu Caddesi'nde turizm danışma bürosu var ya? Onun önünde.
Sarah Anladım. Görüşmek üzere.
Berkant Hoşça kal.

iki arkadaşla with two friends
gideceğim I will go
fark difference
fark etmez never mind that, so what
bizimle with us
gelsene come on, why don't you come?
emin sure
kalkacağım I'll get up
sabah sabah early in the morning
geç dönmeyeceğiz we won't come back late
vallahi I swear
kimler who? (plural)
tatil holiday
hoş pleasant, nice
çocuk child (here lad, bloke)
gideceğiz we'll go
arabayla by car
gitmeyeceğiz we won't go

bozuk broken
buluşmak to meet, to rendezvous
buluşacağız we'll meet
ile with
Hans'la with Hans
otogar bus station
yakın near
oradan from there
dolmuşla by shared taxi
neresi whereabouts
otogarın neresinde? whereabouts in the bus station?
cadde street, avenue
Ulu Caddesi Ulu Avenue
danışma advice
büro office
ya? you know?
onun önünde in front of it
anladım I understand, I see
görüşmek üzere see you

SORULAR

- 1 Berkant ve arkadaşları bu akşam ne yapıyorlar?
- 2 Sarah niçin gitmek istemiyor?
- 3 Lokantaya neyle gidecekler?
- 4 Nerede buluşacaklar?

(The answers are on page 249.)

Notlar

Saying *no*

It is difficult to turn down a Turkish offer. Saying *no* is usually taken as meaning *go on, talk me into it*. If you really mean *no* you can try saying **vallahi** or **eminim** (*I'm sure*). They may work . . .

Hadi

This is another word you will hear used almost as often as **buyurun**. It means *come on or go on or alright then*. When in Turkey try keeping a tally of the number of times you hear it in a day!

The future

Note how the speakers in this dialogue switch between using the present continuous tense with a future meaning and the 'real' future tense which contains the ending **-ecek**. Often the two are interchangeable.

'Stuffed' taxis

Dolmuşlar are shared taxis. They run along set routes and charge fixed fares but do not follow timetables. Before setting off, they wait until they are full (hence their name which means *stuffed or packed*), then drop off and pick up passengers along the way.

Dilbilgisi

1 The future

Statements

You can spot a future tense by the presence of **-ecek**. To make the future, follow these steps:

Action	Example
Take the stem of the verb.	İç
Add -ecek	İçecek
Add the Turkish equivalent of the verb <i>to be</i> .	İçeceksiniz

The ending **-ecek** has two forms (**-ecek** and **-ecek**) as it follows a type vowel harmony. Here are some examples:

geleceğim	<i>I will come</i>
satacaksın	<i>you will sell</i>
sürecek	<i>she will drive</i>
yazacağız	<i>we will write</i>
alacaksınız	<i>you will buy</i>
bekleyecekler	<i>they will wait</i>

To make a future verb negative, add **-me-** onto the stem of the verb:

Positive	Negative
geleceğim	gelmeyeceğim
satacaksın	satmayacaksın
sürecek	sürmeyecek
yazacağız	yazmayacağız
alacaksınız	almayacaksınız
bekleyecekler	beklemeyecekler

Note how you always need a buffer **-y-** between **-me-** and **-ecek**.

Questions

To make a question from a verb in the future tense, follow these steps:

Action	Example
Take the future form of the verb.	geleceksiniz
Split the word in two. The second word is the equivalent of the verb <i>to be</i> .	gelecek sizin
Replace the second word with its question form.	gelecek misiniz?

Here are some examples:

Statement	Question
bakacağım	bakacak mıyım?
süreceksin	sürecek misin?
gelecek	gelecek mi?
vereceğiz	verecek miyiz?
güleceğiz	gülecek misiniz?
koşacaklar	koşacaklar mı?

Note that the *they* form differs from all the rest by putting **mi** right at the end rather than in the middle.

Here are some negative examples:

Bakmayacak mıyım?	<i>Won't I look?</i>
Sürmeyecek misin?	<i>Won't you drive?</i>
Gelmeyecek mi?	<i>Won't he come?</i>
Vermeyecek miyiz?	<i>Won't we give?</i>
Gülmeyecek misiniz?	<i>Won't you smile?</i>
Koşmayacaklar mı?	<i>Won't they run?</i>

Olacak

You can use the verb **olmak** as the future form of *to be*, **var** or **yok**. For example:

Present	Future
Mutluyum.	Mutlu olacağım.
İyi misin?	İyi olacak mısın?
Bugün Hakan burada.	Yarın Hakan burada olacak.
Bugün Ankara'dayız.	Yarın Ankara'da olacağız.
Hasta değilsiniz.	Hasta olmayacaksınız.
Arkadaşların burada.	Arkadaşların burada olacaklar.
Yeni arabam var.	Yeni arabam olacak.
Su yok.	Su olmayacak.

2 Informal suggestions

Add **-sene** or **-senize** to the stem of a verb to get the equivalent of *why don't you ...*

sen form	siz form	English
Gelsene!	Gelsenize!	<i>Do come!</i>
Baksana!	Baksanıza!	<i>Why don't you look!</i>
Atsana!	Atsanıza!	<i>Come on, throw it!</i>

These phrases could be friendly suggestions or an expression of impatience depending on your tone of voice.

3 ile

The word **ile** means *with*. You can shorten it to the ending **-le**. For example:

Kardeşimle git.	<i>Go with my brother.</i>
Arabayla gidiyorum.	<i>I'm going by (literally with) car.</i>
Demet'le olmak istiyorum.	<i>I want to be with Demet.</i>

When it is shortened to an ending, **-le** follows the e-type vowel harmony.

You use the word **ile** in some places where we use *and* in English. For example:

Pınar ile Didem geliyorlar.	<i>Pınar and Didem are coming.</i>
Banka ile PTT'nin arasında.	<i>Between the bank and the post office.</i>

When you use **-le** with personal pronouns, the pronouns need the possessor ending (except for the *they* form). For example:

Benimle gel.	<i>Come with me.</i>
Seninle benim aramızda.	<i>Between you and me.</i>
Onunla gitsene.	<i>Why don't you go with her.</i>
Bizimle kal.	<i>Stay with us.</i>
Sizinle olmak istiyorum.	<i>I want to be with you.</i>
Onlarla gelecek.	<i>He'll come with them.</i>

-le and -li

Question: What's the difference between the **-le** and **-li** endings?
 Answer: You only use **-li** to make adjectives. Examples are **sütlü** and **meyveli**. You use **ile** or **-le** on all other occasions.

Note that:

- **-li** follows i-type vowel harmony and has four variants: **-li**, **-li**, **-lu** and **-lü**.
- **-le** follows i-type vowel harmony and has two variants: **-le** and **-la**.

4 Onto, on top of, off

üst top
masanın üstü the table's top

masanın üstüne onto the table
masanın üstünde on top of the table
masanın üstünden off the table

One cat's jumping onto the table.

Note the buffer **-n-** after **üstü**.

Bir kedi masanın üstüne atıyor.

See page 129 for the rule about when to use **-y-** and when to use **-n-** as a buffer consonant.

Bir kedi masanın üstünde oturuyor. *One cat's sitting on top of the table.*
Öbür kedi masanın üstünden atıyor. *Another cat's jumping off the table.*

5 Prepositions of place

The words *on top of* and *behind* tell us where something is in relation to other things. They are prepositions of place. The Turkish equivalent of *on top of* is *on its top*. The Turkish equivalent of *behind* is *at its back*.

Look at the following Turkish nouns:

alt	<i>bottom</i>
ön	<i>front</i>
arka	<i>back</i>
yan	<i>side</i>
orta	<i>middle</i>

Now look at the same words when you use them with possessives and the **-de** ending:

-in altında	<i>under</i>
-in önünde	<i>in front of</i>
-in arkasında	<i>behind</i>
-in yanında	<i>beside</i>
-in ortasında	<i>in the middle of</i>

Here are some example sentences with **-de**, **-e** and **-den** endings:

Kedi masanın altından geldi.	<i>The cat came from under the table.</i>
Kedi televizyonun altında.	<i>The cat's under the table.</i>
Masa'nın ortasına koy.	<i>Put (it) in the middle of the table.</i>
Bakkalın önünde.	<i>In front of the grocer's shop.</i>
Önümde.	<i>In front of me.</i>
Arabanın arkasında.	<i>Behind the car.</i>
	<i>or In the back of the car.</i>
Arkanızda.	<i>Behind you.</i>
Yanıma gel.	<i>Come beside me.</i>
Yanımda oturuyor.	<i>He's sitting next to me.</i>
Neyin arkasında?	<i>Behind what?</i>
Kimin yanında?	<i>Beside whom?</i>

Here are some more prepositions of place:

Noun		Preposition of place	
iç	interior	-in içinde	inside
dış	exterior	-in dışında	outside
ara	gap, interval	... ile ... -in arasında	between ... and ...
etraf	surrounding(s)	-in etrafında	around
taraf	side	-in tarafında	on ...'s side
karşı	opposite	-in karşısında	opposite

PTT'nin karşısında.
Otel ile plajın arasında.
Kutunun dışında mı,
içinde mi?
Otelimizin etrafında çok
bar var.
Aramızda bir şey yok.

Kimin tarafındasınız?

*Opposite the post office.
Between the hotel and the beach.*

*Is it outside or inside the box?
There are a lot of bars around
out hotel.*

*There's nothing (going on)
between us.*

Whose side are you on?

6 Telling the time accurately

To the hour

Turkish	Literal translation	English
Saat bire beş var.	<i>There are five to one o'clock.</i>	<i>It's five to one.</i>
Saat üçe on var.	<i>There are ten to three o'clock.</i>	<i>It's ten to three.</i>
Dörde çeyrek var.	<i>There is a quarter to four.</i>	<i>It's a quarter to four.</i>
Altyıya yirmi var.	<i>There are twenty to six.</i>	<i>It's twenty to six.</i>
Onikiye yirmibeş var.	<i>There are twenty-five to twelve.</i>	<i>It's twenty-five to twelve.</i>

Note the -e ending on the hour's number.

Past the hour

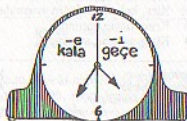
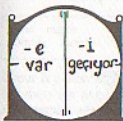
Turkish	Literal translation	English
Saat biri beş geçiyor.	<i>Five is passing one o'clock.</i>	<i>It's five past one.</i>
Saat üçü on geçiyor.	<i>Ten is passing three o'clock.</i>	<i>It's ten past three.</i>
Dördü çeyrek geçiyor.*	<i>A quarter is passing four.</i>	<i>It's a quarter past four.</i>
Altyı yirmi geçiyor.	<i>Twenty is passing six.</i>	<i>It's twenty past six.</i>
Onikiyi yirmibeş geçiyor.	<i>Twenty-five is passing twelve.</i>	<i>It's twenty-five past twelve.</i>

Note the -i ending (the direct object ending) on the hour's number. (*Note also how the **t** in **dört** changes to **d** to help pronunciation.)

At ...

Turkish	Literal translation	English
Saat bire beş kala .	<i>When five remain to one o'clock.</i>	<i>At five to one.</i>
Saat biri beş geçe .	<i>When five pass one o'clock.</i>	<i>At five past one.</i>

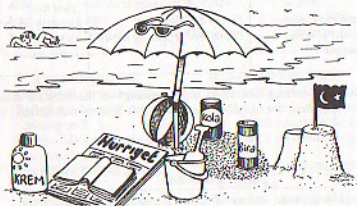
Here, you use the word **kala** instead of **var**, and **geçe** instead of **geçiyor**.

Alištırmalar

The key to these exercises is on page 249.

- 1 Look at this picture of a beach scene, then answer the questions below.

- (a) Güneş kremi kovanın içinde mi?
 (b) Gazete, kitabın altında mı?
 (c) Meşrubatlar şemsiyenin altında mı?
 (d) Kitap, kova ile kremın arasında mı?
 (e) Top, kalenin yanında mı?
 (f) Güneş gözlüğü nerede?
 (g) Top neyin arkasında?
 (h) Bira, kola ile kalenin arasında mı?
 (i) Krem neyin yanında?
 (j) Kitap nelerin arasında?

güneş	sun	kale	castle
kova	bucket	kum	sand
gazete	newspaper	top	ball
şemsiye	umbrella, parasol	gözlük	glasses, spectacles
kitap	book		

- 2 The following dialogue takes place between two neighbours. Fill in the gaps using the phrases on the right.

- Merhaba Ali. Geçen hafta (i) Hayır. Kardeşimin yanında
 neredeydin? (ii) Tatildegdim.
 - (a) _____ (iii) Evet. Geçen ay Fethiye'ye
 - Sahi mi? Ama sen yeni tatile gitmedin mi? (iv) Yine Fethiye'ye.
 - (b) _____ (iv) Yine Fethiye'ye.
 - Hatırladım. Bu defa nereye
 gittin?
 - (c) _____
 - Aynı otelde mi kaldın?
 - (d) _____

sahi mi? *really?*
 yeni *just now, recently*
 defa *occasion, time*
 hatırlamak *to remember*

bu defa *this time*
 yat *yacht*
 yine *again*

- 3 Match the following questions and answers.

- (a) Kimin? (i) Benim değil.
 (b) Kimle konuşuyorum? (ii) Belki Avrupa'ya.
 (c) Meydanın neresinde? (iii) Ankaralırım.
 (d) Nerelisiniz? (iv) Heykelin.
 (e) Nereye? (v) Müdürlü.
 (f) Neyin önünde? (vi) Çok işim vardı.
 (g) Neyle gidiyoruz? (vii) Ortasında.
 (h) Neden gelmedin? (viii) Bankadan.
 (i) Nereden geliyorsun? (ix) Otobüsle.

belki *maybe*
 Avrupa *Europe*

heykel *statue*
 müdür *director, principal*

- 4 İlknur is a busy businesswoman. She is married to Fikret. Study her diary (on page 102) for next week, then decide whether the statements made about her are true or false.

- (a) Pazartesi saat on buçukta toplantı olacak.
 (b) Salı yediyi on gece Ankara'dan dönecek.
 (c) Perşembe işe gitmeyecek çünkü eşinin doğum günü.
 (d) Cumartesi saat sekize çeyrek kala tiyatrodan gelecek.
 (e) Pazar annesinin evine öğle yemeğine gidecek.

Pazartesi 10.00 - Hakan 14.00 - Sabancı	Perşembe Fikret'in doğum günü - işten izin! (Cumartesi işin biletlere al)	
Salı 07.40 - Uçakla Ankara'ya 20.35 - İstanbul'a dönüş (Aydın abla'ya telefon et)	Cuma 09.00 - 10.00 - Kof 12.00 - Çiller 13.00 - Kaptan Restoran 16.00 - Yılmaz	
Çarşamba 10.00 - Proje toplantısı 15.00 - Şakir 16.30 - Demirel (Hediye al!)	Cumartesi 10.00 - Tenis 14.45 - Tiyatro	Pazar 10.00 - Tenis 12.00 - Annem geliyor

EUROSHOW - 19 Kasım Pazar

08.00	Silper Arkadaşlar
08.30	Zorro
09.00	Bugs Bunny
10.00	Sinema "Dinozorlar"
11.30	İlk On
12.10	Torba
12.50	Sinema "Hayal Kutusu"
14.45	Türk Sineması "Deliler Almanya'da"
16.10	Sinema "Kadın Jandarmalar"
17.45	Maç Önü
18.00	Galatasaray - Ankaragücü
20.00	Haberler
20.25	Çağdaş Yarınları Adım Adım
21.10	Sinema "Kızıl Ateş"
22.40	Muazzez Abacı Konseri
23.40	Sinema "Harley"
00.55	Tatlı Rüyalar
01.20	Haberler

dönüş return
proje project
toplantı meeting

hediye present
izin permission, holiday from
work

5 Translate the following into Turkish.

- (a) It's ten past three.
(b) At twenty-five to one.
(c) At a quarter past twelve.
(d) It's a quarter to four.
(e) At a quarter past midnight.
(f) It's five to six.
(g) At five past seven.
(h) It's a quarter past eleven.
(i) It's twenty-five past twelve.
(j) At twenty past two.

6 Here is next Sunday's viewing guide for a Turkish satellite television channel. Study it, then answer the questions below.

- (a) Kaç film oynayacak?
(b) Kaç saat müzik olacak?
(c) Sabah saat sekiz ile on arasında çocuk programları var mı?
(d) "Torba" saat kaçta başlayacak?

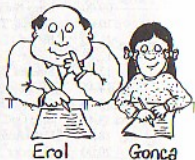
- (e) "Torba" saat kaçta bitecek?
(f) Kaç saat spor olacak?
(g) Türk sineması saat kaçta başlıyor?
(h) Haberler saat kaçta başlayacak?
(i) 'Maç Önü' saat kaçta başlayacak?

arkadaş friend
dinozor dinosaur
ilk on the 'top ten' pop chart
torba 'bag' (magazine programme)
hayal imagination
deli mad, crazy
kadın woman
jandarma military police
maç önü pre-match programme

haber news
Çağdaş Yarınları Adım Adım documentary programme
kızıl red
ateş heat, temperature
tatlı sweet
rüya dream
bitmek to come to an end, to finish

- 7 Erol and his daughter Gonca are writing their New Year's resolutions. Which of the following were written by Erol, and which by Gonca?

- (a) Daha yavaş araba süreceğim.
 (b) Her akşam ders çalışacağım.
 (c) On kilo vereceğim.
 (d) Çok televizyon seyretmeyeceğim.
 (e) Kardeşimle kavga etmeyeceğim.
 (f) Çocuklarımla daha çok oynayacağım.
 (g) Okula geç kalmayacağım.
 (h) Çocukların üstünde küfür etmeyeceğim.
 (i) Dişlerimi her gün fırçalayacağım.
 (j) Daha erken eve döneceğim.
 (k) Sigarayı bırakacağım.

Erol

Gonca

yavaş *slow, slowly*
 sürmek *to drive*
 kavga etmek *to fight, to argue*
 kilo vermek *to lose weight*

küfür etmek *to swear*
 diş tooth
 fırçalamak *to brush*

- 8 Match the suggestions to the recipients.

- (a) To a child refusing her dinner. (i) Acele etsene.
 (b) To someone prattling on. (ii) Dikkat etsenize.
 (c) To someone treading on your heels. (iii) Sussana.
 (d) To someone watching you struggle. (iv) Şikayet etsenize.
 (e) To someone who says they're tired. (v) Yardım etsene.
 (f) To someone who's lagging behind. (vi) Yatsana.
 (g) To someone who says their neighbour is noisy. (vii) Yesene.

acele etmek *to hurry*
 şikayet etmek *to complain*

yardım etmek *to help*

- 9 Fill in the gaps in the text below using **-li** or **-le** endings. Remember to use the correct type of vowel harmony.

Kardeşim (a) Londra'da tatil yapacağız. Uçak (b) gideceğiz. Kardeşimin Londra (c) bir arkadaşı var. Onun (d) beraber araba (e) İngiltere'yi gezeceğiz. İnşallah hava yağmur (f) olmayacak. Bizim (g) gelmek istiyor musun?

- 10 Place the words below in the correct order, beginning with pazartesi.

pazartesi cuma çarşamba pazar cumartesi salı perşembe

Konuşma 2

Sarah is waiting at the bus station. Berkant and Cenk arrive. It is 8.20, and she has been waiting since 8 o'clock.

- Sarah *(to Berkant)* Selam.
 Berkant Selam Sarah.
 Cenk Selam. Ne haber?
 Sarah İyilik. Neredesiniz? Geç geldiniz.
 Berkant Affedersin. Hans'a iyi yolculuklar diledik. Onun için geç geldik.
 Sarah Hans gelmeyecek mi?
 Cenk Bu akşam çıkmıyor. Erken yatıyor.
 Sarah Aa! Neden?
 Cenk Yarın Pamukkale'ye gidecek. Erken kalkacak.
 Sarah Fark etmez. Yarın biz de erken kalkıyoruz!
 Berkant Biliyorum. Ama Hans çok yoruldu.
 Sarah Hadi, dolmuş bekliyor.
 Cenk Hadi.

neredesiniz? *where have you been? (literally where are you?)*
 iyi yolculuklar *bon voyage*
 dilemek *to wish*
 onun için *that's why (literally for that reason)*

çıkılmak *to go/come out*
 evyah *well/good grief!*
 bütün *whole*
 yürümek *to walk, run*
 yorulmak *to be tired, to grow tired*

7

YARDIM EDER
MİSİNİZ?

In this unit you will learn how to

- make requests
- state intention and willingness
- tell stories and jokes

KONUŞMA

Hamide Hanım is an elderly lady from Ankara who has been visiting relatives in Trabzon. After her visit, she has taken a stroll around the city centre. It is now time for her to catch her plane back to Ankara. She is lost, so she asks a young man for help.

Hamide Hanım Pardon. Kusura bakmayın. Lütfen yardım eder misiniz acaba?

Genç erkek Tabii efendim.

Hamide Hanım Havalimanına gitmek istiyorum. Oraya giden otobüs var mı?

Genç erkek Maalesef yok teyze.

Hamide Hanım Dolmuş var mı acaba?

Genç erkek Var. Durak Taksim'e yakın.

Hamide Hanım Peki yavrum, Trabzon'da yabancıyım. Yolu gösterir misiniz acaba?

Genç erkek Tabii. Şöyle gidin. Bu yolun sonundan sağa döünün. Meydana kadar gidin. Türk Hava Yolları'nın

ofisinden sola sapın. Orası Gazi Paşa Caddesi. Ondan sonra İstanbul Hava Yolları'nın ofisine kadar gidin. Oradan sağa sapın. Biraz ileride durağı göreceksiniz.

Hamide Hanım

Genç erkek Çok mu uzak?

Hamide Hanım Bayağı uzak.

Genç erkek Yürüyerek kaç dakika sürer acaba?

Hamide Hanım Bilmem. Benim için on dakika.

Genç erkek Peki, tekrar anlatır mısınız?

Hamide Hanım Bakın teyze, sizinle gelirim, yolu gösteririm.

Genç erkek Çok teşekkürler yavrum.

Hamide Hanım Bir şey değil.

Genç erkek Çantamı taşıy mısınız acaba?

Hamide Hanım Tabii, laşırım.

Genç erkek Sağ olun yavrum.

kusura bakmayın *excuse me*
yardım eder misiniz? *would you*
help?

acaba *I wonder*
havalimanı *airport*

oraya *to there*

giden *going*

Taksim *a square in Trabzon*

yavrum *dear*

yabancı *stranger, foreigner*

göstermek *to show*

gösterir misiniz? *would you*
show?

şöyle *like this, this way*

-e kadar *as far as*

Türk Hava Yolları *Turkish Airlines*

sapmak *to turn*

orası *there, that place*
Gazi Paşa Caddesi *Gazi Paşa*
Street

İstanbul Hava Yolları *İstanbul*
Airlines

oradan *from there*

ileride *further on*

buyağı *quite*

yürüyerek *by walking (on foot)*

sürmek *to last, to take*

sürer *it takes*

bilmem *I don't know*

anlatmak *to explain*

gelirim *I'll come*

gösteririm *I'll show*

taşıy mısınız? *would you carry?*

taşıırım *I'll carry*

SORULAR

Doğru mu, yanlış mı?

- 1 Hamide Hanım çok soru soruyor.
- 2 Dolmuş durağı İstanbul Hava Yolları'nın ofisine yakın.
- 3 Genç erkek iki kere yolu anlatıyor.
- 4 Hamide Hanım genç erkeğin teyzesi.

(The answers are on page 249.)

* Notlar

Yavrum and teyze

Like **abi** and **abla**, these forms of address are a common way of showing friendliness to strangers. To use either of these terms, however, there has to be a recognisable age difference between the speakers. Keep an ear open for them when you are next in Turkey.

Acaba

This word means *I wonder or by any chance*. It makes a request more polite. Hamide Hamm can't stop saying it!

Dilbilgisi

1 The -r present tense

There are two present tenses in Turkish. You use them for different purposes. You have already learned the **-iyor** tense. There is also the **-r** present tense. You form it like this:

Action	Example 1	Example 2
Take the stem of the verb.	gol	geç
Add -r , -ir or -er .	golir	geçer
Add the relevant part of the verb <i>to be</i> .	golirim	geçerim

Remember: **-ir** follows i-type vowel harmony and **-er** follows e-type vowel harmony.

Question: How do you know whether to add **-r**, **-ir** or **-er**?

Answer: Verb stems ending in a vowel just take **-r**. For stems ending in a consonant:

- most with one syllable take **-er**;
- those with one syllable ending in **-r** or **-l** take **-ir**;
- those with more than one syllable take **-ir**.

Here are some examples ending in vowels:

(ben)	söylerim
(sen)	beklersin
(o)	taşır
(biz)	hatırlarız
(siz)	okursunuz
(onlar)	isterler

Here are some one-syllable examples with **-er**:

(ben)	geçerim
(sen)	tutarsın
(o)	eder
(biz)	açarız
(siz)	çekersiniz
(onlar)	koşarlar

Here are some one-syllable examples with **-ir**:

(ben)	kaltırım
(sen)	alırsın
(o)	olur
(biz)	geliriz
(siz)	görürsünüz
(onlar)	bilirler

Here are some multi-syllable examples with **-ir**:

(ben)	inanırım
(sen)	götürürsün
(o)	kullanır
(biz)	otururuz
(siz)	öğrenirsiniz
(onlar)	konusurlar

You should note that grammar books call this tense the simple present or the aorist tense.

2 Negative forms of the -r present tense

You can spot a negative **-r** present tense by the presence of **-mez** or **-maz**. You make the negative form like this:

Action	Example 1	Example 2
Take the stem of the verb. Add -me . Add -z (except for the <i>I</i> and <i>we</i> forms). Add the relevant part of the verb <i>to be</i> .	gel gelme gelme gelmem	gel gelme gelmez gelmezsin

Here are some examples:

Statement	Question
(ben) almam	almaz mıyım?
(sen) bilmezsin	bilmez misin?
(o) görmez	görmez mi?
(biz) bulmayız	bulmaz mıyız?
(siz) okumazsınız	okumaz mısınız?
(onlar) istemezler	istemezler mi?

You should note how the **ben** and **biz** forms *do not* have a **-z** when they are statements, but they *do* have one when they are questions.

3 Using the -r present tense

You use the **-r** present tense in the following cases:

Purpose	Example	Translation
making promises saying you're willing to do something saying you intend to do something	Sana dondurma alırım. Yardım ederim. Yann gelirim.	<i>I'll buy you an ice-cream. I'll help. I'll come tomorrow.</i>
requesting someone to do something offering something to someone	Kapıyı açar mısınız? Çay içer misiniz?	<i>Would you open the door? Would you like (to drink) some tea?</i>
set phrases such as teşekkür ederim telling stories or jokes	Tebrik ederim. Üç erkek bara girerler ...	<i>Congratulations (I congratulate).</i> <i>Three men go into a pub ...</i>

expressing possibility or hope	Belki gelir.	<i>Maybe he'll come.</i>
describing an unchanging fact	Su 0°C altında donar.	<i>Water freezes below 0°C.</i>
describing an habitual or repeated action	Sık sık plaja giderim.	<i>I often go to the beach.</i>

Here are some examples of the **-r** present used to express uncertainty and hope:

Yapar herhalde.
Umarım, gitmezsiniz.

*She'll probably do it.
I hope you won't go.*

Sanırım, sevmezler.

*I hope you're not going.
I suppose they won't like it.*

Belki yardım ederler.

*I reckon they don't like it.
Maybe they'll help.
Maybe they're helping.*

4 -en adjectives

Examine the following:

koşan adam

*the running man,
the man who's running*

İstanbul'a giden tren

*the Istanbul train,
the train going to Istanbul*

Viyana'dan gelen tren

*the Vienna train,
the train coming from Vienna*

masada oturan çocuk

*the child sitting at the table,
the child who's sitting at the table*

Gülen kadın kim?

Who's the woman who's smiling?

The italicised Turkish words are adjectives made from verbs. This is how you make them:

Action	Example
Take the stem of the verb. Add -en .	gel gelen

Note how **-en** uses e-type vowel harmony.

You can usually translate the **-en** ending into English as **-ing**. For example:

- Masada oturan erkek yalqışkh.** *The man (who is) sitting at the table is handsome.*
Kızımın konuşan bebeği var. *My daughter's got a talking doll.*

You should note that you can only use **-en** adjectives to describe the subject of a sentence (the one performing the action).

You can use **-en** adjectives without a noun. In this case they act like nouns themselves and they mean *the ...ing one*. For example:

- Masada oturan güzeldi.** *The one sitting at the table was pretty.*
İlk gelenler Smithler olacak. *The first ones who come will be the Smiths.*
O köşede sigara içenler Türk. *The smokers (literally the smoking ones) in the corner are Turkish.*
Orada bira içenler İngiliz. *Those beer drinkers (literally beer drinking ones) are English.*

Note how you can make the **-en** adjectives plural by adding **-ler**. Grammar books call an **-en** adjective the subject participle of a verb.

5 -erek

The ending **-erek** is the Turkish equivalent of *by ... -ing*. You add it onto verb stems. Look at the following examples:

- Yürüyerek geldim.** *I came on foot (literally by walking).*
Telefon ederek haber vereceğim. *I'll inform (them) by telephone (literally by phoning).*
Gazeteye bakarak buldum. *I found it by looking at the newspaper.*
Günde 24 saat çalışarak becerdi. *By working 24 hours a day he managed it.*

-erek can also mean just **-ing**. For example:

- Gülerek gitti.** *She left smiling.*
Bize bakarak, "Merhaba" dedi. *Looking at us, she said "Hello".*
Bilerek mi yaptınız? *Did you do it knowingly (intentionally)?*

The **-erek** form of the verb **olmak** is special. It means *as*. For example:

- Programcı olarak çalışıyorum.** *I work as a programmer.*
Turist olarak mı, iş için mi? *As a tourist or on business?*
Arkadaşın olarak konuşuyorum. *I'm talking as your friend.*
İnsan olarak nasıl? *How is she as a person? (What's her personality like?)*
Hediye olarak aldım. *I bought (it) as a present.*
Meze olarak ne var? *What is there as a starter? (What kind of starters are there?)*
Bu kutuyu masa olarak kullanıyorum. *I use this box as a table.*

6 Verbs with -e, -den, -ile

Here are some more verbs whose objects need the **-e** ending:

- Çiçeklere bastım.** *I squashed the flowers.*
Anneme sordum. *I asked my mother.*
Ona yardım ettim. *I helped her.*
Bana haber vermedin. *You didn't tell me.*
Mercedes'e vurdu. *He hit a Mercedes.*

-e basmak <i>to tread on, squash</i>	-e haber vermek <i>to inform, tell</i>
-e sormak <i>to ask</i>	-e vurmak <i>to hit</i>
-e yardım etmek <i>to help</i>	

Here are some more verbs whose objects need the **-den** ending:

- Yemekten hoşlanıyorum.** *I like food, I like eating.*
Örümceklerden korkuyorum. *He's afraid of spiders.*
Köprüden geçtik. *We've passed over the bridge.*
Savaştan bahsetmeyin! *Don't mention the war!*

-den hoşlanmak <i>to enjoy</i>	-den geçmek <i>to pass over</i>
-den korkmak <i>to fear, to be afraid of</i>	-den bahsetmek <i>to mention, to discuss</i>

Here is a verb whose object needs **ile**:

- Bir elektrikçiyle evlenecek.** *She's going to marry an electrician.*

ile evlenmek to get married to

7 -dir

In Units 1 and 2 you learned that there was no equivalent of the English word *is*. This is the case in everyday speech. However, when people want to sound very formal, they use the ending **-dir** to mean *is*. You will see **-dir** all around you on official notices, in official documents and in newspaper articles. Here are some examples:

Alıştırmalar

The key to these exercises is on page 249.

1 Match the requests in the first column to the most likely place you'll hear them spoken.

(a) Bakar mısınız?	(i) Derste.
(b) Bir kilo daha verir misiniz?	(ii) Dolu bir otobüste.
(c) Cevapları yazar mısınız?	(iii) Lokantada.
(d) Müsaade eder misiniz?	(iv) Manavda.
(e) Şapkanızı çıkartır mısınız?	(v) Sinemada.

cevap answer	şapka hat
müsaade eder misiniz? would you mind? excuse me, etc.	çıkartmak to take off
dolu full, packed	manav greengrocer

2 You might see the following signs in Turkey. Make them more formal by filling in the gaps using **-dir**, **-dir**, **-dur** or **dür**.

- (a) Bu yol kapalı_____.
- (b) İçli içmek yasak_____.
- (c) Baş yer yok_____.
- (d) Amerikan Ekspres geçerli_____.
- (e) Garaj çıkışı_____.
- (f) Tuvaletimiz bozuk_____.
- (g) Çocuklar için değil_____.

geçerli valid	bozuk out of order
çıkış exit	yasak forbidden

3 Match items from the two columns below to make the most meaningful sentences.

(a) Çocuğuma	(i) yapar mısınız?
(b) Bir sütlü kahve	(ii) tutar mısınız?
(c) Elimi	(iii) kapar mısınız?
(d) Fiyat listesini	(iv) getirir misiniz?
(e) Kapıyı	(v) eder misiniz?
(f) Şapkanızı	(vi) bakar mısınız?

- (g) Yardım (vii) çıkartır mısınız?
 (h) Attan (viii) iner misiniz?

at horse
kapi door, gate

tutmak to hold
kapamak to close

- 4 Place these parts of a joke in the correct order. Add capital letters, full stops and speech marks where necessary.

bütün gece sabaha kadar pratik yaptım
 bir ay doktor onu muayene ederek
 bugün öksürüğünüz çok iyi der
 hasta her ay doktora gider
 hasta şöyle cevap verir
 tabii iyi olur doktor bey

bütün whole
pratik yapmak to practise
muayene etmek to examine

öksürük cough
hasta ill (here an ill person)
cevap vermek to answer

- 5 Match items from the two columns below to make the most meaningful sentences.

- (a) Ağzını kapayarak (i) cebine koydu.
 (b) Aynaya bakarak (ii) Türkçe pratik yap.
 (c) Konuşarak ve okuyarak (iii) spor yapar.
 (d) Parayı sayarak (iv) makyaj yaptı.
 (e) Plajda yatarak (v) tatilini geçiririm.
 (f) Yüzerek (vi) ye!

ağız mouth
ayna mirror

saymak to count
makyaj make up

- 6 Fill in the gaps with the appropriate endings. Alter the word before the gap as necessary.

- (a) Anahtar__ tut.
 (b) Belki bu müzik__ hoşlanmaz.
 (c) Genç bir erkek__ aşık oldum.
 (d) Bir polis__ sorsana.
 (e) Lütfen, vurma köpek__!
 (f) Allah__ inanıyor musunuz?
 (g) Çocuk__ bak!
 (h) Mektup__ getir.

- (i) Otobüs__ incek.
 (j) Karınca__ bastın mı?
 (k) Bu müzik__ dinlemek istiyorum.
 (l) Bu yemek__ bıldıtm.
 (m) Pencere__ kapar mısınız?
 (n) Gemi__ bindik.
 (o) Hiçbir şey__ korkmaz.

-e inanmak to believe in
karınca ant

gemi boat
hiçbir şey nothing

- 7 Match the requests to the people making them.

- (a) Bir kilo verir misiniz? (i) Soru soran adam.
 (b) Bu mektubu okur musunuz? (ii) Korkan çocuk.
 (c) Cevap verir misiniz? (iii) Kütüphanede çalışan adam.
 (d) Elimi tutar mısınız? (iv) Geçmek isteyen adam.
 (e) Müsaade eder misiniz? (v) Gözlüğünü kaybeden adam.
 (f) Susar mısınız? (vi) Anlamayan öğrenci.
 (g) Tekrar anlatır mısınız? (vii) Ahşveriş yapan adam.

- 8 Complete this table which indicates the purposes for which you can use the present tenses in Turkish. The first one has been done for you.

Purpose	-iyor present tense	-r present tense
(a) stating intention	X	✓
(b) describing a habit		
(c) describing something happening now		
(d) describing the past		
(e) expressing possibility or hope		
(f) making promises		
(g) telling stories or jokes		
(h) offering something to someone		
(i) talking about the near future		
(j) describing an unchanging fact		
(k) requesting someone to do something		
(l) stating willingness to do something		

9 Match the descriptions to the professions below.

- (a) Gazetede yazan kişi. (i) garson
 (b) Restoranda yemek pişiren kişi. (ii) rejisör
 (c) Film yapan kişi. (iii) şoför
 (d) Apartmana bakan kişi. (iv) kuaför
 (e) Meyve ve sebze satan kişi. (v) işçi
 (f) Lokantada servis yapan kişi. (vi) aşçı
 (g) Dolmuş süren kişi. (vii) kapıcı
 (h) Fabrikada çalışan kişi. (viii) gazeteci
 (i) Saç kesen kişi. (ix) manav

apartman *block of flats*
 meyve *fruit*

sebze *vegetables*

Konuşma 2

Hamide Hanım has reached the **dolmuş** stop. She is now sitting in the **dolmuş**, waiting for it to fill up. Time is getting on and she is concerned about missing her flight. There is just one empty seat left.

Hamide Hanım Şoför bey, gidelim mi artık?

Şoför Yok abla, hâlâ dolu değiliz.

Hamide Hanım Acelem var. Havalimanına kaç lira?

Şoför Yetmişbeşbin.

Hamide Hanım Tamam. Ben uçacağımı kaçırmak istemiyorum. Ben iki kişi için ederim.

Şoför Peki efendim.

The driver starts the engine and they move off.

Hamide Hanım Şoför bey, pencerenizi kapatır mısınız acaba? Çok soğuk.

The driver winds the window half way up.

Şoför Yeter mi?

Hamide Hanım Yeter. Teşekkürler.

Şoför Bir şey değil.

The driver turns the radio on.

Hamide Hanım Şoför bey!

Şoför Efendim.

Hamide Hanım Radyonun sesini biraz kısar mısınız acaba? Çok yüksek.

The driver turns the radio off.

Şoför (sarcastically) Yeter mi?

Hamide Hanım Teşekkürler.

Şoför Rica ederim.

gidelim mi? *shall we go?*

artık *now*

hâlâ *yet*

kaçırmak *to miss*

ödemek *to pay*

yetmek *to be enough*

bir şey değil *you're welcome*

kısmak *to reduce, lower,*

turn down

yüksek *high, loud*

rica ederim *you're welcome*

kapatmak *to close*

8

NEREYE GİDELİM?
NE YAPABİLİRİZ?

In this unit you will learn how to

- make exclamations
- express possibility
- make suggestions
- offer to do something
- compare things

Konuşma

Metin and Defne are sitting at home late one Saturday afternoon.

- Metin** Çıkalım mı bu akşam?
Defne Hadi, çıkalım. Televizyondan bıktım. Nereye gidelim?
Metin Sinemaya gidebiliriz.
Defne Üf ya. Sinema da televiyon gibi. Başka ne yapabiliriz?
Metin Merkez Tiyatrosu'nda iyi bir oyun var.
Defne Doğru. Ama herhalde bu saatte bilet bulamayız.
Metin Sorabiliriz. Telefon edeyim mi?
Defne Hayır. Başka bir şey yapalım.
Metin Ne gibi?
Defne Bilmem. Çin restoranına gidebiliriz.
Metin Hangisine? Taksim'dekine mi?
Defne Hayır. Bence Bebek'teki Taksim'dekinden daha güzel.
Metin Doğru. Ama Bebek, Taksim'den çok daha uzak.

- Defne** Fark etmez.
Metin Fark eder. Arabayla gidemiyoruz bu akşam. Unuttun mu? Arabaya kardeşime ödünç veriyorum.
Defne Aa unuttum. O zaman kardeşin bizi oraya götüremez mi?
Metin Yok camm. O Yeşilköy'e gidecek. Ters yöne gidiyor.
Defne Tamam. Taksim'dekine gidelim.

çıkalım let's go out	hangisine? to which one?
nereye gidelim? where shall we go?	bence in my opinion
gidebiliriz we can go	Bebek'teki the one in Bebek
üf ya! oh no!	Bebek'teki Taksim'dekinden daha
gibi like, similar	güzel the one in Taksim's nicer
başka ne yapabiliriz? what else can we do?	than the one in Taksim
Merkez Tiyatrosu the Central Theatre	Bebek, Taksim'den çok daha uzak
oyun play	Bebek's a lot further than Taksim
herhalde certainly	fark etmek to matter
bulamayız we can't find	gidemiyoruz we can't go
sorabiliriz we can ask	ödünç vermek to lend
telefon edeyim mi? shall I phone?	götürmek to take, transport, carry
yapalım let's do	bizi götüremez mi? can't he take us?
Çin China, Chinese	yok canım come off it!
	ters yön opposite direction

Sorular

Doğru mu, yanlış mı?

- 1 Defne ile Metin evde kalmak istemiyorlar.
- 2 Metin tiyatroya telefon ediyor.
- 3 Bir tek Çin restoranı var.
- 4 Taksim, Bebek'ten daha yakın.

(The answers are on page 249.)

Notlar

Foreign restaurants

There are few foreign restaurants in Turkey. You will find them in big cities like İstanbul and Ankara, but none in smaller places.

Exclamations

You hear exclamations such as **üf bel!** and **yok canım!** all the time.

They are difficult to translate, but when you hear them it is often clear what emotion they express because of the speaker's face and tone of voice! Here are a few more:

Phrase	Feeling expressed	Rough translation
Annarı!	being fed up	<i>Oh no!</i>
Aal	surprise	<i>Well! I never!</i>
Ayl	surprise	<i>Oh!</i>
Bel	annoyance	<i>Right, male!</i>
Eyvahl	exasperation	<i>Good grief!</i>
Hal	triumph	<i>Gotcha! Right then!</i>
Öf! Öf!	being fed up	<i>Oh no! Come off it!</i>
Ya!	disbelief and annoyance	<i>Come off it!</i>
Uff	disgust	<i>Poo! Ugh!</i>

Children's comics are full of such words.

Dilbilgisi

1 Can and can't

-ebil-

You can spot the Turkish equivalent of *can* or *be able* by the inclusion of **-ebil-** in a verb form. This ending slots into any tense of a verb just after the stem. To use it, follow these steps:

Action	Example
Take the full form of the verb. Add -ebil- after the verb stem.	geleceğim gelebileceğim

-ebil- uses e-type vowel harmony.

When talking about the present, you usually use the **-r** present tense with **-ebil-**. Here are some examples:

Simple present form	Can form
giderim	gidebilirim
yaparsın	yapabilirsin
yürür	yürüylebilir
koyarsız	koyabilirsiniz
söylersiniz	söyleyebilirsiniz
verirler	verebilirler

You should note how the *to be* endings are sometimes different in the two columns above.

Question: Why?

Answer: In the first column, the preceding vowel is the last vowel in the stem of the verb. In the second column, the preceding vowel is the **i** in **-ebil-** or **-abil-**.

Making questions with the *can* form is easy enough:

Statement	Question
gidebilirim	gidebilir miyim?
yapabilirsin	yapabilir misin?
yürüylebilir	yürüylebilir mi?
koyabilirsiniz	koyabilir misiniz?
söyleyebilirsiniz	söyleyebilir misiniz?
verebilirler	verebilirler mi?

Here are some examples in the future and the past tenses:

Yapabileceğim.
Gelebileceek misin?
Oynayabildi mi?
Yardım edebildiniz.

I'll be able to do (it).
Will you be able to come?
Was he/she able to play?
You were able to help.

-e-

You can spot the Turkish equivalent of *can't* or *not able* by the inclusion of **-e-** after the stem of a verb form. To use this ending, follow these steps:

Action	Example
Take the negative form of the verb. Add -e- after the verb stem.	gelmeyecek gölmeyecek

Note that the **-e** follows e-type vowel harmony. Here are some examples in the **-r** present tense:

I don't	I can't
gelmem yapmazsın yürümez koymayız söylemezsiniz vermezler	gelemem yapamazsın yürüyemez koyamayız söyleyemezsiniz veremezler

Here are some examples in various tenses:

Gidemeyeceğim.

I won't be able to go.

Yapamadım.

I couldn't do it.

Olamaz!

It can't be!

Gelemedik.

We couldn't come.

2 Might

-ebil-

To say what might happen, you also use the **-ebil-** ending. For example:

Biraz sonra içebilirim.

I might have a drink a little later.

Pazar gelebilirim.

I might come on Sunday.

Whether the above sentences mean *can* or *might* will be clear from the context.

-meyebil-

The negative form of *might* is different from the negative form of *can*. You make the negative form of *might* by placing **-me** after the verb stem.

Yapabilirim, yapmayabilirim. *I might do it and I might not.*

Dikkat. Sevmeyebilirler.

Be careful. They might not like it.

Note the difference between *might not* and *cannot*:

Sinemaya gidemem.

I can't go to the cinema.

Sinemaya gitmeyebilirim.

I might not go to the cinema.

Sinemaya gidemeyeceğim.

I won't be able to go to the cinema.

You can combine *might* and *can*. For example:

Sinemaya gidemeyebilirim.

I might not be able to go to the cinema.

3 Comparing things

In order to say *I'm cleverer than you*, in Turkish you say *I'm more clever from you*.

akıllı

clever

Akıllıyım.

I'm clever.

Senden daha akıllıyım.

I'm cleverer than you.

Here are some more examples:

Yeni Zelanda, Türkiye'den

New Zealand is smaller than

daha küçük.

Turkey.

Türkiye, İngiltere'den daha ucuz.

Turkey is cheaper than England.

Benden daha güçlüsünüz. *You're stronger than me.*

The Turkish equivalent of *the most* or *the ... -est* is **en**.

Dünyada en güzel yer. *The most beautiful place on earth.*
Türkiye'de en iyi şarkıcı *Pınar is the best singer*
Pınar. *in Turkey.*
Türkiye'nin en büyük şehir *Turkey's biggest city is İstanbul.*
İstanbul.
En büyük Galatasaray! *Galatasaray (the football team)*
are the greatest!

4 The let forms of verbs

Look at the following examples meaning *let ...*:

gideyim *let me go; here, I'll go*
gidelim *let's go*
gitsin *let him go; he should go*
gitsinler *let them go; they should go*

Add **-eyim** onto the stem of a verb to give the meaning *here, let me ...*. You use it for offering help or making suggestions. For example:

Paltonu alayım. *Let me take your coat.*
Yardım edeyim. *Here, let me help.*
Gideyim mi? *Shall I go?*
Yardım edeyim mi? *Shall I help?*

Add **-elim** onto the stem of a verb to give the meaning *let's*. You use it for making suggestions. For example:

Gidelim. *Let's go.*
Kalkalım. *Let's get up. (if you're in someone's house this means let's go)*
Yapalım mı? *Shall we do (it)?*
Eve dönelim mi? *Shall we go home?*

Add **-sin** to the verb stem to say what someone else (not the person you're talking to) should do. Also use it to express a hope that something will happen.

Turkish	Literal translation	Meaning
Eve gitsin.	Let him go home.	I'd like him to go home; he should go home.
Yağmur yağmasın.	Let it not rain.	I hope it doesn't rain.
Üstü kalsın.	Let the change stay.	Keep the change.
Kolay gelsin.	Let it come easily.	I hope your work goes well.
Allah korusun.	Let God protect.	God preserve us, God forbid!
Aliyet olsun	Let good health be.	Bon appétit.

The plural form of **-sin** is **-sinler**.

Yarın gelsinler.

Tell them to come tomorrow.

5 -ki

Take a noun which already has a **-de** ending (for example, **otelde**). You can make an adjective out of it. To do so, add the ending **-ki** (for example, **oteldeki**).

Now look at the following examples:

Turkish	Literal translation	English
oteldeki bar	<i>the in-the-hotel bar</i>	<i>the bar (which is) in the hotel</i>
köşedeki masa	<i>the in-the-corner table</i>	<i>the table in the corner</i>
Almanya'daki Türker	<i>the in-Germany Turks</i>	<i>the Turks in Germany</i>
masadaki çiçekler	<i>the on-the-table flowers</i>	<i>the flowers on the table</i>

Note how **-ki** does not change because of vowel harmony.

If it is obvious what you're talking about, you can use **-ki** without the noun to mean *the one which is in/at/on*. For example:

oteldeki	<i>the one (which is) in the hotel</i>
köşedeki	<i>the one in the corner</i>
Almanya'dakiler	<i>the ones in Germany</i>
masadakiler	<i>the ones on the table</i>

If it is obvious what you're talking about, you can put **-ki** on a possessor to mean *the one which is mine/his* etc. For example:

otelinki	<i>the one which is the hotel's, the hotel's one</i>
benimki	<i>(the one which is) mine, my one</i>
onlarınki	<i>theirs, their one</i>
seninkiler	<i>yours, your ones</i>
onlarınkiler	<i>theirs, their ones</i>

6 -ce

Often, you add **-ce** to a nationality or people to give the related language. For example:

Nationality	Language
Türk	Türkçe
Hint	Hintçe
İspanyol	İspanyolca
Kürt	Kürtçe
Ermeni	Ermenice
Arap	Arapça
Yunan	Yunanca

Hint	Indian	Ermeni	Armenian
Kürt	Kurd		

Note how **-ce** follows e-type vowel harmony, and how the **c** becomes **ç** after a voiceless consonant.

Sometimes you add **-ce** to the name of a country to give the related language. For example:

Country	Language
Çin	Çince
İsveç	İsveççe
Hollanda	Hollandaca
Portekiz	Portekizce

You can add **-ce** onto the end of personal pronouns to mean *according to ...*, for example:

bence	<i>in my opinion</i>
sizce	<i>in your opinion</i>

You can add **-ce** onto adjectives to mean *rather...*, for example:

iyice	<i>rather good, quite good</i>
büyükçe	<i>rather big, quite big</i>

8 Buffery, n or s?

You use **s** as a buffer:

- for possessed endings;
- with compound nouns.

You use **n** as a buffer:

- for possessor endings;
- with a word which already has a possessed ending;
- with the personal pronouns **bu**, **şu** and **o**;
- with the **-ki** ending.

Otherwise you use **y** as a buffer.

Here are some examples:

Situation	Example	Meaning
a possessed ending a compound noun	çantası el çantası	his/her bag handbag
a possessor ending after a possessed ending with bu , şu and o with the -ki ending	Ali'nin Çantasını tut. Bunu seviyorum. Seninkini aldım.	Ali's Hold his/her bag. I like this. I took yours.
a normal direct object a normal to object	Ali'yi seviyorum. Çarşıya git.	I like Ali. Go to the market.

Aalıştırmalar

The key to these exercises is on page 249.

1 Read the dialogue and then answer the questions below.

- Semra** Kaç dil konuşabiliyorsun?
Filiz Dört.
Semra Çok iyi. İngilizce konuşabiliyor musun?
Filiz Maalesef konuşmıyorum.
Semra Peki, hangi dilleri biliyorsun?
Filiz Almanca, Ermenice, biraz Fransızca ve Türkçe tabii.
Semra Hepsini iyi konuşabiliyor musun?
Filiz Almanca çok iyi. Ermeniceyi annemden öğrendim.
 Onunla konuşabiliyorum ama yazamıyorum. Fransızca'yı okulda okudum.
Semra Fransızcanın ne kadarını hatırlıyorsun?
Filiz Bayağı hatırlıyorum. Okuyabiliyorum ve yazabiliyorum ama konuşamıyorum.

- (a) Filiz İngilizce konuşabiliyor mu?
 (b) Filiz annesiyle hangi dili konuşuyor?
 (c) Şimdi Filiz Fransızca konuşabiliyor mu?

hepsi all of them

bayağı quite (here quite well)

2 Match items from the two columns below to form true sentences.

- (a) Avustralyalılar (i) Almanca konuşuyorlar.
 (b) Avusturya'da oturan insanlar (ii) Arapça konuşuyorlar.
 (c) Belçikalılar (iii) Fransızca konuşuyorlar.
 (d) Brozilya'daki insanlar (iv) İngilizce konuşuyorlar.
 (e) Suudi Arabistanlılar (v) Portekizce konuşuyorlar.

3 Read this brochure extract about different types of accommodation and then answer the questions below.

OSMANLI OTELİ	ÇINAR OTELİ	PANSİYON BERLİN
****	*****	*
218 oda	150 odn	20 oda
2 restoran	İtalyan restoranı	Devamlı sıcak su
Klimalı odalar	Klimalı odalar	Büfe
24 saat oda servisi	Alışveriş merkezi	Denize 100 m
Tenis kortu	Kuaför	Bar
2 açık havuz	Deniz sulu yüzme havuzu	Oyun salonu
Sauna ve sağlık klübü	Türk hamamı	
Toplantı ve konferans salonu	Açık büfe restoranı	
Kuaför ve güzellik salonu	Barlar	
Çarşı	Açık hava diskosu	
Denize sıfır	Denize 30 m	

- (a) Çınar Otelinde Pansiyon Berlin'den daha çok bar var mı?
 (b) Çınar Otelindeki yüzme havuzu nasıl?
 (c) Osmanlı Otelini denize Çınar Otelinden daha mı yakın?
 (d) En çok yıldızlı otel hangisi?
 (e) En küçük yer hangisi?
 (f) En ucuz hangi yer?
 (g) En çok hangi otelde oda var?
 (h) Hangi otelin hamamı var?
 (i) Hangi otellerde içki içebilirsiniz?
 (j) Hangi otellerde yüzebilirsiniz?
 (k) Nerede alışveriş yapabilirsiniz?

- (l) Nerede dans edebilirsiniz?
 (m) Nerenin saunası var?
 (n) Osmanlı Oteli'nde hangi sporları yapabilirsiniz?
 (o) Sizce hangisi en iyi?

açık havuz *open-air pool*
sağlık *health*
güzellik *beauty*
çarşı *shopping centre, market*
klima *air-conditioning*

yüzme havuzu *swimming pool*
hamam *Turkish bath*
devamlı *constant, continuous*
oyun salonu *games room*
yıldız *star*

- 4 In the first column below is a list of offers. In the second column is a description of people in need of help. Match the offers to those who need them.

(a) Mektubu okuyayım mı?	(i) Bebeği taşıyan anne.
(b) İleyim.	(ii) Kör olan kişi.
(c) Sana kahve yapayım.	(iii) Bozuk arabada oturan kişi.
(d) Benim kalemimi vereyim.	(iv) İşten eve gelen eşiniz.
(e) Çocuğu ben tutayım mı?	(v) Terleyen adam.
(f) Pencereyi açayım.	(vi) Yazmak isteyen adam.

terlemek *to sweat, to be too hot*

- 5 These three signs are all on show in the same car park! Play safe and assume all three sets of restrictions apply. Referring to them, answer the questions below.

harıç *except*

kamyon *lorry*

- (a) Pazar gecesi saat onbirde arabamı park edebilir miyim?
 (b) Cumartesi sabahı motosikletimi park edebilir miyim?
 (c) Pazartesi öğlen kamyonumu park edemez miyim?
 (d) Cuma günü öğleden sonra arabamı park edebilir miyim?

- 6 In the first column below is a list of complaints which might be made by the person you are with. Match each one with one the suggestion you would make in reply.

(a) Ayaklarım ağrıyor.	(i) Bir yere çıkalım mı?
(b) Geç kaldık.	(ii) Birahneye girelim.
(c) Susadım.	(iii) Eve dönelim.
(d) Sıkıldım.	(iv) Daha hızlı yürüyelim.
(e) Yatmak istiyorum.	(v) Biraz oturalım.

açırılmak *to hurt*
susamak *to get thirsty, to be thirsty*

sıkılmak *to get bored, fed up*
birahane *'beer house'*
hızlı *quick, quickly*

- 7 Doğru mu, yanlış mı?

- (a) Antalya, Londra'dan daha sıcak.
 (b) Türkiye'de bir fincan çay bir bardak çaydan daha küçük.

- (c) Otobüs dolmuştan daha ucuz.
 (d) Gümüş en pahalı metal.
 (e) Japonya, Nijerya'dan daha zengin.
 (f) Monako dünyanın en küçük ülkesi.
 (g) Türkiye'de en yüksek dağ Uludağ.
 (h) Şarap, rakıdan daha kuvvetli.
 (i) Bifteek köfteden daha pahalı.
 (j) İstanbul dünyanın en büyük şehri.

fincan *cup, mug*
 bardak *glass*
 gümüş *silver*
 dağ *mountain*
 bifteek *steak*

yüksek *high*
 kuvvetli *powerful, strong*
 şehri *city (şehir + i = şehri)*
 dünya *world*

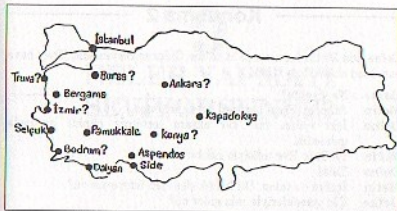
- 8 Study this telephone dialogue between a harrassed secretary and her grumpy boss in the office next door. Fill in the gaps using each of the words listed below.

arasin beklesinler getiririm gidemem gitsin
 gitsinler olmasın

- Sekreter** Bay Taşkın sizi arıyor.
Şef İşim var. Öğleden sonra tekrar ___(a)_.
Sekreter Peki. Bay ve Bayan Özer geldi.
Şef ___(b)_.
Sekreter Beklemeyecekler galiba.
Şef O zaman ___(c)_.
Sekreter Peki. Saat onikide Taksim'de toplantınız var.
Şef Ben ___(d)_. Yerime Ahmet ___(e)_.
Sekreter Çay ___(f)___ mi?
Şef Getir. Soğuk ___(g)_.
 9 Penny has been planning a two-week tour of Turkey. She has marked all the places she wants to see on the map overleaf. She does not know whether she will have time for all of them, so she has placed a question mark next to those which she might skip. Referring to her plan, say whether the statements below are true or false.

Doğru mu, yanlış mı?

- (a) Penny kesinlikle İstanbul'u görecek.
 (b) Konya'ya gitmeyecebilir.

- (c) Bergama'yı görmeyecebilir.
 (d) İzmir'de kesinlikle durmayacak.
 (e) Selçuk'u görebilir.
 (f) Belki Bursa'da durur.
 (g) Bodrum'da durmayabilir.
 (h) Penny tarihi yerleri hiç görmeyecebilir.

kesinlikle *definitely*
 tarihi *historical*

hiç *any, at all*

- 10 Try guessing the meaning of these places and nationalities.

(a) Amerika Birleşik Devletleri (ABD)	Amerikalı
(b) Asya	Asyalı
(c) Bosna	Boşnak
(d) Bulgaristan	Bulgar
(e) Çin	Çinli
(f) Galler	Galli
(g) Güney Afrika	Güney Afrikalı
(h) Hindistan	Hindli
(i) Kıbrıs	Kıbrıslı
(j) Yeni Zelanda	Yeni Zelandalı

Konuşma 2

Defne and Metin have made it to the Chinese restaurant. They have just been shown to a table.

Defne Ne yiyeceğim?

Metin Bilmem. Fiyat listesini isteyelim önce.

Defne İçki içelim mi? Bu akşam içebiliriz çünkü arabayla gelmedik.

Metin İyi fikir. Eve taksiyle gidebilir miyiz?

Defne Tabii.

Metin İçelim o zaman. Bir küçük şişe rakı isteyeyim mi?

Defne Çin yemekleriyle rakı gider mi?

Metin Rakıyı her çeşit yemekle içebilirsin.

Defne Çin yemekleriyle de mi?

Metin Sanırım tabii.

Defne Hadi, iste bakalım.

istemek to want (here to ask for)
Çin yemekleriyle rakı gider mi?
Does rakı go with Chinese food?

her çeşit yemek every type of food
sanırım tabii I reckon so
iste bakalım go on, ask for it

9

NELER YAPMAYI SEVİYORSUNUZ?

In this unit you will learn how to

- express obligation
- talk about likes and dislikes
- give advice

Konuşma

Yasemin is a Turkish pop singer. She is being interviewed on a talk show.

Sunucu Yasemin, hepimiz şarkılarınızı tanıyoruz ama sizi kişi olarak tanıyoruz. Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz, neler yapmayı seviyorsunuz?

Yasemin Çok basit şeyler. Benim Boğaz'da bir dairem var. Oralarda, deniz kenarında yürümeyi severim, sinemaya gitmeyi severim, arkadaşlarla beraber olmaktan hoşlanıyorum... bu kadar.

Sunucu Sporu seviyor musunuz?

Yasemin Pek sevmiyorum. Biraz yani. Tenis seyretmeyi seviyorum ama oynayamıyorum.

Sunucu Futbol seyrediyor musunuz?

Yasemin Hayır! Kesinlikle hayır. Futbol seyretmekten nefret ediyorum - futbol sevenlerden üzür dilerim ama hiç sevmiyorum.

Sunucu Peki, biraz da işinizden bahsedelim mi? Müzik yapmak kolay mı sizin için?

- Yasemin** Kolay değil – tam tersi. Çok çalışıyorum. Benim her şarkım, her konserim kursuzsuz olmalı. Bunun için çok çok çalışmam gerekiyor.
- Sunucu** Şarkılarınızı nerede yazıyorsunuz? Boğaz'daki evinizde mi?
- Yasemin** Yok. Evde yazamıyorum. İstanbul'dayken yazmaya çalışmıyorum. Düşünmek için sessiz bir yerde olmam lazım. Yalnız olmam gerek. Akdeniz'de özel ve sakin bir yerim var. Şarkılarımı yazmaya oraya gidiyorum.

basit *simple***sunucu** *compère, host***hepimiz** *all of us***oralarda** *around there, thereabouts***kenar** *edge, shore***bu kadar** *that's it, that's all***pek** *very, a lot***pek sevmiyorum** *I don't like it very much***yani** *well, I mean***tutbol seven** *football lover***(-den) özür dilemek** *to ask**forgiveness from***(-den) bahsetmek** *to discuss,**to mention***kursuzsuz** *faultless, perfect***daire** *flat, apartment***olmalı** *must be***bunun için** *because of this***gereklemek** *to be necessary***çalışmam gerekiyor** *I must work**(literally my working is necessary)***-ken** *whilst being***İstanbul'dayken** *when in Istanbul***(-e) çalışmak** *to work at, to try to***düşünmek** *to think***lazım** *necessary***sessiz** *quiet***olmam lazım** *I must be***gerek** *necessity***olmam gerek** *I must be***yazmaya** *in order to write***Sorular**

Doğru mu, yanlış mı?

- 1 Yasemin tenisten nefret ediyor.
- 2 Yasemin müzik yapmak için çok çalışıyor.
- 3 Yasemin şarkıları İstanbul'da yazamıyor.
- 4 Yasemin'in iki evi var.

(The answers are on page 250.)

Notlar**Neler**

In his first question, the host uses **neler** rather than **ne**, because he is expecting more than one item as the answer.

Çok çok

Yasemin repeats the word **çok** in order to stress it. Repeating words in this way is very common in Turkish (see the explanation of how you make adverbs on page 212).

Lazım

You pronounce the word **lazım** as if it was spelled **laazım**. This was originally an Arabic word, and the **a** in it is longer and 'softer' than a normal Turkish one. It used to be spelled **lâzım** to show that the **a** was different, but modern spelling does not use the circumflex accent (the 'hat'). One or two other Arabic words are, however, still spelled with a circumflex. You may have noticed **hâlâ** in the dialogue on page 118 – it is still spelled with the hats to distinguish it from another Turkish word, **hala** (which means *aunt on your father's side*).

Turkish television

Turkish television is full of celebrity interviews. Watching any Turkish TV show will do wonders for your Turkish, no matter how much of a beginner you are. If you do not live in Turkey and have no access to Turkish satellite channels, ask Turkish friends to make video recordings of favourite shows. Leaving the TV on in the background is recommended – stress, rhythm and the odd word will rub off on you even when you are not paying attention.

Dilbilgisi**1 Using infinitives as nouns**

You can use the infinitive forms of verbs as if they were nouns. Sometimes you use the 'full' infinitive form of the verb for this purpose, and sometimes you use a shortened form of it.

'Full' infinitive

You use the full infinitive form with adjectives, for example:

**Türkçe öğrenmek kolay.
Girmek yasak.**

*Learning Turkish is easy.
Entry (entering) is forbidden.*

You also use the full infinitive form with **istiyorum** and **için**, for example:

Oynamak için geldim.

*I came in order to play.
(literally for playing)*

Konuşmak istiyorum.

I want to talk.

Konuşmamak istiyorum.

*I want to keep silent.
(literally I want not to talk)*

'Short' infinitive

If you knock the **k** off the end of the infinitive, you have a 'short' infinitive. Most of the time, when you use verbs as nouns you use this short form.

Here are some nouns which are short infinitives:

Verb		Noun	
konuşmak	<i>to talk</i>	konuşma	<i>conversation</i>
anlaşmak	<i>to agree</i>	anlaşma	<i>agreement</i>
dolmak	<i>to be full, stuffed</i>	dolma	<i>stuffed item of food</i>
dondurmak	<i>to freeze something</i>	dondurma	<i>ice-cream</i>

Here are some examples where you use short infinitives as the first half of a compound noun:

yüzme havuzu
oturma odası
içme suyu
boyama kitabı

swimming pool
sitting room
drinking water
painting book

Stress

Do not confuse the short infinitive with negative commands. **İçme suyu** can either mean *drinking water* or *don't drink the water!* In speech, you can tell the difference through the context and the stress (in capitals below). For example:

İç-ME suyu
İÇ-me suyu!

drinking water
Don't drink the water!

ko-nuş-MA
Ko-NUŞ-ma!

conversation
Don't talk!

Remember that in negative forms of verbs, you stress the syllable in front of the **-me** ending.

2 Adding endings to infinitives as nouns

When you use infinitives as nouns, they act like any other nouns. Just like other nouns, you can give them various endings.

-den

When you need to add **-den** onto the infinitive form of a verb, you use the *full* infinitive. For example:

Uçmaktan korkuyorum.
Pişirmekten bıktım.

I'm afraid of flying.
I'm fed up of cooking.

-i, -e

When you need to add **-i** or **-e** endings onto the infinitive form of a verb, you use the *short* infinitive. For example:

Pişirmeyi bıraktı.	<i>He stopped cooking.</i>
Bulaşık yıkamayı planlıyorum.	<i>I'm planning to do the washing up.</i>
Bulaşık yıkamamayı planlıyorum.	<i>I'm planning not to do the washing up.</i>
Koşmaya başladı.	<i>He began to run.</i>
Bulaşık yıkamaya yardım et!	<i>Help to do the washing up!</i>

Possessed endings

With the possessed endings you use the *short* infinitive form. For example:

Turkish	Literal translation	English
Benim Türk olmam iyi.	<i>My being Turkish is good.</i>	<i>It's good that I'm Turkish.</i>
Senin bu kadar içmen iyi değil.	<i>Your drinking this much is not good.</i>	<i>It's not good that you drink this much.</i>
Ali'nin burada oturması problem.	<i>Ali's living here is a problem.</i>	<i>Ali's living here is a problem.</i>
Bizim buraya gelmemiz çok önemli.	<i>Our coming here is very important.</i>	<i>It's important that we come here.</i>
Onların gitmesi gerek.	<i>Their going is a necessity.</i>	<i>They must go.</i>

If you use the personal pronouns (**benim, senin, etc.**), it makes the meaning clearer. However, most of the time you can leave them out.

Possessed endings and *-i, -e* or *-den* both together

Ali'nin burada oturmasını kızyorum.	<i>I'm angry about Ali living here.</i>
Buraya gelmemizi bekliyorlar.	<i>They're waiting for us to come here.</i>
Araba sürmenizden nefret ediyorum.	<i>I hate your driving.</i>
Onların gitmesinden korkuyorsunuz.	<i>You're afraid they're going / they'll go / they've gone.</i>

Here are some examples in the negative:

Gitmemenizi istediler.	<i>They did not want you to go.</i>
Onların gitmemesinden korkuyorsunuz.	<i>You're afraid they're not going.</i>

3 Expressing obligation using *lazım, gerek, şart* and *mecbur*

Look at these nouns:

şart	<i>a condition, an absolute necessity, a must</i>
gerek	<i>a necessity, a need</i>

Now look at these adjectives:

mecbur	<i>forced, compelled</i>
gerekli	<i>necessary, needed</i>
lazım	<i>necessary, needed</i>

You can use any of the above words together with the short infinitive to say what you need to do, what you should do, or what you are forced to do. For example:

Saat sekizde işte olmak lazım.	<i>I need to be at work at eight o'clock.</i>
Saat sekizde işte olmak gerek.	<i>You need to be at work at eight o'clock.</i>
Saat sekizde işte olması gereklidir.	<i>She needs to be at work at eight o'clock.</i>
Saat sekizde işte olmamız şart.	<i>We've simply got to be at work at eight o'clock.</i>

Şart and **mecbur** are the strongest expressions. For example:

- Gelmeniz lazım.	- You must come.
- Şart mı?	- Is it absolutely necessary?
- Mecbur.	- Yes it is.

There is also a verb **gerekmek**, which is handy for talking about what will need doing in the future or what needed doing in the past. For example:

Onların her gün işte olması gerekir.	<i>They need to be at work every day.</i>
Onların işte olması gerekiyor.	<i>They should be at work now.</i>
Onların işte olması gerekecek.	<i>They'll have to be at work.</i>
Dün onların işte olması gerekti.	<i>They had to be at work yesterday.</i>

4 Expressing obligation using -meli

You can spot the Turkish equivalent of *must*, *should* or *ought to* by the inclusion of **-meli** in a verb form.

To use these forms, follow these steps:

Action	Positive example	Negative example
Take the stem of the verb.	git	git
Add -me if the verb is to be negative.	git	gitme
Add -meli after the verb stem.	gitmeli	gitmemeli
Add the relevant part of the verb to <i>ba</i> .	gitmeliyim	gitmemeliyim

Here are some examples:

Okula gitmelisin.	<i>You must go to school.</i>
Girmemeliler.	<i>They mustn't enter.</i>
İşimizi yapmalıyız.	<i>We must do our work.</i>
Koşmamalısınız.	<i>You mustn't run.</i>

Note how **-meli** follows e-type vowel harmony.

You often use the **-meli** form to offer advice or make strong suggestions:

Doktora gitmelisiniz.	<i>You must see a doctor.</i>
Sigara içmeyi bırakmalısın.	<i>You must stop smoking.</i>

5 Olmak

The verb **olmak**, as well as meaning *to be* or *to become*, occurs in a number of common phrases where it has particular meanings. For example:

oldu	<i>that's agreed, that's fine, that's settled</i>
oldu bir kere	<i>it's over and done with</i>
ne oluyor?	<i>what's happening?</i>
ne oldu?	<i>what's happened?</i>
olur mu?	<i>is that all right?</i>
olur	<i>it's possible, OK, all right</i>
olmaz	<i>it's not all right</i>

olabilir
olamaz
olsun

*it's possible, maybe
it's not possible
let it be, leave it alone, forget it*

6 -lik

Turkish uses the ending **-lik** to make nouns out of other parts of speech (adjectives, adverbs or nouns).

It is sometimes similar to the English ending *-ness*, which means *being*. For example:

mutlu	<i>happy</i>	mutluluk	<i>happiness (being happy)</i>
hasta	<i>ill</i>	hastalık	<i>illness</i>
sağ	<i>well, alive</i>	sağlık	<i>health, healthiness</i>
yalnız	<i>lonely</i>	yalnızlık	<i>loneliness</i>
asker	<i>soldier</i>	askerlik	<i>national service (being a soldier)</i>

It is also used for objects and places. For example:

kim	<i>who</i>	kimlik	<i>identity card</i>
bakan	<i>minister</i>	bakanlık	<i>ministry</i>
ön	<i>front</i>	önlük	<i>bib, apron</i>
yağmur	<i>rain</i>	yağmurluk	<i>raincoat</i>
yaz	<i>summer</i>	yazlık	<i>summer house</i>

Turkish also uses **-lik** to make adjectives. Here it has a meaning similar to *for*. For example:

iki kişi	<i>two people</i>	iki kişilik	<i>for two people</i>
yaz	<i>summer</i>	yazlık	<i>summer, for the summer</i>
gün	<i>day</i>	günlük	<i>daily</i>
hafta	<i>week</i>	haftalık	<i>weekly</i>

Alıştırmalar

The key to these exercises is on page 250.

1 In the first column below is a list of complaints. Match each complaint with suitable advice from the second column.

(a) Başım ağrıyor.	(i) Yıkamalsın.
(b) Arabam çok pis.	(ii) Çok yememelisin.
(c) Onun saçları çok uzun.	(iii) Pul almah.
(d) Bu mektubu postalamak istiyorum.	(iv) Berbere gitmeli.
(e) Şişmanlıyorum.	(v) Aspirin içmelisiniz.
(f) Öksürüyorum.	(vi) Acele etmeliyiz.
(g) Geç kaldık.	(vii) Daha dikkatli olmalısın.
(h) Arabası bozuk.	(viii) Sigara içmemelisin.
(i) Köprü kapalı.	(ix) Dolmuş binmeli.
(j) Cüzdanımı kaybettim.	(x) Vapurla geçmeliyiz.

baş *head*
pis *dirty*
postalamak *to post*
şişmanlamak *to get fat*
öksürmek *to cough*
yıkamak *to wash*

berber *barber*
acele etmek *to hurry*
dikkatli *careful*
içmek *to drink, to take medicine*
vapur *ferry*

2 Fill in the gaps using **-mek, -meyi, meye** or **-mekten**.

- Otobüsten in _____ istiyorum.
- Fransa'ya git _____ planlıyor musun?
- Türk restoranında ye _____ seviyorum.
- Kayak yap _____ hoşlanıyor.
- Onu gör _____ kaçınmak istiyorum.
- Onu görme _____ çalışıyorum.
- Araba sür _____ öğreniyor.
- Gül _____ başladı.
- Sigara iç _____ bırakmalı.
- Yardım et _____ biktım.

kayak yapmak *to ski* (-den) kaçınmak *to avoid ...ing*

3 Tayfun works in a bank. Say whether the following statements refer to his weekends (**hafta sonu**) or his weekdays (**çalışma günleri**).

- Blucin giymemeli.
- Geç kalkmamalı.
- Takım elbise giymesi gerekli değil.
- Kravat takması gerek.
- Çalışması lazım değil.
- Kravat takması gerekmez.
- Tıraş olması şart değil.
- Erken kalkması gerekmez.
- Çok çalışması lazım.
- Takım elbise giymeli.

blucin *blue jeans*
takım elbise *suit* kravat *tie*
tırış olmak *to shave*

4 Translate the following sentences into Turkish using either **-meli** or **gerekmek**.

- I don't have to go.
- I mustn't go.
- He doesn't need to watch.
- We mustn't stop.
- You don't have to ask, Sir.
- They needn't pay.

- 5 The following jumbled dialogue is set in a post office. Rearrange the sentences in the order which makes the most sense.

- (a) - Buyurun. Başka bir şey?
 (b) - Bakın şuradaki kutuya. "Yurt dışı".
 (c) - Fransa'ya altı pul lütfen.
 (d) - Evet, lütfen.
 (e) - Mektupları hangi kutuya atacağım?
 (f) - Rica ederim.
 (g) - Teşekkür ederim.
 (h) - Uçalka mı?

- 6 Below are the questions and answers from a magazine interview with a famous theatre actor. Match the questions and answers.

- (a) Sizi en çok ne kızdırır. (i) 9-10 yaşlarımda, Marilyn Monroe'ya.
 (b) Son olarak hangi kitabı okudunuz? (ii) Destum çok ama kaç gerçek bilmiyorum.
 (c) En sevdiğiniz lokanta hangisi? (iii) Tüm yerli, yabancı dizileri beğeniyorum.
 (d) Kaç gerçek dostunuz var? (iv) Mesleğimle ilgili çalışmalar.
 (e) İlk önce kimi düşünüyorsunuz? (v) Önce kendimi, sonra eşimi.
 (f) Sizde en büyük mutluluk nedir? (vi) Yalan ve riya.

- (g) En çok hangi işi yapmayı seviyorsunuz? (vii) Ali'nin Yeri, Bodrum'da.
 (h) En çok sevdiğiniz TV programı? (viii) Torunum Orhan'ı.
 (i) İlk ne zaman ve kime aşık oldunuz? (ix) Şato - Franz Kafka.
 (j) En son kimi öptünüz? (x) Sağlık, sağlık ve sağlık.

kızdırmak	to annoy	yerli	local, domestic
en sevdiğiniz	your favourite	(i.e. not foreign)	
gerçek	real, true	dizi	series
dost	friend	-le ilgili	connected with,
ilk önce	first of all, above all else		to do with
9-10 yaşlarımda	when I was	yalan	lie
	around 9 or 10	riya	hypocrisy, two-facedness
tüm	all, every		

- 7 Below are jumbled pieces of advice for Western tourists in Turkey. Some suggest how to cope with the heat. Others explain how to behave when visiting a mosque. Decide whether each sentence is related to the heat or to mosques.

- (a) Açık renkli, pamuklu giysiler giymeli.
 (b) Ayakkabıları çıkartmalı.
 (c) Bebeklere sık sık su vermeli.
 (d) Fazla altkollü içki almamalı.
 (e) Güneşten koruyucu krem kullanmalı.
 (f) Gürültü yapmamalı.
 (g) Kadınlar saçlarını örtmeli.
 (h) Öğle saatlerinde gölgede kalmalı.
 (i) Şapka giymeli.
 (j) Şortla giymemeli.

açık	light-coloured, open	gürültü	noise
pamuk	cotton	örtmek	to cover
giysiler	clothes	gölge	shadow
koruyucu	protective	ayakkabı	shoe
şort	shorts	sık sık	often

- 8 Match the Turkish words in the left-hand column below with their correct meanings on the right.

(a) askerlik	(i) <i>union</i>
(b) başlık	(ii) <i>for hire</i>
(c) birlik	(iii) <i>beauty</i>
(d) gözlük	(iv) <i>potty, chamber pot</i>
(e) güzellik	(v) <i>for now</i>
(f) iyilik	(vi) <i>annual</i>
(g) kiralık	(vii) <i>military service</i>
(h) lazımlık	(viii) <i>headline</i>
(i) şimdilik	(ix) <i>goodness</i>
(j) yıllık	(x) <i>glasses, spectacles</i>

asker *soldier*
baş *head*
göz *eye*

kira *rent*
yıl *year*

9 Which of the alternatives listed below are appropriate for the given situation? One or more may be suitable.

- (a) You want to tell someone you understand what they are telling you.
- (i) Oldu.
(ii) Olur.
(iii) Olsun.
- (b) You want to agree to a request.
- (i) Oldu.
(ii) Olur.
(iii) Olsun.
- (c) You want to say *let's not worry about it*.
- (i) Oldu.
(ii) Oldu bir kere.
(iii) Olsun.
- (d) You want to say *you're not sure about something*.
- (i) Olmaz.
(ii) Olamaz.
(iii) Olabilir.
- (e) You want to disagree.
- (i) Olmaz.
(ii) Olamaz.
(iii) Oldu bir kere.
- (f) You want to ask for someone's agreement.
- (i) Olur mu?

- (ii) Oldu mu?
(iii) Ne oldu?
(g) You want to show you're surprised.
- (i) Olur mu?
(ii) Olamaz.
(iii) Ne oldu?

10 Match items from the two columns below to make compound nouns.

(a) bekleme	(i) diş
(b) çekme	(ii) kalem
(c) dolma	(iii) yatak
(d) gitme	(iv) haftası
(e) okuma	(v) salonu
(f) takma	(vi) zamanı

çekmek *to pull*

diş *tooth*

Konuşma 2

The interview with Yasemin continues.

- Sunucu** Gelecek ay Türkiye turuna çıkacaksınız öyle mi?
Yasemin Evet. Önce İzmir'e gidiyoruz. Ondan sonra, Marmaris, Alanya ve Antalya'ya.
- Sunucu** İstanbul'da da konser verecek misiniz?
Yasemin Evet. Açık hava tiyatrosunda.
- Sunucu** Öbür konserler nerede olacak?
Yasemin Hepsini açık havada. Ah! Unuttum – en büyük konserimizi Aspendos'ta vermeyi planlıyoruz. Çok güzel olacak.
- Sunucu** Avrupa turuna çıkmayı düşünüyor musunuz?
Yasemin Şimdilik düşünmüyorum. Yeni yılda olabilir. Almanya, Avusturya gibi ülkelere gidebilirim. Henüz bilmiyorum.
- Sunucu** Yasemin, size başarılar diliyoruz.
Yasemin Çok çok teşekkürler.
Sunucu Biz de çok teşekkür ediyoruz.

tur tour
öyle like that
öyle mi? isn't that so?
ondan sonra after that
açık hava open air
öbür the other

unutmak to forget
planlamak to plan, organise
düşünmek to think
ülke country
başarı success

10

EĞER GEÇMEZSE, İLAÇ VERİRİM

In this unit you will learn how to

- say what will happen if something else happens
- say what you need
- give advice
- say how long something has been going on

Konuşma

Sibel Hanım is at the chemist's.

- Eczacı** Günaydın efendim. Ne arzu edersiniz?
Sibel Hanım Günaydın. Birkaç şey istiyorum. Dün eşim güneşte çok fazla kaldı. Yandı. Sırtı kıpkırmızı oldu. Başı da ağrıyor. Ne tavsiye edersiniz?
Eczacı Evet. Baş ağrısı için ilaç içti mi?
Sibel Hanım Hiçbir şey içmedi.
Eczacı Başı için aspirin vereceğim size. İki tane içsin. Eğer gerekirse, günde dört kere alabilir. Sırtı için bir merhem veriyorum. Eşinizin sırtına iki saatte bir sürün. Bugün güneşe hiç çıkmamalı. Evde dınlensin. İnşallah yarın kendisini daha iyi hisseder. İyi hissetmezse, doktora gitsin. Tamam mı?
Sibel Hanım Anladım.
Eczacı Başka ihtiyacınız var mı?

- Sibel Hanım** Oğlumun da bir ilaca ihtiyacı var. İshal için.
Eczacı Kaç yaşında?
Sibel Hanım Onüç yaşında.
Eczacı Ne zamandan beri ishali var?
Sibel Hanım Dün geçeden beri.
Eczacı Çok mu fena?
Sibel Hanım Çok fena değil, ama rahatsız.
Eczacı O zaman ilaç vermeyin şimdi. Yarına kadar bekleyin. Akşama kadar hiçbir şey yemesin. Eğer yarın geçmezse, yine gelin ilaç veririm. Geçer inşallah.
- Sibel Hanım** İnşallah.

Sorular

- 1 Sibel'in eşi niçin yandı?
- 2 Eczacı, Sibel'in eşi için ne veriyor?
- 3 Sibel'in oğlunun nesi var?
- 4 Eczacı, Sibel'in oğlu için ne veriyor?

(The answers are on page 250.)

eczacı *chemist*
 arzu etmek *to want, wish, desire*
 birkaç *a few*
 fazla *too, too much*
 yanmak *to burn*
 sırt *back*
 kıpkırmızı *crimson*
 baş *head*
 tavsiye etmek *to suggest, recommend*
 ağrı *ache, pain (noun)*
 ilaç *medicine*
 adet *unit, piece (here tablet)*
 eğer *if*
 gerekirse *if it's necessary*
 dört kere *four times*

merhem *lotion, ointment*
 sürmek *to rub, spread*
 dinlensin *he should relax*
 inşallah *God willing, hopefully*
 hissetmek (+ kendisi) *to feel (oneself)*
 hissetmezse *if he doesn't feel*
 ihtiyaç *need*
 -o ihtiyacı var *he needs ...*
 ishal *diarrhoea*
 kaç yaşında *how old?*
 -den beri *since*
 ne zamandan beri *since when*
 rahatsız *uncomfortable*
 geçmezse *if it isn't better (literally if it doesn't pass)*

Notlar

At the chemist's

There is a chemist's on almost every corner in Turkey. For small ailments they are the first port of call for advice. Many people visit them rather than a doctor, as most medicine is sold without a prescription.

Loan words

Note how **onun ishali** has the letter **i** as the possessed ending, where you might expect **ı**. This is an exception to the rule. **İshal** is a word which Turkish has adopted from Arabic. You may see it spelled **ishâl**. When you see an **a** with a circumflex accent on top, it tells you it is longer and softer than a normal Turkish **a**. With loan words like **ishal**, vowel harmony follows the *pronunciation* rather than the spelling. The words **saat** and **meşgul** act in this way. Thus, **hours** is **saatler** rather than **saatlar** and **I'm busy** is **meşgulüm** rather than **meşgulum**.

İnşallah

Like **inşallah**, there are many phrases in Turkish which contain **allah**. Here are some more:

Allah Allah
Allah aşkına
Allah bilir
Allah korusun

Allahtan
Allaha şükür
Allaha ısmarladık
(pronounced *allasmarladık*)
Maşallah!

*Good God! Oh my God!
for God's sake, for heaven's sake
God knows
may God protect (a common sign
in minibuses and taxis)
luckily, fortunately
thank God
goodbye (use it only when leaving
someone else's house)
What a lovely child! (a
liberal translation; you use
this expression to admire
children)*

If forms of other verbs

The *if* forms of the verb *to be* can act as the *if* form of personal endings on verbs. So to make the *if* form of the -r present tense, you follow these steps:

Action	Example
Take the -r present form of the verb. Remove the personal ending. Add the <i>if</i> form of the verb to be.	yaparsınız yapar yaparsanız

Here are some more examples:

Simple present form		<i>if</i> form	
gelirim	<i>I come</i>	gelirsem	<i>if I come</i>
yaparsın	<i>you do</i>	yaparsan	<i>if you do</i>
ister	<i>she wants</i>	istirse	<i>if she wants</i>
otururuz	<i>we sit</i>	oturursak	<i>if we sit</i>
görüürünüz	<i>you see</i>	görüürseniz	<i>if you see</i>
açarlar	<i>they open</i>	açarlarsa	<i>if they open</i>

Here are some examples of full sentences using *if* forms:

Telefon etmezsem saat ikide buluşacağız. *If I don't phone, we'll meet at two o'clock.*
İstersen sinemaya gidelim. *If you want, let's go the cinema.*
Bana dokunursa döverim onu. *If he touches me, I'll beat him up.*
Sorarsak cevap verir misiniz? *If we ask, will you answer?*
Ali'yi bulursanız benden selam söyleyin. *If you find Ali, say hello from me.*
Gelebilirse memnun olurum. *If they can come, I'll be happy.*

You can put the word **eğer** before an *if* form of a verb. However, you usually don't need it. For example:

(Eğer) istersen bizimle gelebilirsin. *If you want, you can come with us.*

Dilbilgisi

1 Present tense *if* forms

if forms of *to be*

You can spot the idea of *if* in Turkish in personal endings containing -se-. Here are the present tense *if* forms of the verb *to be*:

Normal form		<i>if</i> form	
iyiyim	<i>I'm fine</i>	iyiysem	<i>if I'm well</i>
hafifsin	<i>you're light</i>	hafifsen	<i>if you're light</i>
Türk	<i>she's Turkish</i>	Türkse	<i>if she's Turkish</i>
iyiyiz	<i>we're fine</i>	iyiysek	<i>if we're fine</i>
hafifsiniz	<i>you're light</i>	hafifseniz	<i>if you're light</i>
Türkler	<i>they're Turkish</i>	Türkseler or Türkseler	<i>if they're Turkish</i>

You should note the need for a buffer -y- after a word ending in a vowel – **iyiysem, iyiysek**.

These endings follow e-type vowel harmony, so you will also see -sam, -san, -sa, -sak, sanız and -salar.

(Eğer) dükkana giderse bir litre kola alsın. *If he's going to the shop, ask him to buy a litre of cola.*

Grammar books refer to *if* forms as conditional forms. The present *if* form is sometimes called the first conditional.

Other *if* forms

You can use the *-se* ending with **var** and **yok**. For example:

Paramız yoksa gidemeyiz. *If we've no money, we can't go.*
 Problem varsa bana haber ver. *If there's a problem, let me know.*

You can also make conditional forms of the *-iyor* present or the future tenses. This book will not describe these forms in detail, but here are two examples:

Şimdi geliyorsa, ne yapalım? *If he's on his way, what shall we do?*
 Gelecekse, erken gelsin. *If he's going to come, tell him to come early.*

You will learn about conditional forms of the past tense in Unit 16.

2 Using the *-r* present tense in conditional sentences

You use the present *if* form to talk about possible future events and what will happen in the event that they do happen.

Eğer gelirse ... *If he comes ...*

You often follow a present *if* form with a verb in the *-r* present tense. For example:

Eğer gelirse memnun olurum. *If he comes I'll be happy.*

You use the *-r* present tense in sentences like this rather than the *-ecek* future tense.

Listen out for warnings using the *-r* present tense. For example:

Düşersin! *You'll fall!*
 Tokatı yersin! *You'll get (literally eat) a slap!*

When people make warnings like this, they are using the second half of a conditional sentence. They're leaving the *if ...* part of the sentence unspoken. What they really mean is *if you're not careful, you'll fall or if you do that again, you'll get slapped.*

3 *-e* ihtiyaç var

The Turkish equivalent of *I need a holiday* is *I have a need to a holiday.*

Tatile ihtiyacım var. *I need a holiday.*
 Neye ihtiyacımız var? *What do we need?*
 Onların bana ihtiyacı var mı? *Do they need me?*

Note how the *ç* in *ihtiyaç* becomes *c* to ease pronunciation.

ihtiyaç need

4 Since and for

Since

When talking about time, the Turkish equivalent of *since* is *-den beri*. Here are some examples:

Ne zamandan beri? *Since when?*
 Düünden beri. *Since yesterday.*
 Bu sabahтан beri hastayım. *I've been ill since this morning.*
 Bindokuzyüzdoksanbeşten beri burada oturuyorum. *I've lived here since 1995.*

You should note that in Turkish you say *I am ill since yesterday*, but in English you say *I've been ill since yesterday*. Likewise, in Turkish you say *I'm living here since 1995*, not *I've lived here since 1995*.

For

When talking about time in the past, the equivalent of *for* is:

- *-den beri* or *dir* if the action is still continuing;
- nothing if the action is finished.

Çoktan beri buradayım.
Bir haftadan beri burada
kalıyorlar.
Ne zamandır buradasınız?
İki gündür yemiyoruz.
İki gün yemedik.
Okul iki gün kapalıydı.

I've been here for a long time.
They've been staying here for
a week.
How long have you been here for?
We haven't eaten for two days.
We didn't eat for two days.
The school was closed for two
days.

5 Kadar

The equivalent of *until* is **-e kadar**, which also means *as far as* or *up to*. For example:

Çarşambaya kadar
buradayım.
Beşe kadar beklerim.
İşıklara kadar gidin.
Sonuna kadar okudun mu?

I'm here (I'll be here) until
Wednesday.
I'll wait until 5.
Go as far as the lights.
Did you read it up to the end?

Kadar on its own can also mean *as ... as...* For example:

Senin kadar akıllı değil.
Aslan kadar kuvvetliyim.
Perihan, Didem kadar güzel.
Onlar kadar zengin olmak
istemiyorum.

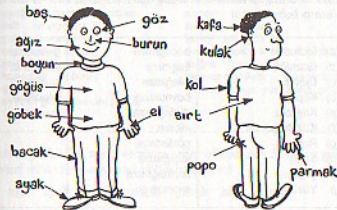
He's not as clever as you.
I'm as strong as a lion.
Perihan is as beautiful as Didem.
I don't want to be as rich as them.

Note that **ben**, **sen**, **biz** and **siz** take a possessor ending, but **o**, **onlar** and nouns do not. For example:

bizim kadar
o kadar
David kadar

as much as us
that much
as much as David

6 Parts of the body

Alištırmalar

The key to these exercises is on page 250.

1 Match the statements in the first column to the correct replies in the second.

(a) Çok çamurluyum.	(i) Anahtara ihtiyacınız var.
(b) Futbol oynamak istiyorum.	(ii) Biraya ihtiyacın var.
(c) Kapıyı açamıyoruz.	(iii) Duş yapmaya ihtiyacın var.
(d) Saçlarımı taramam lazım.	(iv) Mayoya ihtiyacın var.
(e) Susadım!	(v) Tarağa ihtiyacın var.
(f) Yüzmeye gitmek istiyorum.	(vi) Topa ihtiyacınız var.

çamur <i>mud</i>	mayo <i>swimming costume</i>
taramak <i>to comb</i>	tarak <i>comb</i>
susamak <i>to get thirsty</i>	top <i>ball</i>

2 Fill in the gaps below with the correct verb endings.

- (a) Çok yorgunsam, erken yat_____.
- (b) Eğer hava güzel ol____, plaja gideriz.
- (c) Paris'e gidersek, Eyfel Kulesi'ni gör_____.
- (d) Türk yemeklerini sev____, sana bir Türk yemeği pişiririm.
- (e) Param yeterse, bir Türk kilimi al_____.

3 Build meaningful sentences using one item from each of the three columns below.

(a) Eldiveni	bacağınıza	giyersiniz.
(b) Gözlüğü	başınıza	sürersiniz.
(c) Çeketi	biloğünüze	sararsınız.
(d) Küpeyi	boynunuza	takarsınız.
(e) Kaşkol	dudağınıza	
(f) Külütlü çorabı	elinize	
(g) Ruju	gözlerinize	
(h) Saati	kulağınıza	
(i) Şapkanı	parmağınıza	
(j) Yüzüğü	sırtınıza	

eldiven <i>gloves</i>	bilek <i>wrist</i>
kaşkol <i>scarf</i>	ruj <i>lipstick</i>
küpe <i>earring</i>	yüzük <i>ring</i>
külütlü çorap <i>ights</i>	takmak <i>to attach, to fasten, to put on, to fix</i>
dudak <i>lip</i>	

4 State what you would do in the situations given below. Then look at the answers in the key at the back of the book to compare your opinion with ours. Would we all do the same thing in each situation?

Eğer aşağıdaki problemler varsa ne yaparsınız? Doktora mı, eczaneye mi, acil servise mi gidersiniz yoksa hiçbir şey yapmaz mısınız?

- (a) Geçen akşamdan beri ishaliniz var.
- (b) İki gündür gripiniz var.
- (c) Bir saatir burnunuz çok kanıyor.
- (d) Evvelki günden beri burnunuz akıyor.
- (e) Biraz önce kolunuzu kıldınız.
- (f) İki saatir karnız ağrıyor.
- (g) Nezle oldunuz.
- (h) Üç gündür boğazınız ağrıyor.
- (i) Bir haftadır ayağa kalkarken başınız dönüyor.
- (j) Birkaç saatten beri öksürüyorsunuz.

aşağıda <i>below, downstairs</i>	akmak <i>to run, seep</i>
acil <i>emergency</i>	karmak <i>to break</i>
yoksa <i>or else</i>	karn <i>stomach</i>
hiçbir şey <i>nothing</i>	nezle olmak <i>to have a cold</i>
grip <i>flu</i>	boğaz <i>throat</i>
kanamak <i>to bleed</i>	başınız dönüyor <i>you feel faint, you go dizzy, your head spins</i>
evvelki <i>previous</i>	
evvelki gün <i>the day before</i>	
	yesterday

5 Arrange the following words in order of distance from the ground. Start with the lowest part of the body first!

ağız ayak burun göğüs göbek kafa popo

Konuşma 2

The next day Sibel returns to the chemist's.

- Sibel** Günaydın.
Eczacı Günaydın. Eşiniz, oğlunuz nasıl?
Sibel Teşekkürler. Oğlumun ishali geçti. Eşimin sırtı hâlâ kötü ama yavaş yavaş iyileşiyor.
Eczacı Evet. Memnun oldum. Şimdi ne arzu edersiniz?
Sibel Umarım, be sefer bir hastalık için değildir.
Sibel Değil, allaha şükür. Bugün tıraş kremi, jilet, ve mendil istiyorum.
Eczacı Tıraş kremi kalmamış. Öğleden sonra gelecek.
Sibel Peki. Diş macunu ve diş ipi var mı?
Eczacı Diş ipi de kalmamış. Öğleden sonra onu da bekliyoruz.
Sibel Tamam. Diğerleri için yarın gelirim. Borcum nedir?
Eczacı Bir dakika hesaplayayım.

kötü <i>bad</i>	macun <i>paste</i>
iyileşmek <i>to get better, to recover</i>	ip <i>string, thread</i>
bu sefer <i>this time</i>	diğer <i>other</i>
-e karşı <i>against</i>	borç <i>debt</i>
tıraş <i>shave</i>	borcum nedir <i>what do I owe you?</i>
jilet <i>razor</i>	hesaplamak <i>to calculate</i>
mendil <i>handkerchief</i>	
kalmamış <i>is not left</i>	

11

SİZCE ÇOK SAKİN BİR YERMİŞ!

In this unit you will learn how to

- make complaints
- apologise
- report what someone else has said
- say what you expect to have happened

Konuşma

The Çelik family have returned early from a disastrous holiday in an hotel in Bodrum. Elif Çelik has returned to the travel agency where she booked the hotel in order to complain.

- Elif** İyi günler. Müdürle konuşmak istiyorum.
Görevli Maalesef müdür bey yok şu anda. Ben yardım edebilir miyim?
Elif Belki. Bir şikâyetim var. İki ay önce firmanızla otel rezervasyonu yaptım. Bodrum'da, üç kişi, bir hafta için. Tam pansiyon. Çarşamba, yani iki gün önce gittik. Tatilimiz felaketti. Bugün döndük.
Görevli Çok özür dilerim. Problem neydi?
Elif Otel. Sizce "Klüp Osman" oteli lüks bir otelmış, çok sakın bir yermiş, odaları deniz manzaralı ve balkonluymuş, birinci sınıf restoran varmış.
Görevli Evet?
Elif Otele gelince, boş oda yok dediler. Şikâyet ettikten sonra, dört saat bekledik. En sonunda bize otelin arkasında iki

oda verdiler. Ne manzaralı, ne balkonlu. Benim odamda tuvalet bozuk, öbür odada da su yoktu. Hem bizim, hem de oğlumuzun yatak çarşafı kirliydi.

- Görevli** Çok ...
Elif Otel çok gürültülü. Açık hava diskoteğin tam yanında. Müzik saat dörde kadar devam etti. Hiç uyuyamadık.
- Görevli** Çok ...
Elif Sızce otelin restoranı birinci sınıfmış. Saçma! Yemekleri berbata. Yağlı, tatsız, iğrenç ...
- Görevli** Çok, çok özür dilerim. Çok fena olmuş. Otelin müdürüne şikâyet ettiniz mi?
Elif Şikâyet etmeye çalıştık ama, müdür ya meşgul ya hasta ya da yokmuş. En sonunda döndük. Felaketti. Paramı geri almak istiyorum hemen şimdi.
- Görevli** Çok üzülüm. Kusura bakmayın. İsminizi ve telefon numaranızı vererseniz müdürümüze haber veririz. En kısa zamanda sizi arar.

Notlar

hem ... hem ..., ya ... ya ..., ne ... ne ...

Note the repeated words in the expressions **hem ... hem ..., ya ... ya ...** and **ne ... ne ...**. Here are some more examples of their use:

- Hem futbol hem voleybol oynamayı severim.** *I like playing both football and volleyball.*
Ya çarşamba ya perşembe gelin. *Come either on Wednesday or on Thursday.*
Yavuz ne yakışıklı ne sempatik. *Yavuz is neither handsome nor likeable.*

Dilbilgisi

1 -miş

The ending **-miş** on a verb means *apparently, supposedly or reportedly*. To make this form of the verb you take the following steps:

Action	Example
Take the verb stem. Add -miş .	al almış
Add the personal ending.	almışım

Here are some examples:

- Ben yapmışım.** *I did it, supposedly.*
Dün gelmişsin. *You're supposed to have come yesterday, apparently you came yesterday.*
- Bitmiş diyorlar.** *They say it's finished.*
Kaçırmışız. *They say we've missed it.*
Arabamı siz sürmüşsünüz. *Apparently it's you who drove my car.*
- Futbol oynamışlar.** *I gather they play football.*

görevli employec	çarşaf shoot
şikâyet complaint	gürültülü noisy
tam pansiyon full board	devam etmek to continue, to go on
felaket disaster	saçma nonsense
dönmek to return	berbat terrible
manzara view, panorama	tatsız tasteless
birinci sınıf first class	iğrenç disgusting
otele gelince on arriving at the hotel	şikâyet etmeye çalıştık we tried to complain
şikâyet ettikten sonra after complaining	ya ... ya ... either ... or ...
en sonunda finally, in the end	geri almak to take back
ne ... ne ... neither ... nor ...	hemen şimdi right now
öbür oda the other room	en kısa zamanda as soon as possible
hem ... hem ... both ... and ...	üzülmek to be sorry

Sorular

- 1 Kaç kişi Bodrum'a gitti?
- 2 Elif otelin restoranından memnun kaldı mı?
- 3 Elif otelin müdürüne şikâyet edebildi mi?
- 4 Elif görevliden ne istiyor?

(The answers are on page 250.)

You can use the ending **-miş** with the verb *to be*. Here are some examples:

iyiymişim	<i>I am / was supposed to be good</i>
postacıymışsın	<i>I gather you are / were a postman</i>
İngilizmiş	<i>it's said he is / was English</i>
şişmanmışız	<i>they say we are / were fat</i>
sempatikmişsiniz	<i>apparently you are / were likeable</i>
tehlikeliymişler	<i>they are / were said to be dangerous</i>

Note how these examples could be referring either to the present or the past. Note also how you need a buffer **-y-** between a vowel and **-miş**.

Here are some questions using **-miş**:

Enteresan mıymış?	<i>Is it supposed to be interesting?</i>
Türk değil miymiş?	<i>Wasn't she supposed to be Turkish?</i>
Neymiş?	<i>What did you say it was?</i>
Neredeymiş?	<i>Where do they say it was?</i>
Niçinmiş?	<i>Why?</i>

2 Using -miş

You will hear **-miş** forms used very frequently in spoken Turkish. People use them in order to distance themselves in some way from what they're saying.

More specifically, you use **-miş** forms for the following purposes:

Purpose	Example	Translation
saying what someone else said	Otel güzelmiş.	<i>They said the hotel was nice.</i>
talking about something you're not sure of (and are therefore asking the listener to approve)	Doğru mu yapmışım?	<i>Have I done it right?</i>
for something you've just discovered or noticed (and are therefore not responsible for)	Aa! Çorabım kaçmış!	<i>Oh! My stocking's laddered!</i>

You should note that the common element in all these usages is in some way saying you're not sure about or not involved in the action.

You use **-miş** to tell fairy stories, jokes or anecdotes. For example:

Bir güzel prenses varmış ...	<i>There was a beautiful princess ...</i>
Üç erkek bara girmiş ...	<i>Three men walked into a bar ...</i>

Whilst storytelling, the tense once again 'excuses' the narrator, suggesting *I wasn't there, but ...*

It's no wonder that Turks use **-miş** forms a lot. If there was a **-miş** tense in English, I'm sure great use would be made of it by the English too. So I'm told, apparently ...

3 Nouns and adjectives ending in -miş

There are some nouns and adjectives which end in **-miş**, for example:

geçmiş	<i>the past</i>
dolmuş	<i>a 'stuffed' taxi</i>
iyi pişmiş	<i>well-cooked</i>
kızarmış	<i>fried</i>

4 -miştir

He and *they* forms of verbs ending in **-miştir** or **-mişlerdir** can have two different meanings.

I expect ...

You can use **-miştir** when you're not sure that something's happened, but expect it to be the case. English equivalents are the expressions *I expect* or *must have*. For example:

Bir saat önce çıktı. Şimdi oraya gelmiştir.	<i>She left an hour ago. She must have arrived by now.</i>
Bu iş iyi değil. Hızlı yapmışlardır.	<i>This work's not good. I expect they did it quickly.</i>
Unutmuştur.	<i>She must have forgotten.</i>

Journalistic past tense

You will also hear these endings in official announcements or in news reports. In these situations they are simply official-sounding equivalents of the past tense. For example:

Ankara treni üçüncü perona gelmiştir.	<i>The Ankara train has arrived at platform three.</i>
Dükkanımızda yaz sezonu başlamıştır.	<i>In this store, the summer season has now started.</i>

5 -ince, -dikten sonra, -den önce etc.

You can add the following endings to verb stems:

-ince	<i>on ...-ing, when</i>
-dikten sonra	<i>after ...-ing</i>

For example:

İstanbul'a gelince doğru otelimize gittik.	<i>On arriving in Istanbul, we went straight to our hotel.</i>
Beni görünce güldü.	<i>He smiled when he saw me.</i>
Yemeğini yedikten sonra uyudu.	<i>She fell asleep after eating her meal.</i>
Yarım saat bekledikten sonra eve döndüm.	<i>After waiting half an hour I went home.</i>

You can add this ending to the *he* form of the -r present tense:

-ken	<i>whilst ...-ing.</i>
-------------	------------------------

For example:

Temizlerken kafam çarptım.	<i>Whilst cleaning I banged my head.</i>
Çalışırken radyo dinliyor.	<i>He's listening to the radio whilst working.</i>

You can add the following endings to the short infinitive of verbs:

-den önce	<i>before ...-ing</i>
-den	<i>without ...-ing</i>

For example:

Alışveriş yapmadan önce kütüphaneye gitti.	<i>Before doing the shopping, he went to the library.</i>
---	---

Gazeteyi okumadan önce kahvaltı yaptı.
Alışveriş yapmadan kütüphaneye gitti.
Gazeteyi okumadan kahvaltı yaptı.

She had breakfast before reading the paper.
Without doing the shopping, he went to the library.
She had breakfast without reading the paper.

6 -lemek and -leşmek

In English verbs can be made from other parts of speech by adding -ly or -ise to the end (for example, intense - intensify, modern - modernise). Turkish has similar endings.

Here are some verbs formed using the ending **-lemek**:

Noun, adjective or adverb		Verb	
temiz	clean	temizlemek	to clean
hesap	bill, invoice	hesaplamak	to calculate
üf	(blowing sound)	üflemek	to blow, to make a blowing noise
parça	piece	parçalamak	to break into pieces
hazır	ready	hazırlamak	to prepare, to make ready
saçma	nonsense, rubbish	saçmalamak	to talk nonsense
tekrar	again	tekrarlamak	to repeat
fırça	brush	fırçalamak	to brush
zayıf	slim	zayıflamak	to lose weight

Note how most of these verbs have the idea of *making*.

Here are some verbs formed using the ending **-leşmek**:

Noun, adjective or adverb		Verb	
iyi	good	iyileşmek	to get better
bir	one	birleşmek	to unite, to come together
yer	place	yerleşmek	to settle, to fit in
uzak	far	uzaklaşmak	to go away
Avrupalı	European	Avrupalılaşmak	to 'Europeanise', to become European

Note how these verbs have the idea of *becoming*.

Alıştırmalar

The key to these exercises is on page 251.

- 1 Aylin spoke to her sister on the phone. This is what her sister said:

"Şimdi televizyon seyrediyorum."
 "Dün gece saat ikiye kadar diskotekteydik."
 "İşim çok fena. Bırakmayı düşünüyorum."
 "Bayram için Ali'nin ailesindeydik."
 "Annemin hediyesini sevmедim. Hiç giymeyeceğim."
 "Yeni bir bilgisayar aldık."
 "Sizleri özledim."

This is what Aylin told her mother about the conversation:

"Şimdi televizyon seyrediyormuş, dün gece de evde kalmış. İş fena değilmiş. Bayramda Ali'nin ailesine gitmişler. Senin hediyesi çok beğenmiş. Yeni bilgisayar almışlar. Bizi özlemiş."

How many lies did she tell?

- 2 In the first column below are some requests for approval. In the second column are possible replies. For each request choose the most likely reply.
- (a) Doğru söylemiş miyim? (i) Bilmem. Tadına bakayım.
 (b) Fazla tuz koymamışım, değil mi? (ii) Hayır. Bence çok koyu. Daha açık olmalı.
 (c) İyi seçmiş miyim? (iii) Merak etmeyin. İyi yapmışsınız.
 (d) Rengi güzel miymiş? (iv) Bence doğru değil.
 (e) Saçlarım böyle yıkadım mı? (v) Gelecekte susarsan daha iyi olur.
 (f) Yanlış mı yapmışım? (vi) Evet. Babam bu hediyeyle çok sever.
 (g) Yeterince kilo vermiş miyim? (vii) Evet ama daha uzun olunca daha yaklaşıyor.

fazla	too much	açık	light
seçmek	to choose	gelecekte	in the future
yakışmak	to be attractive	rejim	diet
yeterince	sufficient, enough	tada bakmak	to taste, to sample
koyu	dark	merak etmek	to worry

- 3 Fill in the gaps in the text below with the endings **-ince**, **-ken**, **-meden** or **-dikten**. Make changes to the preceding verb stem where necessary.

Yataktan kalk (a)___ sonra doğru duşa girerim. Kahvaltı yap (b)___ sonra evden çıkarım. Otobüse bin (c)___ önce gazete alırım ve otobüste otur (d)___ gazeteyi okurum. İş yeme gel (e)___ bir kahve içerim. Sabahleyin çalış (f)___ üç veya dört bardak çay içerim. Öğle yemeğimi ye (g)___ sonra biraz dolaşırım. Dolaş (h)___ öğleden sonraki işimi planlarım.

Akşam işten çık (i) önce çalışma masamı toplarım. Eve git (j) akşam gazetesini okurum.

- 4 Match items from the two columns below to make the eight most meaningful sentences.

(a) Çocuğumuz uyanınca	(i) işçiler sustu.
(b) Bozuk paranızı alınca	(ii) ayın sonunu dört gözle bekliyorum.
(c) Dürdük sesini duyunca	(iii) bağırmağa başlıyorum.
(d) Hava güneşli olunca	(iv) lütfen kontrol ediniz.
(e) Param olmayınca	(v) mesajınızı bırakın.
(f) Sen saat altıda eve dönmeyince	(vi) sağa sapın.
(g) Işıklara gelince	(vii) sensiz akşam yemeğimizi yedik.
(h) Şef odaya girince	(viii) yürümeyi seviyorum.

uyanmak to wake up
dürdük beep
ses sound, voice

dört gözle beklemek to look forward to
bağırmağa to cry out, to shout

- 5 There are many tales of Nasreddin Hoca, a witty old man who deals sharply with scroungers. Fill in the gaps in the story below using this list of verbs.

çalmış demiş vermiş başlamış

Günün birinde, Nasreddin Hoca'nın kapısını, komşularından biri (a) :

- Hoca efendi, (b) : Acele bir işim çıktı. Bana eşeğini verir misin?

Nasreddin Hoca, komşunun bu isteğine, olumsuz cevap (c) :

- Eşek burada yok. Senden önce başkası aldı, (d) .

Fakat, tam bu sırada ahırda olan eşek, anırmaya (e) .

Komşusu, eşeğin sesini duyunca:

- Fakat Hoca, eşek burada, (f) .

Nasreddin Hoca, gülererek cevap (g) :

- Aşkolsun komşu, bana mı yoksa eşeğe mi inanıyorsunuz? ...

günün birinde one day
komşu neighbour
komşularından biri one of his neighbours

acele bir işim çıktı urgent business has cropped up
eşek donkey
istek request

olumsuz negative
başkası someone else
fakat however
tam bu sırada just at that moment

ahır stable
anırmak to bray
aşkolsun shame on you
yoksa or else

- 6 Below is a note which Serpil has left for her husband. All the verbs have been removed and are listed below. There are no clues as to where they have come from. Rewrite the note, reinserting the verbs in the correct positions. Do not alter the order of the existing words.

alacaksın etli geliyormuş gidiyorum
gitmeden kalacağını olacakmış topla
yiyeyeceğiz

Öğleden sonra annem telefon. Bu akşam otobüsle. Üç gün bizimle. Otogardan. Varan şirketinin ofisinde saat yedi buçukta. Ben çarşıya. Akşam yemeğimizi annemle beraber. Önce lütfen evi biraz.

Serpil

toplamak to tidy up
şirket company

ile beraber together with

- 7 Place these words in the correct order, beginning with Ocak.

Ağustos Aralık Eylül Ekim Haziran Kasım Mart
Mayıs Nisan Ocak Şubat Temmuz

Konuşma 2

Later that day, the director of the travel agency telephones Elif elik.

- Elif** Alo?
Müdüş Günaydın. Elif elik'le konuşmak istiyorum.
Elif Buyurun. Benim.
Müdüş Günaydın Elif Hanım. Benim adım Fikret Bozkurt. Bozkurt-Tur'un müdüşüyüm. Bugünkü Őikâyetlerinizi öğrendim. İlk önce çok özür dilemek istiyorum. Sonra, size bir teklifim var.
Elif Evet, sizi dinliyorum.
Müdüş Genellikle müşterimiz yanlış bir tatil seçerse hiçbir Şey yapamıyoruz. Bu seferlik size özel bir Şey yaparız. Size dört gün Marmaris'te beş yıldızlı bir otelde kalmayı teklif ediyoruz. Tam pansiyon. Ne dersiniz?
Elif Bilmiyorum. Yolu uzak. Zaten bir kere gidip geldik.
Müdüş Beş yıldızlı bir otel. Pişman olmazsınız. Bakın, ailenizle konuşup bana telefon edin. Bürodayım. Beklerim. Tamam mı?
Elif Tamam ama...
Müdüş Telefonunuzu bekliyorum. İyi akşamlar Elif Hanım.
Elif İyi akşamlar.

ilk önce first of all
özür dilemek to apologise
teklif offer
müşteri customer
bizim yapabileceğimiz bir Şey yok
 there's nothing we can do
bu seferlik just this once
özel special

teklif etmek to offer
 zaten anyhow, in any case
gidip geldik we went and then
 came back
konuşup, telefon edin talk and
 then phone me

12

ARADIğINIZ NUMARA
YANLIşTIR

In this unit you will learn how to

- make official announcements
- make sentences with the equivalent of *which* or *that*
- use the Turkish **-ip** verb ending

Konuşma

It is Şeker Bayramı. Nur and her husband Orhan live in Konya. Nur is about to telephone her family in Bandırma.

- Nur** Annemlere telefon edeyim. Sen de iyi bayramlar demek ister misin?
Orhan Derim tabii.
Nur Tamam.

Nur dials.

Telefon Sayın abonemiz. Bu bir teyp kayıdır. Aradığınız numara yanlıştır. Lütfen kontrol edip, tekrar arayınız. Teşekkür ederim.

Nur puts the phone down.

- Orhan** Meşgul mü?
Nur Hayır. Yanlış aranışım.

Nur dials again.

Telefon Sayın abonemiz. Bandırma telefonları yedi rakam olmuştur. 2, 3, 4 ve 8 ile başlayan telefonların başına 71 gelmiştir. Ayrıca 38 ile başlayan telefonların başına 73, 39 ile başlayan telefonların başına 74 gelmiştir. Teşekkür ederiz.

Nur puts the phone down.

Orhan Yine mi yanlış? Ben arayayım mı?

Nur Hayır. Karışma. Numara değişmiş. (*Talking to herself as she dials ...*) Sıfır - iki - altmışaltı - yetmişüç - otuzsekiz - yirmibir - sıfır ...

Telefon Sayın abonemiz. Bu bir teyp kayıdır. Bütün hatlarımız doludur. Lütfen bekleyip tekrar arayınız. Teşekkür ederim.

Nur slams the phone down.

Nur Kahretsin!

Orhan Yardım edeyim mi?

Nur HAYIR!

3 Nur'un ailesinin eski numarası 0266 38210. Yeni numarası 0266 7338210.

4 Nur huysuz.

(The answers are on page 251.)

Notlar

Şeker Bayramı

This is a three-day holiday when people eat sweets to celebrate the end of the month-long fast of Ramadan. Its date changes according to the Muslim lunar calendar, and so each year it takes place 12 days earlier. The other big religious holiday is **Kurban Bayramı**, which occurs a couple of months after **Şeker bayramı**. On this date the tradition is to slaughter a sheep and distribute its meat to the needy. The largest non-Islamic holiday is New Year. Christmas is a normal working day.

bayram public holiday
şeker sugar, sweets
annemler my mother's family
Sayın Dear
abone subscriber
teyp tape
kayıt recording
aradığınız numara the number you called
yanlış wrong
kontrol etmek to check
kontrol edip, tekrar arayınız check, then call again
rakam figure, digit
2, 3, 4 ve 8 ile başlayan telefonlar telephone numbers beginning with 2, 3, 4 and 8

yedi rakam olmuştur have, become seven figure numbers
baş head, start
8 ile başlayan telefonların başına 71 gelmiştir 71 has been put in front of telephone numbers beginning with 8
ayrıca in addition, moreover
yine again
karışmak to interfere
değişmek to change
bütün all
hat line
bekleyip tekrar arayınız wait, then call again
kahretsin damn!

Kartım küçük ama dileğim büyük

Sorular

Doğru mu, yanlış mı?

1 Nur üç kere telefon etmeye çalışıyor.

2 Orhan yardım etmek isteniyor.

-dir

Note how often the official-sounding **-dir** ending is used on the post office tape recordings. Note also the use of the **-miştir** verb ending which simply acts as an official version of the past tense.

Sevgili Pollard ailesine
Yeni yılda sağlık, huzur ve
mutluluk dileriz.

Gelenler adına
Nilgün Gelen

(senin) tuttuğun kitap	<i>the book which you're holding, the book which you held</i>
(onun) sürdüğü araba	<i>the car which he drives, the car which he drove</i>
(bizim) aldığımız ev	<i>the house which we're buying, the house which we bought</i>
(sizin) yediğiniz yemek	<i>the food which you eat, the food which you ate</i>
onların yazdığı mektup	<i>the letter which they're writing, the letter which they wrote</i>

The words *sevdiğim*, *tuttuğun*, *sürdüğü*, *aldığımız*, *yediğiniz* and *yazdığı* are all adjectives. The idea of *which* sentences is something Turkish does in a completely different way to English. The English say *the colour which I like*, but in Turkish you say *my-liked colour*.

You use the ending **-dik** to create adjectives like those above, so we will call them **-dik** adjectives. To create them, follow these steps:

Action	Example
Take the stem of the verb.	ye
Add -dik .	yedik
Add the possessed ending.	yediğim

The examples above all show **-dik** adjectives created from verbs which add an **-i** ending to their objects. They are the equivalent of the English *which*.

You can also use **-dik** adjectives to mean *in which* or *at which*. In such cases they include the idea of the Turkish **-de** ending. For example:

oturduğum ev	<i>the house in which I live</i>
geldiğin saat	<i>the time at which you came</i>

They can also include the idea of the Turkish **-e** ending. In such cases, they mean *to which*. For example:

gittiği okul	<i>the school (which) he goes to</i>
bindiğimiz tren	<i>the train (which) we got onto</i>

-dik adjectives can also include the idea of the Turkish **-den** ending. In such cases they mean *from which*. For example:

-miş

Note how Nur uses the **miş** ending to report what she has just learned.

Swearing

It is very difficult to know when and how to use swear words in a foreign language. You should avoid using any you might pick up or you could cause great upset. However, here are some of the common ones:

Eşek!	<i>Donkey! (Ba^{***rd!})</i>
Defol!	<i>Clear off! (P^{*** off!})</i>
Eşşoğlu eşek!	<i>Son of a donkey! (Ba^{***rd!})</i>
Kahretsin!	<i>May God crush you! it. (Damn!)</i>

Dilbilgisi

1 -dik adjectives

Look at the following phrases:

(benim) sevdiğim renk	<i>the colour which I like, the colour which I liked</i>
-----------------------	--

geldiğinin köy *the village (which) you come from*
onların indiği araba *the car (which) they got out of*

They can also include the idea of **ile**. In such cases they mean *with which*. For example:

konuştuğunuz çocuk *the child (whom) you were talking with*
evlendiği erkek *the man (whom) she married*

Note how **-dik** adjectives can refer either to the past or the present. Thus, you can translate **tuttuğunuz kitap** as either *the book you are holding or the book you held*. The meaning is usually clear from the context.

2 The difference between -en and -dik adjectives

Question: What is the difference between the **-dik** adjective made from a verb and the **-en** adjective made from the same verb (described on page 111)?

Answer: You use the **-en** form to describe the doer (the subject) of an action. You use the **-dik** form to describe the object of an action.

Look at these examples:

Beni seven kadın. *The woman who loves me.*
Sevdiğim kadın. *The woman whom I love.*

In the first sentence, it is the woman who is doing the loving. She is the subject. In the second sentence it is she who is being loved. She is the object.

In grammar books, the **-en** form is called the subject participle of a verb, and the **-dik** form is called the object participle. It is, however, easier to think of them as adjectives than as forms of a verb.

3 -dik nouns

Sometimes you can use a **-dik** adjective without the noun which it describes. So instead of saying: **yaptığın şeye bak** (*look at the thing you've done*) you can say **yaptığına bak** (*look at the thing you've done*).

Note how you take the **-e** ending from **şey** and add it to the end of **yaptığın**. Here, the **-dik** adjective is acting as if it were a noun. You can only do this when it is obvious what that missing noun is.

Here are some examples of **-dik** adjectives used as nouns:

Full sentence (-dik word acting as an adjective)	Short sentence (-dik word acting as a noun)
Aldığım şeyi istiyor musun? Söylediğin şeye inanmıyorum. Yaptığın şeyden korkuyorum. Gördüğümüz şeyden bahsetme! Sevmediğiniz adama konuşmayın! Onların getirdiği yemeği yemeyeceğim.	Aldığımı istiyor musun? Söylediğine inanmıyorum. Yaptığından korkuyorum. Gördüğümüzden bahsetme! Sevmediğinizle konuşmayın! Onların getirdiğini yemeyeceğim.

You should note how, in all these examples, you take the **-i**, **-a**, or **-den** ending from the missing noun and add it to the **-dik** participle.

If the missing noun is in a plural form, you add that plural ending to the **-dik** participle too. For example:

Full form	Short form
Aldığım şeyleri istemiyor musun? Söylediğin şeylere inanmıyorum. Sevmediğiniz insanlarla konuşmayın!	Aldıklarımı istemiyor musun? Söylediklerine inanmıyorum. Sevmediklerinizle konuşmayın!

4 -ecek adjectives and nouns

To make a *which* sentence about the future you use an **-ecek** adjective. For example:

Okuyacağım kitap. *The book which I'm going to read.*
Oturacağımız şehir. *The town where you'll live.*

To make an adjective like this, follow these steps:

Action	Example
Take the stem of the verb. Add -ecek .	git gidecek
Add the possessive ending.	gideceğim

Here are some more examples where the **-ecek** forms act like adjectives:

göreceğiniz film *the film which you'll see*
görmeyeceğiniz film *the film which you won't see*

Like **-dik** forms, you can also use **-ecek** forms as nouns. Here are some examples:

Söyleyeceğine dikkat et. *Be careful about what you're going to say.*
Bizim yapacağımızı merak etmeyin. *Don't worry about what we're going to do.*
Alacaklarım bunlar. *These are the ones which I'm going to buy.*

You use **-ecek** as the future equivalent of **-en** adjectives as well as **-dik** adjectives. So you use it for subjects as well as objects. For example:

Past form	Future form
Yapan bu. (<i>This is the person who did it.</i>)	Yapacak bu. (<i>This is the person who'll do it.</i>)
Yaptığı bu. (<i>This is the one he did.</i>)	Yapacağı bu. (<i>This is the one he'll do.</i>)
Gidenler kim? (<i>Who are the ones who went?</i>)	Gidecekler kim? (<i>Who are the ones who will go?</i>)
Gittiğim yerler güzel. (<i>The places I went to are nice.</i>)	Gideceğim yerler güzel. (<i>The places I'll go to are nice.</i>)

5 -ip

In English, instead of saying *Tonight I'm going to have a bath and I'm going to wash my hair*, you can say *Tonight I'm going to have a bath and wash my hair*. The second *I am going* is not necessary so we miss it out without losing the meaning.

In Turkish you can do something similar, but where you miss a bit out, you insert a signal to let people know you're skipping something. The signal is the ending **-ip**. Look at the following sentences:

Bu akşam banyo yapacağım ve saçlarımı yıkayacağım.
Bu akşam banyo yapıp saçlarımı yıkayacağım.

In the second sentence, the first **-acağım** has gone, and **-ip** is in its place. The **ve** is also missing.

Here are some more examples of **-ip** sentences:

Full sentence	Shortened version
Bakkala git ve bir kilo süt al! Annesine koştu ve onu öptü. Oturuyorlar ve ders çalışıyorlar.	Bakkala gidip bir kilo süt al! Annesine koşup onu öptü. Oturup ders çalışıyorlar.
Bulaşık yıkamalıyım ve anneme telefon etmeliyim. Sinemaya gidelim ve film seyredelim.	Bulaşık yıkayıp anneme telefon etmeliyim. Sinemaya gidip film seyredelim.
Pencereyi kapatır mısınız ve buraya gelir misiniz?	Pencereyi kapatıp buraya gelir misiniz?

You should note that you cannot use the **-ip** verb form to shorten the following sentences:

Eve döneceğim ve çalışacağım. *We'll go home and I'll work.*
Ali oyun oynuyor ve Hakan televizyon seyrediyor. *Ali's playing a game and Hakan is watching television.*

Question: Why can't you?

Answer: In the first sentence, the verb forms are not the same. In the second sentence, it is not the same subject performing the two actions.

6 Kıpırmızı etc.

Turkish usually works by adding suffixes (endings) to words. There is one case where it works by adding prefixes (additions to the front) instead. This is when you want to make the meaning of adjectives more intense.

Here are some examples with approximate English translations:

Normal adjective		Intensified form	
kırmızı	red	kıpkırmızı	bright red
beyaz	white	bembeyaz	white as snow
mavi	blue	masmavi	clear blue
sarı	yellow, blonde	sapsan	pure blonde, yellow
yeşil	green	yemyeşil	as green as can be
siyah	black	simsiyah	pitch black
kara	dark	kapkara	dark as night
temiz	clean	tertemiz	squaky clean
boş	empty	bomboş	completely empty
düz	straight	dümdüz	straight as a die
başka	different	bambaşka	completely different
çplak	naked	çırılçplak	stark naked

Note how the first two letters of the prefixes repeat the first two letters of the original adjective.

Alıştırılmalar

The key to these exercises is on page 251.

1 Translate these sentences into English

- En sevdiğimiz modeller bunlar.
- Ne yapacağını bilmiyorum.
- Bana verdiğin haber hiç ilginç değil.
- İçtiğimiz şarabın ismi ne?
- Tamşacağınız adam bu firmanın müdürü.
- Dün yardım ettiğimiz kadın iyileşiyor şimdi.
- Ayşe'nin bahsettiği insanlar geldi.
- Vurduğun adam kim?
- Yarın orkestranın çalacağı parça Beethoven'ın beşinci senfonisi.
- Aşk olduğu kız onu sevmedi.

2 Fill in the gaps in the sentences below with an **-en** adjective, a **-dik** adjective or an **-ecek** adjective. Alter the verb stems as necessary.

- Benim eski otur_____ apartman çok kirliydi.
- Türklerin en çok sev_____ komedi sanatçısı Kemal Sunal.
- Bizim bin_____ otobüs beş dakika sonra kalkıyor.
- Senin geçen hafta gönder_____ mektubu almadım.
- Şimdi köprüden geç_____ otobüs bizim.
- Senin kar_____ vazosu çok pahalı.
- Geçen hafta eşimin gönder_____ mektubu aldınız mı?
- Onların almak iste_____ araba satılık değildi.
- Restoranda yemek ye_____ insanları tanıyorum.
- Oğlumun çiz_____ resmi gösterir misiniz?

sanatçı *artist, actor*

çizmek *to draw*

3 Read the following recipe for **humus**. Basing your answers on the context in which they appear in the recipe, match the list of verbs below to their correct English meanings.

Malzeme

250 gr. nohut, yarım bardak tahin, 2 diş sarımsak, 2 çay kaşığı kimyon, 1 limon, 1 fincan zeytinyağı, kırmızı biber, tuz, maydanoz.

Yapım

Nohutu ayıklayıp yıkadıktan sonra bir gece tuzlu suda bırakın. Ertesi gün suyunu süzüp, tekrar su koyarak nohutu pişirin. Kabuklarını çıkarıp püre haline getirin. Hazırladığınız püreye tahin, dövülmüş sarımsak, tuz, kimyon, kırmızı biber ve limon suyu katıp karıştırın.

Servis tabağına alıp, üzerine kırmızı biberli yağ gezdirerek maydanozla süsleyip servis yapın.

(a) ayıklamak	(i) to add
(b) yıkamak	(ii) to decorate
(c) süzmek	(iii) to mix
(d) çıkarmak	(iv) to pick over, to pick out the bad bits
(e) katmak	(v) to sieve
(f) karıştırmak	(vi) to sprinkle
(g) gezdirmek	(vii) to take off, to take out
(h) süslemek	(viii) to wash

nohut chickpea	püre puree
tahin sesame oil	hal state, condition (formerly spelled hâl)
sarımsak garlic	dövülmüş crushed, beaten
kimyon cumin	kaşık spoon
maydanoz parsley	üzeri outer surface
ertesi gün the following day	
kabuk skin, shell	

- 4 Make these adjectives more 'intense' by filling in the gaps using prefixes.

- (a) Onun kardeşi ___ başka. (f) Deniz ___ mavi.
 (b) Kar ___ beyaz. (g) Saçların ___ sarı.
 (c) Sinema ___ boş. (h) Gözleri ___ siyah.
 (d) Yol ___ düz. (i) Hava ___ temiz.
 (e) Pasaj ___ kara. (j) Peysaj ___ yeşil.

kar snow	peyzaj landscape
pasaj passage	

- 5 (a) Translate this sign.
 (b) In what type of shop do you think the sign was hanging?

seçmek to choose	karıştırmak to mix something
------------------	------------------------------

- 6 Read this biography in order to discover the identity of X.

Varlıklı bir ailenin oğlu olan X, 16 Nisan 1889'da Londra'nın Kensington mahallesinde dünyaya geldi. Bir bariton olan babasını henüz yedi yaşındayken kaybetti. Daha sonra opera şarkıcısı olan annesi hastalanıp sürekli hastanede kalmaya başlayınca X ve kardeşi Sidney bir yetimhanede yaşamaya başladı. Yetimhaneden kaçmak için kardeşiyle birlikte aktör olmaya karar verdi ve bir tiyatro grubuna katıldı. Bu grupla birlikte Hollywood'a kadar gitti. Orada en iyi komedi filmlerinin yapımcısı Mack Sennet ile beş yıllık bir anlaşma yaptı. Şehir ışıkları ve Modern Zamanlar gibi filmlerde oynayan X sinema tarihinde çok özel bir yer kazandı.

varlıklı wealthy	yetimhane orphanage
mahalle district	kaçmak to escape, run away
bariton baritone	-le birlikte together with
hastalanmak to become ill	yapımcı producer
henüz yedi yaşında by the time	anlaşma contract, agreement
he was seven	tarikh history
şarkıcı singer	kazanmak to win, to earn
sürekli continuously	katılmak to join

- 7 Shorten these sentences using the -ip verb ending.

- (a) Çarşıya gidiyorum ve alışveriş yapıyorum.
 (b) Bana mektup yazdı ve teşekkür etti.
 (c) Lokantaya gidelim ve şiş kebapı yiyelim.
 (d) Evde kalmalıyım ve ders çalışmalıyım.
 (e) Saat beşte gelecekmis ve tatil fotoğrafları getirecekmis.
 (f) Eve gitsin ve dinlensin.
 (g) Susar mısınız ve oturur musunuz?
 (h) Bu yolun sonuna kadar gidin ve sağa sapın.
 (i) Başbakan Antalya'ya gitmiştir ve söylev vermiştir.

yolculuk journey	başbakan prime minister
rahatsız uncomfortable	söylev vermek to make a speech
dinlenmek to relax	

Konuşma 2

On her fourth attempt, Nur manages to get through to her parents' house on the phone.

- Nur'un babası** Alo?
Nur Babacığım. İyi bayramlar!
Nur'un babası Teşekkürler. Sana da iyi bayramlar yavrum! Nasılsın?
Nur Teşekkürler. Ya sizler?
Nur'un babası Biz hepimiz iyiyiz. Misafir var burada. Teyzen, annenem, amcan, kızkardeşin. Çay içip sohbet ediyoruz.
Nur Annem ne yapıyor?
Nur'un babası Tahmin et.
Nur Mutfakta galiba.
Nur'un babası Evet. Akşam yemeğini pişiriyor. Biraz sonra çağırayım. Beş dakika önce Orhan ve senin hakkında konuşuyorduk burada. Kuloklarınız çınladı mı? Aramanızı bekliyorduk. Siz ne yapıyorsunuz?
Nur Hiçbir şey yapmıyoruz şimdilik.
Nur'un babası Orhan'la konuşabilir miyim?
Nur Orhan evde değil. Biraz önce yürüyüşe çıktı ...

babacığım *daday*
yavrum *darling, dear, honey*
(literally my child)
misafir *guest*
amca *uncle (on father's side)*
sohbet etmek *to chat*
tahmin etmek *to guess*
galiba *probably*
çağırma *to call*
dakika *short for dakika*

Orhan ve senin hakkında *about you and Orhan*
konuşuyorduk *we were talking*
çınlamak *to ring (ear)*
aramanızı bekliyorduk *we were waiting for you to call*
şimdilik *for the moment, for now*
hemen şimdi *just now, just*
yürüyüşe çıkmak *to go out for a walk*

13

NE OLDUĞUNU ANLATIR MISINIZ?

In this unit you will learn how to

- say what was happening
- say what had happened previously
- say what someone reported or heard about an event

Konuşma

Sally visits Turkey regularly and has studied the language at university. She is in Marmaris and her purse has disappeared. She has found a tourist policeman.

- Sally** Polis bey.
Polis Evet.
Sally Birisi cüzdanımı almış.
Polis Nerede, ne zaman?
Sally Plajda, biraz önce.
Polis Hırsızı gördünüz mü?
Sally Emin değilim.
Polis Peki, ne olduğunu anlatır mısınız?
Sally Ben denizde yüzüyordum. Yürerken çantama sık sık bakıyordum çünkü plaja yalnız gelmiştim. Bir kere baktım ve genç bir erkek eşyalarımın yanında oturuyordu. Yüzmeye devam edip, bir dakika sonra yine baktım. Erkek yok olmuştu.
Polis Bu erkek mi cüzdanınızı aldı sizce?

- Sally** Bilmiyorum. Onu görünce korktum. Hemen denizden çıkıp, eşyalarıma döndüm, çantamı kontrol ettim. Cüzdanım yok olmuştü.
- Polis** Kumda aradınız mı?
- Sally** Aradım. Her tarafa baktım.
- Polis** Otelinize de baktınız mı?
- Sally** Otelde olamaz. Otelden çıktıktan sonra cüzdanımı kullandım. Bakkaldan bir şişe su aldım. Plaja yürürken paramı sayıyordum. Plaja gelince, parayı cüzdanım içine koyup, cüzdanı çantamın içine koydum.
- Polis** Sizi izleyen veya takip eden insan var mıydı?
- Sally** Farkında değilim.
- Polis** Tamam. Plajda oturan erkeği tarif edebilir misiniz?
- Sally** Mayoluydu. Büyüksüz. Kısa saçlı. Yirmi yaşlarında falan.
- Polis** Türk müydü, turist miydi?
- Sally** Yabancı mıydı, Türk müydü bilemiyorum. İkiisi de olabilir.
- Polis** Tamam. Karakola gelirsiniz bir rapor yazarsız.

birisi someone
hırsız thief
ne olduğunu anlatır mısınız?
would you explain what happened?
yüzüyordum I was swimming
gelmişim I had come
eşyalar things, belongings
yok olmak to disappear
yok olmuştu he had disappeared
kum sand
sayıyordum I was counting
izlemek to follow (with your eyes)

takip etmek to follow, pursue
farkında değilim I didn't notice
tarif etmek to describe
bıyık moustache
kısa saçlı short-haired
yirmi yaşlarında in his twenties
yabancı mıydı, Türk müydü
bilemiyorum I don't know
whether he was English or Turkish
ikisi both
karakol police station

Sorular

- 1 Sally polise neden gidiyor?
- 2 Sally denizde yüzerken ne gördü?
- 3 Sally'nin cüzdanı niçin otelinde olamaz?
- 4 Sally plajda oturan erkeğin Türk olduğunu söyleyebilir mi?

(The answers are on page 251.)

Notlar

Bilemiyorum

Note how Sally uses the *cannot* form of *bilmek*. This is a very Turkish way of saying you don't know or can't tell.

Dilbilgisi

1 What was happening

You know the Turkish present continuous tense (**yapıyorum** – *I am doing*). To make the past continuous tense (**yapıyordum** – *I was doing*), follow these steps:

Action	Example
Take the present continuous form	İçiyorsunuz
Remove the personal ending	İçiyor
Add the past form of the verb <i>to be</i> .	İçiyordunuz

Here are some examples:

- Saat sekizde ne yapıyordunuz?** *What were you doing at eight o'clock?*
- Ders çalışıyordum.** *I was studying.*

2 What had happened

The **-mişti** tense of a verb has nothing to do with the **-miş** tense. It does *not* mean *apparently* or *reportedly*. Instead, it is the equivalent of saying *had done* in English. Here are some examples:

- Merhaba demedi çünkü önceki gün şikayet etmiştim.** *He didn't say hello because I had complained the day before.*
- Eve geldiğim zaman sen gitmiştin.** *When I came home you had gone.*
- Çok yanlış yapmıştı. Yardım etmeliydim.** *He had made lots of mistakes. I had to help him.*

İlk defa İspanya'da paella yedim, daha önce hiç yememiştım.	<i>I ate paella for the first time in Spain. I'd never eaten it before.</i>
Ne yapacağımı bilemedim çünkü geldiğimde gitmişlerdi	<i>I didn't know what to do because when I arrived they'd gone.</i>

Grammar books call this the past perfect tense.

3 Reporting events using -dik or -ecek nouns

In order to say *I said I was fine*, in Turkish you say *fine my-being I said - iyi olduğumu söyledim*. To do this, you use the past or future participles (-dik or -ecek adjectives) as nouns. Look at the following examples:

Hasta olduğumu kim söyledi?	<i>Who said that I was ill?</i>
Senin bunu söyleyeceğini tahmin ettim.	<i>I guessed you would say that.</i>
Babamın geleceğini siz mi söylediniz?	<i>Did you say that my father will come?</i>
Yardım etmeyeceğimizi anlıyorlar.	<i>They understand that we won't help.</i>
Berkant'la evlendiğinizi öğrendik.	<i>We heard that you got married to Berkant.</i>
Onların boşanacağını sanmam	<i>I don't reckon they'll get divorced.</i>

4 Combining -dik or -ecek nouns with için, etc.

Combining the past and future participles with certain other words produces particular meanings. Here are some such combinations (the participles are represented by -diği):

-diği gibi	<i>just as</i>
-diği halde	<i>although</i>
-diği için	<i>due to</i>
-diği kadar	<i>as far as</i>
-diği zaman	<i>when</i>
-diğinde	<i>when</i>
-diğinden başka	<i>apart from</i>

Here are some examples:

Bildiğim kadar iyiler	<i>As far as I know, they're fine.</i>
Onu öpmeye çalışmadığım için sana kızdı.	<i>She got annoyed with you because you didn't try to kiss her.</i>
İstasyona geldiğim zaman nerede olacaksın?	<i>When I arrive at the station where will you be?</i>
Sık sık duş yaptığımda kendimi iyi hissediyorum.	<i>I feel good when I shower often.</i>
Fakir olduğu halde hayatından memnun.	<i>Although he's poor he's very content.</i>
Bizim onların evine gideceğimizden başka hiçbir şeyden haberim yok.	<i>I've heard nothing apart from the fact that we'll be going to their house.</i>
Söylediği gibi beklememiz lazım.	<i>As he said, we'll have to wait.</i>

5 The difference between -dik or -ecek nouns and the short infinitive

As a rule of thumb, if you want to talk about a specific event that actually happened or will happen, use the -dik or -ecek nouns. If you are talking about the concept of doing something or the way of doing it, use the short infinitive. For example:

Şarkı söylediğiniz doğru mu?	<i>Is it true that you sing?</i>
Şarkı söylemeniz doğru mu?	<i>Is your singing the right thing to do?</i>

Hakan'ın eve gittiğini söylediler.	<i>They said that Hakan went / had gone home.</i>
Hakan'ın eve gitmesini söylediler.	<i>They told Hakan to go home.</i>

You should note that sometimes the short infinitive has a particular meaning, for example:

Araba kullandığını öğrendim.	<i>I learned that he drives / that you drive.</i>
Araba kullanmasını öğrendim.	<i>I learned to drive.</i>

The short infinitive can sometimes refer either to the way in which something is done or to a specific event. For example:

**Bağırduğunuz kötü oldu.
Bağırmanız kötü oldu.**

*The fact that you shouted is bad.
The fact that you shouted is bad.
or The way in which you
shouted was bad.*

**Bağıracağımızdan korkuyorum.
Bağırmanızdan korkuyorum.** *I'm afraid that you will shout.
I'm afraid that you will shout. or
The way you shout frightens me.*

6 Building nouns with -iş

Turkish makes some nouns by adding **-iş** onto the stem of a verb. Here are some examples:

Verb		Noun	
kalkmak	to leave	kalkış	departure
çıkarmak	to exit	çıkış	exit
girmek	to enter	giriş	entry
kullanmak	to use	kullanış	usage
uçmak	to fly	uçuş	flight
yürümek	to walk	yürüyüş	a walk, a stroll
almak, vermek	to take, to give	alışveriş	shopping
gitmek, dönmek	to go, to return	gidiş-dönüş	round trip

7 Expressions with var and yok

Here are some special phrases using **var** and **yok**:

Bir varmış bir yokmuş . . . *Once upon a time . . .*
Ne var? *What's up? What's the matter?*
Ne var ne yok? *What's the news?*
var etmek *to create, to cause there to be*
yok etmek *to get rid of*
var olmak *to exist*
yok olmak *to disappear*

Alıştırılmalar

The key to these exercises is on page 251.

1 A murder has taken place in an hotel. The following day, suspects have been asked what they were doing at the time of the murder. Match the suspects to their replies. Then say who you think did it.

(a) Resepsiyon memuru	(i) Arabada teyp dinleyerek müşteri bekliyordum.
(b) Taksi şoförü	(ii) Bir misafirle barda otuyordum.
(c) Genel müdür	(iii) Son misafirlerimizin hesabım hazırlıyordum.
(d) Aşçı	(iv) Kokteyl yapıp birkaç misafire ve müdürümüze servis yapıyordum.
(e) Bulaşıkçı	(v) Resepsiyonda oturup bir arkadaşla telefonda konuşuyordum.
(f) Garson	(vi) Yemek pişirmeyi bitirmiştim. Bulaşıkçıyla kart oynuyordum.
(g) Kasadar	(vii) Bulaşık yıkıyordum tabii.
(h) Barmen	(viii) Son misafirlerimizin yemeği bitirmelerini bekliyordum.

kasadar cashier
aşçı cook

bulaşık dirty clothes, the washing up

2 Read the following reports of what someone else said. Fill in the gaps with the words that were originally spoken. The first one has been done for you.

- (a) Satıcı çantanın deri olduğunu söyledi.
Satıcı "Bu çanta deri" dedi.
- (b) Ali, Fikret'in üniversiteye gideceğini söyledi.
Ali " _____ " dedi.
- (c) Kız yemeğin yağlı olmasından şikayet etti.
Kız " _____ " dedi.
- (d) Arkadaşım, Gül'ün beni deli gibi sevdiğini söyledi.
Arkadaşım " _____ " dedi.
- (e) Televizyonda spiker ısının otuz derece olacağını haber verdi.
Televizyonda spiker " _____ " dedi.
- (f) Eşim yarın işinin olacağını söyledi.
Eşim " _____ " dedi.
- (g) Arkadaşlarım onların dün partiye gittiğini söylediler.
Arkadaşlarım " _____ " dediler.

151 *temperature*parti *party*

3 Match items from the two columns below to make meaningful sentences.

- (a) Futbol oynayamadım (i) çünkü oyun başlamıştı.
 (b) Ödeyemedim (ii) çünkü yarım saat geç gelmişlerdi.
 (c) Şefi onlara kızdı (iii) çünkü kaybolmuştu.
 (d) Girmek istemedik (iv) çünkü cüzdanım evde bırakmışım.
 (e) Yolu sormamız (v) çünkü bacağımı kırmıştım.
 gerekiyordu

4 Below are descriptions of personalities born under different star signs. Choose the one which best matches yourself. Then check whether you have chosen the right sign by looking in the key.

- (a) Cesaretli, bazen saldırgan, aşırı giden, kıskanç, heyecanlı. Çok dindar olabilir.
 (b) Konuşkan, kendinden emin, neşeli. Spor ve seyahat ile ilgili. Tehlikeli yaşar.
 (c) Tedbirli, kibar, ciddi, girgin ama utangaç. Ev, politika ve insanlar ile ilgili.
 (d) Toleranslı, girgin ama değişken. Spor ve politika ile ilgili. Bazıları çok çok akıllı bazıları deli.
 (e) Hassas, duygulu, yaratıcı, artistik, karamsar. Kendisi ile ilgili.
 (f) Enerjik, despot, dost, cömert, hassas, artistik. Huysuz olabilir.
 (g) Çalşkan, sakin, dost. İş, para, arkadaşlar ve aile ile ilgili.
 (h) Akıllı, esprili, çok konuşkan, kaprisli. Kitaplar, insanlar ve fikirler ile ilgili.
 (i) Komik, tedbirli, endişeli, utangaç. Tarih ile ilgili. Genelde mutlu.
 (j) Kibirli, despot, bağımsız, heyecanlı, cömert. Ya çok düzenli ya da çok düzensiz.
 (k) Pratik, dakik, çalşkan. Doğa ile ilgili.
 (l) Despot, bazen enerjik bazen tembel, sempatik, tartışmacı. Spor ve hayvanlar ile ilgili.

cesaretli *brave*
 saldırgan *aggressive*
 aşırı *extreme*
 kıskanç *jealous*
 heyecanlı *excitable, passionate*
 dindar *religious*
 konuşkan *talkative*
 kendinden emin *self-confident*
 neşeli *cheerful*
 seyahat *journey, travel*
 ile ilgili *interested in*
 tehlikeli *dangerous*
 yaşamak *to live*
 tedbirli *cautious*
 kibar *polite*
 ciddi *serious*
 bazıları(i) *some (of them)*
 girgin *social*
 utangaç *shy*
 deli *mad, crazy*
 hassas *sensitive*
 duygulu *emotional*
 toleranslı *tolerant*
 değişken *changeable*

yaratıcı *creative*
 karamsar *pessimistic*
 enerjik *energetic*
 despot *despot, despotic*
 dost *friend, friendly*
 cömert *generous*
 huysuz *bad-tempered*
 çalşkan *hard-working*
 sakin *quiet, calm*
 esprili *witty*
 kaprisli *capricious, changeable*
 endişeli *anxious, worried, concerned*
 genelde *generally*
 kibirli *proud, arrogant*
 bağımsız *independent*
 düzenli *tidy*
 dakik *punctual*
 doğa *nature*
 tartışmacı *argumentative*
 samimi *genuine, sincere*
 tembel *lazy*
 sempatik *likeable*

5 A man has lost his memory in an accident. A nurse is trying to get him to remember who he is. Fill in the gaps by adding endings to the verb stems provided.

- Hemşire Adınız ne?
 Hasta Adımın ne ol ___(a)___ bilmiyorum.
 Hemşire Nerede oturuyorsunuz?
 Hasta Nerede otur ___(b)___ hatırlayamıyorum.
 Hemşire Ne iş yapıyorsunuz?
 Hasta Ne iş yap ___(c)___ bilmiyorum.
 Hemşire Size ne olduğunuzu biliyor musunuz?
 Hasta Araba sür ___(d)___ başka bir şey hatırlayamıyorum.
 Hemşire Kaza ol ___(e)___ hatırlıyor musunuz? Hafızanızı kaybettiniz. Merak etmeyin. Tekrar kazanacaksınız.

hemşire *nurse*hafıza *memory*

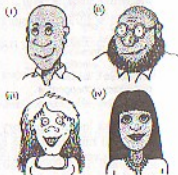
- 6 Fill in the gaps in the sentences below using **halde**, **gibi**, **için**, **kadar**, **-da**, **zaman** or **-dan** başka.

- (a) Çok çalıştığı _____ sınavdan kaldı.
 (b) Çok çalıştığı _____ sınavı geçti.
 (c) Durumu söylediğiniz _____ fena değil. Daha iyidir.
 (d) İsteddiğiniz _____ yaşayım.
 (e) Şimdi aldığımız _____ yiyecek bir şey var mı?
 (f) Güldüğün _____ sana yakışıyor.

sinavdan kalmak to fail the/exam

- 7 Match these descriptions of people to the relevant pictures.

- (a) Dalgalı saçlı, genç, ince, mavi gözlü, çirkin.
 (b) Yakışıklı, yirmi yaşlarında, koyu tenli, saçsız ve bıyiksiz.
 (c) Çok kısa saçlı, esmer, gözlüklü, sakallı, yaşlı ve şişman.
 (d) Otuz yaşlarında, uzun düz saçlı, kahverengi gözlü, esmer ve güzel.

dalgalı wavy
 ince thin
 çirkin ugly
 yakışıklı handsome
 koyu tenli dark-skinned, black
 bıyiksiz clean-shaven,
 without a moustache

kel bald
 esmer olive-skinned
 sakallı bearded
 yaşlı elderly, old

- 8 What does this sign mean?

tada bakmak to sample, to have a taste of

Konuşma 2

Later that day, the policeman comes to Sally's hotel. He hands her a purse.

Polis Bayan Smith. Bu sizin mi acaba?

Sally Ah! Benim. Para duruyor mu?

Polis Paranız hâlâ içinde.

Sally Allaha şükür. Nerede buldunuz?

Polis Plajda, sahil yolunun yanında. Plaja yürürken düşürmüşsünüz galiba. İki çocuk bulup, karakola getirmişler.

Sally Çocuklar kimler?

Polis Kim olduklarını bilmiyorum.

- Sally** Ne yazık. Onlara teşekkür etmek istiyorum. Size de çok teşekkür ederim.
- Polis** Rica ederim. Ama daha dikkatli olmalısınız. Bundan sonra paranıza plaja götürmezseniz daha iyi olur.
- Sally** Tamam.
- Polis** Haydi iyi günler efendim.
- Sally** İyi günler.

durmak to stay, stop, remain
Allaha şükür thank God
sahil coast
sahil yolu sea front, coast road
düşürmek to drop
galiba most probably, presumably

düşürmüşsünüz apparently you
 dropped it
dikkatli careful
bundan sonra from now on
götürmek to take
haydi the same as hadi

14

GÜLDÜRME BENİ!

In this unit you will learn how to

- express surprise
- say what used to happen
- talk about having things done
- say when, where and how something happened

Konuşma

Pelin and Selma are old schoolfriends who bump into each other in the street.

- Pelin** Selma! Nasılsın!
Selma Pelin! Teşekkürler. Sen nasılsın?
Pelin Sağol. Allah Allah. Bu ne sürpriz!
Selma Ben de çok şaşardım! Çok iyi görünüyorsun.
Pelin Sen de. Kaç senedir görüşemedik?
Selma Sekiz dokuz sene olmalı. Okulu bitirdiğimizden beri.
Pelin Eh, okulda çok iyi arkadaşlık, değil mi?
Selma Evet, beraber çok iyi zaman geçirdik. Hâlâ voleybol oynuyor musun?
Pelin Güldürme beni. O eskidendi.
Selma Ne yapıyorsun şimdi? Çalışıyor musun?
Pelin Ev hanımıyım. Altı senedir evliyim.
Selma Ev hanımı! Şaka mı ediyorsun? Sen "hiç evlenmeyeceğim"

- derdin. Çok iyi hatırlıyorum.
Pelin Hatırlatma bana. İnsanlar değişir. Sen ne iş yapıyorsun?
Selma Öğretmen olarak çalışıyorum.
Pelin İnanmıyorum! Sahi mi? Hayret bir şey! Okuldan nefret ederdin. Öğretmenlerden de!
Selma Doğru. Söylediğin gibi insanlar değişir.
Pelin Hem de nasıl! Acelen var mı? Bir yerde oturup kahve içelim mi? Konuşacağımız çok şey var. Sana bir şey itiraf etmek istiyorum.
Selma Hadi içelim.

comes at the end of the sentence, but here the speakers break that rule. As stated earlier in this book, word order in Turkish is more flexible than in English, and you will often hear sentences like this.

Görüşemedik

Note the negative **-ebil** form of **görüşmek** in **kaç senedir görüşemedik?** The use of **-ebil** suggests that it was due to circumstance that they did not see each other. If Pelin had asked **kaç senedir görüşmedik** it would imply that they did not see each other on purpose.

ne sürpriz *what a surprise*
şaşırmak *to be confused, to be amazed*
şaşırdım *I'm amazed*
görünmek *to look, to appear*
görüştük *to see one another*
kaç senedir görüşemedik? *how long is it since we saw each other?*
sekiz dokuz *eight or nine*
bitirmek *to finish (something)*
bitirdiğimizden beri *since we finished*
zaman geçirmek *to spend time*
voleybol *volleyball*
eskiden *in the past, in the old days*

güldürmek *to make someone laugh*
ev hanımı *housewife*
şaka etmek *to joke*
derdin *you used to say*
hatırlamak *to remember*
-e hatırlamak *to remind someone*
sahi mi? *really?*
hayret *surprise, surprising*
nefret ederdin *you used to hate*
hem de nasıl! *and how!*
konuşacağımız çok şey var *we have a lot of things to talk about*
itiraf etmek *to confess*

Dilbilgisi

1 Saying what used to happen

The Turkish for *I used to do* is **yapardım**. To make the *used to* form of verbs, follow these steps:

Here are some more examples:

Action	Example
Take the simple present form of the verb. Remove the personal ending. Add the past form of the verb <i>to be</i> .	içersiniz içer içerdiniz

Sorular

Doğru mu, yanlış mı?

- Okuldayken Pelin voleybol oynardı.
- Selma ile Pelin senelerdir görüşemediler.
- Şimdi ikisi çalışıyorlar.
- Kafeteryada oturup eski zamanlardan bahsedecekler.

(The answers are on page 252.)

Notlar

Word order

Note the word order in **güldürme beni**. The rule is that the verb

Araba sürerdim.

I used to drive.

Pazar günü gelirdin.

You used to come on Sunday.

Futbol seyredirdi.

He used to watch football.

Berberer yürürdük.

We used to walk together.

Önümde otururdunuz.

You used to sit in front of me.

Çok çalışırdılar or

Çok çalışırlardı.

They used to work a lot.

Here are some examples in the negative:

Araba sürmezdim.

I didn't use to drive.

Futbol oynamazdın.
Denizde yüzmeydi.
Birbirimizi beğenmezdik.
Şikayet etmezdimiz.
Sevmezdiler or Sevmezlerdi.

You didn't use to play football.
He didn't use to swim in the sea.
We didn't use to like each other.
You didn't use to complain.
They didn't use to like it.

2 Causing things to happen

Actions can happen or they can be made to happen. When you make them happen, you cause them. In Turkish, there are endings you can put on verb stems which give the idea of 'causing'. These endings are either **-dir**, **-t**, **-it**, **-ert**, **-ir**, or **-er**. The most common one is **-dir**.

Here are some 'causing' verbs formed with **-dir**:

Normal form of verb		Causing form of the verb	
ölmek	<i>to die</i>	öldürmek	<i>to kill, to cause someone to die</i>
yemek	<i>to eat</i>	yedirmek	<i>to feed</i>
gülmek	<i>to smile</i>	güldürmek	<i>to make someone smile</i>
bilmek	<i>to know</i>	bildirmek	<i>to inform, announce</i>
çalışmak	<i>to work</i>	çalıştırmak	<i>to make (a machine) work</i>
saçları kesmek	<i>to cut hair</i>	saçları kestirmek	<i>to have a haircut</i>

Here are some 'causing' verbs formed with **-t** or **-it**:

hatırlamak	<i>to remember</i>	hatırlatmak	<i>to remind</i>
anlamak	<i>to understand</i>	anlatmak	<i>to explain</i>
büyümek	<i>to grow</i>	büyütmek	<i>to bring up, to rear</i>
soğumak	<i>to get cool</i>	soğutmak	<i>to make cool, to alternate</i>
korkmak	<i>to be afraid</i>	korkutmak	<i>to scare, to make afraid</i>

Here are some 'causing' verbs formed with **-ir**:

düşmek	<i>to fall</i>	düşürmek	<i>to drop</i>
içmek	<i>to drink</i>	içirmek	<i>to make someone drink</i>
doğmak	<i>to be born</i>	doğurmak	<i>to give birth to</i>
kaçmak	<i>to flee, to get away</i>	kaçırmak	<i>to let get away, to miss (a vehicle, an event)</i>

Here are some formed with **-ert** or **-er**:

çıkmaq	<i>to come/go out</i>	çıkarmak or çıkartmak	<i>to bring/take out, to take off (clothes)</i>
gitmek	<i>to go</i>	gidirmek or gidertmek	<i>to remove, to get rid of</i>

To make the causing form from a normal verb, there are no real rules which you can apply except:

- you use **-t** if the verb stem has more than one syllable and ends with an **r**, an **l** or a vowel.

Grammar books usually refer to causing forms as causatives.

3 Stopping something or just stopping?

Look at the following sentences:

Durdum.	<i>I stopped.</i>
Arabayı durdurdum.	<i>I stopped the car.</i>

In English the verb is the same. In Turkish, one is the normal verb **durmak**, whilst the other is the causative form **durdurmak**.

When you want to translate the verb *stop* from English into Turkish, you have to decide:

- is the stopper just stopping herself (**durmak**)?
- is she stopping someone or something else (**durdurmak**)?

Here are some similar examples:

Uyan!	<i>Wake up!</i>
Uyandır onu!	<i>Wake him up!</i>
Büyüyorlar.	<i>They're growing up.</i>
Çiçekleri büyütüyorlar.	<i>They're growing flowers.</i>
Tavuk pişiyor.	<i>The chicken is cooking.</i>
Tavuğu pişiriyor.	<i>He's cooking the chicken.</i>
Zaman geçiyor.	<i>Time is passing.</i>
Zamanı plajda geçiriyoruz.	<i>We're passing time on the beach.</i>
Değiştiniz.	<i>You've changed.</i>
Saçlarımızı değiştirdiniz.	<i>You've changed your hair.</i>
Çubuk kıptı.	<i>The stick snapped.</i>
Çubuğu kopardım.	<i>I snapped the stick.</i>

Note how the causing verbs always have a definite object. In grammar books, verbs which have definite objects are called transitive verbs. Those which can't have definite objects are called intransitive verbs.

In Turkish, when the normal form of a verb is intransitive (for example, **değişmek**), the transitive form of it is often the causative form (**değiştirmek**).

4 Each other

Each other

Birbiri means *each other*. The *we* form is **birbirimiz**, the *you* form is **birbiriniz** and the *they* form is **birbirleri**. Here are some examples:

Birbirimizi seviyoruz.	<i>We love each other.</i>
Birbirimize aşığız.	<i>We are in love with each other.</i>
Birbirimizden nefret ediyoruz.	<i>We hate each other.</i>
Birbirimizle oynarız.	<i>We play with each other.</i>
Birbirinize yardım ediniz!	<i>Help each other!</i>
Birbirlerinden korkuyorlar.	<i>They are afraid of each other.</i>
Birbirlerinin çocuklarına bakıyorlar.	<i>They look after each other's children.</i>

Note how **birbiri** is always the object, or part of the object, of a sentence.

The **-iş** form of verbs

When you see **-iş** or one of its variants after the stem of a verb, it also means *each other*.

Here are some examples:

Yarın görüşürüz.	<i>We'll see each other tomorrow.</i>
-------------------------	---------------------------------------

Bakışıp aşık oldular.

*They looked at each other and
fell in love.*

Öpüştünüz mü?

Did you kiss (each other)?

Sometimes the **-iş** form of a verb has a meaning beyond just *each other*, for example:

Normal form of verb		-iş form of the verb	
sevmek	<i>to love</i>	sevişmek	<i>to make love</i>
bulmak	<i>to find</i>	buluşmak	<i>to meet</i>
anlamak	<i>to understand</i>	anlaşmak	<i>to agree</i>
tanımak	<i>to recognise,</i> <i>to be acquainted</i>	tanişmak	<i>to become</i> <i>acquainted, to meet</i>
gelmek	<i>to come</i>	gelişmek	<i>for the first time</i> <i>to develop</i>

Now look at these sentences:

İki kamyon birbirlerine çarptı. *Two lorries hit one another.*
İki kamyon çarpıştı. *Two lorries collided.*

Question: What is the difference between the two?

Answer: None. For many verbs, there is no difference between the **-iş** form of the verb and using **birbiri**. However, where an **-iş** verb has a special meaning, beware!

Birbirimizi seviyoruz. *We love each other.*
Sevişiyoruz. *We're making love.*

Grammar books call the **-iş** form of verbs the reciprocal form. They call **birbiri** the reciprocal adverb.

5 When, where and how

Just as adjectives describe nouns, adverbs tell us more about verbs – when, where or how actions happen. You have already met many adverbs in this book.

You can use most adjectives as adverbs. For example:

İyi gidiyor. *It's going well.*
Türkçeyi güzel konuşuyorsunuz. *You speak Turkish well.*

You can create adverbs by adding the ending **-ce** onto words. For example:

Yavaşça sür. *Drive slowly.*

You can create adverbs by 'doubling' adjectives or some nouns. For example:

yavaş yavaş zaman zaman *slowly*
now and then, from time to time

You put adverbs just before the verb which they describe. When there is more than one adverb in a sentence, you usually put *when* before *where* or *how*.

When

artık *now, at last, from now on*
daha *still, yet*
gene or yine *still*
hemen *straight away, just*
hemen hemen *almost*
hemen şimdi *just now*
henüz *not yet, just now*
hiçbir zaman *never*
nadiren *seldom, not often*
bazen *sometimes*
sık sık *often*
her zaman *always*
sabahleyin *in the morning(s)*
akşamleyin *in the evening(s)*
geceleyin *at night*
kışın *in the wintertime*
yazın *in the summertime*

Where

ileri (ileride, ileriye, etc.) *ahead, forwards*
geri (geride, geriye, etc.) *back, backwards*
aşağı (aşağıda, aşağıya, etc.) *down, downwards*
yukarı (yukarıda, yukarıya, etc.) *up, upwards*
içeri (içeride, içeriye, etc.) *inside, inward*
dışarı (dışarda, dışarıya, etc.) *outside, outward*

bu (burada, buraya, etc.)	here
o (orada, oraya, etc.)	there
buralarda	hereabouts, in this area
oralarda	thereabouts, in that area

How

mutlaka	definitely
böyle, şöyle, öyle	like this, like that
belki	maybe
uzun uzun	for a long time, long and hard
gene or yine	again
çok	a lot
az, biraz	a little
bu kadar, şu kadar, o kadar	this much, that much

Aıştırılmalar

The key to these exercises is on page 252.

- 1 The passage below tells us what life used to be like for Rifat and his wife Müge before they got married. Fill in the gaps with the verbs from this list and convert them into the correct form.

almak gitmek kavga etmek oturmak seyretmek
ütülemek yapmamak yemek ziyaret etmek

Evlenmeden önce Müge annesiyle (a) __, ev işleri (b) __, çok TV (c) __, çok giysi (d) __ ve kimseyle (e) __. Bekârkên Rifat yalnız (f) __, her hafta sonu ailesini (g) __, sık sık maça (h) __, hep lokantalarda (i) __ ve giyimleklerini kendi (j) __.

kavga etmek to argue, fight	kimse no-one
ütülemek to iron	bekâr bachelor
ziyaret etmek to visit	

- 2 Match the suggestions to the problems listed below.

(a) Arabam kirli.	(i) Gözlerini muayene ettir.
(b) Balo için giyecek bir şeyim yok.	(ii) Güzel bir elbise yaptırırsana.

- (c) Belki gözlük takmam lazım. (iii) Kestirmelisin.
(d) Saçlarım uzun. (iv) Tamir ettirmelisin.
(e) Televizyonum çalışmıyor. (v) Yıkatsana.

3 Read this postcard and then answer the questions below.

Sevgili Ahmet,

25 Nisan

Ne haber? Side'deki tatilin nasıl geçti? Biz de önümüzdeki ay oraya gitmeyi düşünüyoruz. Kaldığınız pansiyon nasıl? Güzel bir yerse bize telefon numarasını ve adresini gönderebilir misin? Bayram olduğu için gitmeden önce rezervasyon yaparsak iyi olur.

Benden yeni bir haber yok. Birkaç haftadır çok fazla çalışıyorum. Bu yüzden tatilimi dört gözle bekliyorum.

Umarım haziranda görüşürüz. Hoşça kal.

Artin

- (a) Artin hangi ayda tatile çıkmak istiyor?
(b) Neden rezervasyon yapmak iyi bir fikir?
(c) Artin son zamanlarda ne yapıyor?
(d) İnşallah Artin ve Ahmet kaç ay sonra birbirlerini görecekler?

önümüzdeki the coming, next	ummak to hope
bu yüzden because of this	fikir idea
dört gözle beklemek to look forward to	son zamanlarda recently
	galiba probably

- 4 Rewrite the following sentences. Use either **birbiri** or a verb containing **-iş**. The first one has been done for you.

- (a) Ali Canan'a baktı. Canan da Ali'ye baktı.
Ali ve Canan bakaştılar.
or Ali ve Canan birbirlerine baktılar.
(b) Siz bana yardım edebilirsiniz. Ben de size yardım edebilirim.
(c) Ali Canan'ı göremedi. Canan da Ali'yi göremedi.
(d) Ben ona bağırdım. O da bana bağırdı.

Konusma 2

- (e) Ben senden korkuyorum. Sen de benden korkuyorsun.
 (f) Ali, Canan'ın zayıflıklarını çok iyi anlıyor. Canan da Ali'nin zayıflıklarını çok iyi anlıyor.
 (g) Benim sana ihtiyacım var. Senin de bana ihtiyacım var.

5 Fill in the gaps in the sentences below. First choose one of the two verbs in brackets, then convert it to the correct form.

- (a) Yemek _____ öğrenmek istiyorum. (pişirmek/pişirmek)
 (b) Dikkat et! Köpek çocuğu _____ (korkmak/korkutmak)
 (c) Doktor hastaya ilacı _____ (içmek/içirmek)
 (d) En sevdiğim parça radyoda _____ (çıkarmak/çıkarmak)
 (e) Eski radyom bozuk, _____ (çalışmamak/çalıştırmamak)
 (f) Hırsız karanlığa _____ (kaçmak/kaçırmak)
 (g) İskoçya'da muz _____ mümkün değil. (yetişmek/yetiştirmek)
 (h) Kazada kaç kişi _____? (ölmek/öldürmek)
 (i) Lütfen, televizyon kanalını _____? (değişmek/değiştirmek)
 (j) Bu sabah saat dördü çeyrek gece _____ (uyanmak/uyandırmak).

6 Tunc used to be a very wealthy man. Now times are harder. Read this description of how his life has changed, then say whether the statements below are true or false.

Zenginken her gün evini temizletirdi, haftada iki kere arabasını yıkattırdı, lokantadan yemeğini getirtirdi, ismarlama elbise yaptırırdı ve günde birkaç kere ayakkabısını boyattırdı. Bugünlerde evini kendi temizliyor, ayda bir kere arabasını yıkattıyor, lokantadan yemeğini getirtiliyor, hazır elbise giyiyor ve gerekli olunca ayakkabısını kendi boyuyor.

Doğru mu, yanlış mı?

- (a) Bugünlerde daha sık evini temizletiyor.
 (b) Bugünlerde daha nadiren arabasını yıkattıyor.
 (c) Eskiden daha pahalı elbise giyerdi.
 (d) Bugünlerde lokantadan yemeğini kendi alıyor.
 (e) Eskiden ayakkabısını daha temizdi.

getirtmek to have something brought
ismarlama elbise made-to-measure clothes
günde birkaç kere a few times a day

bugünlerde nowadays
kendi self, himself
eskiden formerly, in the past
nadiren rarely

Later, in a café, Pelin and Selma have been reminiscing about their schooldays.

Pelin Eski okul arkadaşlarımızdan gördüklerin var mı?
Selma Senelerdir hiçbirini görmedim. Mamafih geçen yaz bir tane-sine vapurda rastladım. Kim olduğunu tahmin et.

Pelin Edemiyorum.
Selma Ali Tan! Bizim Ali Tan! Seninle ben onu ne kadar beğenirdik! Okulda ikimiz de ona deli gibi aşıkta. Ama çok utangaçtık. Neyse vapurda konuşmaya başladık. Konuşurken onun da beni beğendiğini öğrendim! Bayıldım! Okulda Ali Tan beni beğenirmiş ama o da çok utangaçmış! Evliymiş şimdi. Ne yazık.

Pelin Konuşurken benden bahsettiniz mi?
Selma Hayır. Sadece ikimiz hakkında konuştuk. Beni hâlâ sevdiğinden eminim. Eh, bu kadar yeter. Şimdi senin hakkında konuşalım. Biraz önce bir şey itiraf edeceğimi söyledin. Etsene.

Pelin Benim Ali Tan'la evli olduğumu söyleyecektim ...

den gördüklerin var mı? *have you seen any of ... , do you see any of ... ?*
mamafih *however*
bir tane-sine *one of them*
(+) **rastlamak** *to meet by chance*
seninle ben *you and I*
onu ne kadar beğenirdik *how we used to love him!*
onun beni beğendiğini öğrendim *I learned that he liked me*

bayıldım! *I loved it! (literally, I fainted!)*
beni hâlâ sevdiğinden eminim *I'm sure he still likes me*
bu kadar yeter *that's enough*
itiraf edeceğimi söyledin *you said you would confess*
söyleyecektim *I was going to say*
ne yazık *what a pity*
evli *married*

15

BURASI NE ZAMAN
İNŞA EDİLMİŞ?

In this unit you will learn how to

- say what was done and by whom
- say what was going to happen
- build new vocabulary using specific word endings

Konuşma

Ivan is a Ukrainian in Istanbul on a business trip. His client is an old friend, Atilla. Their work finished for the day, Atilla has taken him for a beer in a **meyhane** in the famous **Çiçek Pasajı**.

İvan Burası ne kadar eski?

Atilla Sultan Abdulhamit'in bir memuru bu hanı 1876 yılında inşa ettirmiş. Planı Fransız bir mimar tarafından çizilmiş. Mimarın adını hatırlamıyorum.

İvan Çiçekçi han olarak mı inşa edilmiş?

Atilla Hayır. Ne olarak inşa edilmiş bilmiyorum.

İvan Adı neden Çiçek Pasajı o zaman?

Atilla 1917 yılında Rusya'da ihtilal olunca pek çok Beyaz Rus İstanbul'a gelmiş. Rus kızları sokaklarda çiçek satmışlar çünkü başka iş yokmuş. Ondan sonra İngiliz ve Fransız askerler İstanbul'a gelmiş. Bu askerler çiçek satan kızlara sataşp, rahatsız etmişler. Çiçekçi kızlar bunun için sokaklardan ayrılıp, bu pasaja gelmişler ve burada çiçek satmaya

başlamışlar.

İvan İlginç. Ama şimdi çiçekçiler yok ki!

Atilla 1940'a kadar çiçekçilerle doluydu. Ondan sonra çiçekçilerin arasında meyhaneler açılmaya başladı. Yavaş yavaş meyhanelerin sayısı arttı ve sonuçta hiç çiçekçi kalmadı.

İvan Enteresan.

Atilla Hadi, bu kadar tarih yeter artık. (*holds up his glass*) Şerefe!

İvan Başarımıza!

meyhane tavern

çiçek flower

burası here, this place

han large commercial building

inşa etmek to build

inşa ettirmek to have a place built

mimar architect

çizmek to draw

Fransız bir mimar tarafından

çizilmiş was drawn by a French

architect

çiçekçi han olarak as a flower

sellers' building

inşa edilmek to be built

o zaman then, in that case

İhtilal revolution

Beyaz Rus Belorussian(s)

asker soldier

-e sataşmak to harass

rahatsız etmek to disturb

-den ayrılmak to leave

ki!

açılmaya başlamış began to be opened

sayı number, count

artmak to increase

sonuçta in the end

başarımıza to our success

Sorular

Doğru mu, yanlış mı?

- 1 Çiçek Pasajı, Sultan Abdulhamit tarafından inşa ettirildi.
- 2 Çiçek Pasajı yüz yıldan daha eski.
- 3 Çiçek Pasajı'nda Rus kızlar çiçek satarlardı.
- 4 Şimdi hâlâ Çiçek Pasajı'nda çiçek satılıyor.

(The answers are on page 252.)

Notlar

Çiçek Pasajı

This is a lively place to spend an evening when in İstanbul. It is a little run down and gets jam-packed at night, but it is also inexpensive and full of character. Its atmosphere is a far cry from that of the sterile international hotels and bars.

-miş

Atilla uses the **-miş** tense throughout his history lesson. This underlines the fact that he wasn't there when it happened and is just relating what he's heard.

Ki!

Do not confuse the word **ki** with the ending **-ki**. The word **ki!** is an expression of surprise.

Singular forms

Note how Atilla uses the singular form of **Rus** to mean *Russians* and the singular **çiçek** to mean *flowers*.

Dealing with harrassment

Using the verb **sataşmak** is one of a number of ways of repelling unwanted attention. It is somewhat stronger than **rahatsız etmek**. For example:

Rahatsız etmeyin!	<i>Don't bother me! Leave me alone!</i>
Sataşmayın!	<i>Don't harrass me!</i>
Çok ayıp!	<i>Shame on you!</i>

Dilbilgisi**1 The passive**

Consider the sentence *I opened the door*. You can convey the same meaning by saying *the door was opened by me*. You can also say *the door was opened* without mentioning who did it. You use sentences which say what is *done* or *was done* when you want to focus on the person or thing affected by an action, rather than the one performing it. Look at these examples:

Ahmet kapıyı açtı.	<i>Ahmet opened the door.</i>
Kapı Ahmet tarafından açıldı.	<i>The door was opened by Ahmet.</i>
Kapı açıldı.	<i>The door was opened.</i>

To say something *was done* in Turkish, you use a special form of the verb. This form is called the passive form. To make it, follow these steps:

Action	Example
Take the full form of the verb.	açacak
Add -il or -in after the verb stem.	açılacak

Here are some verbs and their passive forms:

Normal verb form	Passive form
çekmek <i>to pull</i>	çekilmek <i>to be pulled</i>
sokmak <i>to insert, to put in</i>	sokulmak <i>to be inserted</i>
kapatmak <i>to close</i>	kapanmak <i>to be closed</i>
yemek <i>to eat</i>	yonmek <i>to be eaten</i>
silmek <i>to wipe</i>	silinmek <i>to be wiped</i>
bulmak <i>to find</i>	bulunmak <i>to be found</i>

Question: How do you know whether to use **-il** or **-in**?

Answer: Follow these rules.

- For most verbs, the ending is **-il**.
- For verb stems which end in a vowel, the ending is **-in**.
- For verb stems which end in **l**, the ending is **-in**.

Look at the following normal (or 'active') sentences and similar passive sentences:

Active sentence	Passive sentence
Cüzdanı <i>He stole the</i> çalı. <i>purse.</i>	Cüzdan <i>The purse was</i> çalındı. <i>stolen.</i>
Masayı <i>He's wiping the</i> sililiyor. <i>table.</i>	Masa siliniyor. <i>The table's being</i> <i>wiped.</i>
Arabayı <i>He'll wash the</i> yıkayacak. <i>car.</i>	Araba <i>The car will be</i> yıkılacak. <i>washed.</i>

In the active sentences, note how **cüzdán**, **masa** and **araba** have direct object endings. Here they are the object of the verb. In the passive sentences they have no endings. Here they are the subject of the verb.

Here are some more examples of passive sentences:

Park saat sekizde kapamır.	<i>The park closes at eight o'clock.</i>
Kağıt keresteden yapılır.	<i>Paper is made from timber.</i>
Bu kilim ipekten yapılmış.	<i>He says this carpet is made of silk.</i>
Rapor bugün bitirilmeli.	<i>The report must be finished today.</i>

2 -in tarafından

In passive sentences, the equivalent of *by* is **tarafından**. For example:

"Hamlet" Şekspir tarafından yazıldı.	<i>"Hamlet" was written by Shakespeare.</i>
Bu bina Türkler tarafından inşa edildi.	<i>This building was built by Turks.</i>
Penisilin Alexander Fleming tarafından keşfedildi.	<i>Penicillin was discovered by Alexander Fleming.</i>
Bu resim benim tarafımdan çizildi.	<i>This picture was drawn by me.</i>

When you use personal pronouns with **tarafından**, you put a possessor ending on the pronoun and a possessed ending in the middle of **tarafından**. You only do this with personal pronouns – you do not put a possessor ending on nouns.

You should note that you do not commonly use a passive with **tarafından** unless you're talking about inventions, discoveries, or describing a process. You use a simple non-passive sentence instead. So you would not normally say **bu resim benim tarafımdan çizildi**, but instead you'd just say **bu resmi ben çizdim**.

3 Using the passive in signs

Turkish uses passive forms more than English does. In Turkey you see them all around you on signs. The following signs use the passive

to state what goes on:

Tamir edilir.
Döviz alınır.
Kahvaltı verilir.
Garson alınacak.

Repairs made.
Foreign currency accepted.
Breakfast served.
Waiter required. (literally
Waiter will be taken.)

The following signs use the passive to warn what won't, or shouldn't go on:

Girilmez.
Sigara içilmez.

No entry. (literally It isn't entered.)
Smoking forbidden. (literally
Cigarettes are not smoked.)

4 What was going to happen

You know the Turkish future tense (**yapacağım** – *I am going to do*). To make the past future tense (**yapacaktım** – *I was going to do*), follow these steps:

Action	Example
Take the future form of the verb.	İçeceğim
Remove the personal ending.	İçecek
Add the past form of the verb to be.	İçecektim

Here are some examples:

Ders çalışacaktım bu akşam,	<i>I was going to study tonight but</i>
ama şimdi dışarı çıkıyorum.	<i>now I'm going out.</i>
Sana telefon edecektim, ama	<i>I was going to telephone you but</i>
numaramı kaybettim.	<i>I lost your number.</i>

5 Reflexives (myself, yourself, etc.)

Kendi

Kendi means *self*. You use it with the possessed endings **-im**, **-in**, **-i**,

-imiz, -iniz and -leri. For example:

Kendim seçtim.	<i>I chose it myself.</i>
Kendine iyi bak.	<i>Look after yourself.</i>
Kendisi için aldı.	<i>He bought it for himself.</i>
Kendimizden nefret ettik.	<i>We hated ourselves.</i>
Kendinize bakın!	<i>Look at yourself!</i>
Kendilerini yakacaklar.	<i>They'll burn themselves!</i>

Note how you can add the **-i, -e, -den** and **-ile** endings to the **kendi** words.

To say *by myself* you say *self to myself*. For example:

Kendi kendime seçtim.	<i>I chose it all by myself.</i>
Kendi kendinize oynayın!	<i>Play by yourselves!</i>
Kendi kendine şarkı söylüyor.	<i>He's singing by himself.</i>

You can use **kendi** with possessed nouns to mean *my own, your own*, etc. For example:

Kendi arabamızı kullandık.	<i>We used our own car.</i>
Kendi yemeklerini yediler.	<i>They ate their own food.</i>

Grammar books call **kendi** the reflexive adverb.

Reflexive verbs

Reflexive verbs contain the idea of *myself, yourself, himself, etc.* You put the ending **-in** on a verb stem to make it reflexive. For example:

Normal verb	Reflexive form
yıkamak <i>to wash something</i>	yıkanmak <i>to have a wash (to wash yourself)</i>
giymek <i>to put on (clothes)</i>	giymek <i>to get dressed (to dress yourself)</i>

The reflexive forms of some verbs have particular meanings. For example:

Normal verb	Reflexive form
dinlemek <i>to listen</i>	dinlenmek <i>to relax (literally to listen to yourself)</i>
koymak <i>to put</i>	konmak <i>to perch (literally to put yourself)</i>
söylemek <i>to say</i>	söylenmek <i>to mutter (to say to yourself)</i>
taşımak <i>to carry</i>	taşınmak <i>to move house (to carry yourself)</i>

If you do not know whether the reflexive form of a verb has such a meaning, play safe and use **kendi** instead.

Reflexive or passive?

For some verbs, the reflexive form is exactly the same as the passive form! Thus, **taşınmak** might mean *to move house* or *to be moved* depending on whether it is intended to be passive or reflexive. Here are some other possibilities for confusion:

Verb	Passive meaning	Reflexive meaning
dinlenmek	<i>to be listened to</i>	<i>to relax</i>
görünmek	<i>to appear, look</i>	<i>to see yourself</i>
hazırlanmak	<i>to be under preparation</i>	<i>to prepare yourself</i>

The intended meaning is usually clear from the context.

6 Vocabulary building with -im, -in, -gi, -gin, -gen, -i

Turkish makes nouns and adjectives from verbs by adding various endings onto the verb stem.

Here are some verb stems plus **-im**:

Verb		Noun or adjective	
basmak	<i>to print, to stand on</i>	basım	<i>edition, printing</i>
bilmek	<i>to know</i>	bilim	<i>science</i>
doğmak	<i>to be born</i>	doğum	<i>birthday</i>
ölmek	<i>to die</i>	ölüm	<i>death</i>

Here are some verb stems plus **-in**:

Verb		Noun or adjective	
basmak	<i>to print, to stand on</i>	basın	<i>the press</i>
sormak	<i>to ask</i>	sorun	<i>problem, question</i>
tütmek	<i>to give out smoke</i>	tütün	<i>tobacco</i>
saymak	<i>to count</i>	sayın	<i>esteemed, dear (in letters)</i>

Here are some verb stems plus **-gin, -kin**:

Verb		Noun or adjective	
bilmek	<i>to know</i>	bilgin	<i>learned, scholar</i>
düşmek	<i>to fall</i>	düşkün	<i>addicted, devoted</i>
üzmek	<i>to hurt someone's feelings</i>	üzgün	<i>sad, sorrowful</i>
girmek	<i>to enter</i>	girgin	<i>sociable</i>

Here are some verb stems plus **-gen, -ken**:

Verb		Noun or adjective	
çalışmak	<i>to work</i>	çalışkan	<i>hard-working</i>
çökünmek	<i>to be wary, to be timid</i>	çöküngen	<i>timid, hesitant</i>
unutmak	<i>to forget</i>	unutkan	<i>forgetful</i>

Here are some verb stems plus **-gi**:

Verb		Noun or adjective	
basmak	<i>to print, to stand on</i>	baskı	<i>newspaper circulation, oppression</i>
bilmek	<i>to know</i>	bilgi	<i>knowledge</i>
duymak	<i>to hear, to feel</i>	duygu	<i>feeling</i>
saymak	<i>to count</i>	saygı	<i>respect</i>

Here are some verb stems plus **-i**:

Verb		Noun or adjective	
saymak	<i>to count</i>	sayı	<i>figure, number</i>
dizmek	<i>to line something up</i>	dizi	<i>series</i>
sormak	<i>to ask</i>	soru	<i>question</i>
örtmek	<i>to cover</i>	örtü	<i>cover, blanket</i>

Aliştırmalar

The key to these exercises is on page 252.

- 1 Fill in the gaps in the sentences below using the passive form (present or past) of one of these verbs:

çalmak değiştirmek göstermek kapamak keşfetmek
 oynamak öğrenmek satmak uyandırmak yapmak

- (a) Bisikletim yok oldu. Sanırım, _____.
 (b) Ben dün gecenin ortasında komşular tarafından _____.
 (c) Çarşılar her hafta _____.
 (d) Amerika Amerigo Vespuçi tarafından _____.
 (e) Her okulda İngilizce _____.
 (f) Pul postanede _____.
 (g) Bu dükkan saat 8'de _____.
 (h) Tüm dünyada futbol _____.
 (i) Türk televizyonunda çok Amerikan dizisi _____.
 (j) Tereyağı süttten _____.

2 Test your knowledge of Turkish history.

- (a) Modern Türkiye kim tarafından kuruldu?
 (b) 1915 yılında Gelibolu'da kimlere karşı savaşıldı?
 (c) Süleymaniye Camisi kim tarafından inşa edildi?
 (d) İstanbul havalimanına kimin adı verildi?
 (e) 1453 yılında İstanbul kim tarafından fethedildi?

kurmak	to establish, to found	savaşmak	to fight
Gelibolu	Gallipoli	fethetmek	to conquer

3 What do the following signs mean?

- (a) (d)
- (b) (e)
- (c) (f)

kiraya vermek	to rent out	bin	building
pil	battery	doğal	natural
ilan	poster, notice, advert	mühendislik	engineering
yapıştırmak	to stick something		

- 4 It is April. Erol's daughter, Gonca, has found the piece of paper containing the New Year's resolutions he wrote four months previously. She's now confronting him with them. Fill in the gaps in the dialogue using sentences (i)-(vi) below.

- Gonca** Benimle daha çok oynayacaktın. Oynamıyorsun.
Erol _____ (a) _____
Gonca Daha erken eve dönecektin.
Erol _____ (b) _____
Gonca On kilo verecektin. Vermedin.
Erol _____ (c) _____
Gonca Daha yavaş araba sürecektin, ama hâlâ hızlı gidiyorsun.
Erol _____ (d) _____
Gonca Sigarayı bırakacaktın. Hâlâ içiyorsun.
Erol _____ (e) _____
Gonca Hakan ile benim öntümüzde küfür etmeyecektin.
Erol _____ (f) _____
Gonca Bu kadar.
Erol Tamam. Ya sen? Doğru hatırlarsam, sen televizyon seyretmeyecektin, akşamları ders çalışacaktın, okula geç kalmıyacaktın ...

- (i) Acelem var. Ne yapayım?
 (ii) Özür dilerim. Gelecek hafta sonu bir şey yapalım beraber. Ne dersin?
 (iii) Bir kaç gün bıraktım, ama hep çok sinirliydim.
 (iv) Bürodan erken çıkmadım. Çok işim var bugünlerde.
 (v) Unuttum. Yarın rejime başlayacağım.
 (vi) Kızdıрма beni o zaman. Kızdığım zaman ediyorum.

sinirli	irritable	rejim	diet
bugünlerde	these days		

- 5 Read the following month-by-month description of a capital city's climate. Which city is it?

Ocak	Kar yağışı olabilir ama bir kaç günden fazla tutmaz. En soğuk aylardan biridir. Sıcaklık 2 ile 6 derece arasında değişir.
Şubat	Soğuk bir aydır, kar yağışı olabilir. Sıcaklık 2°c ile 7°c arasında değişir.
Mart	Güneşli, soğuk ve yağmurlu bir aydır. Sıcaklık 3 ile 10 derece arasında değişir.
Nisan	Hava biraz daha ısınır. Güneşli ve yağmurludur. Sıcaklık 6 ile 13 derece arasında değişir.
Mayıs	Yağmurlu ama güneşli bir aydır. Sıcaklık 8 ile 17 derece arasında değişir.
Haziran	Yağmurlu olabilir. Sıcaklık 12 ile 20 derece arasında değişir.
Temmuz	Genellikle güneşlidir. Yağmur beklenebilir. Sıcaklık 13°c ile 22°c arasında değişir.
Ağustos	En sıcak aydır, genellikle güneşlidir ama yağmur yağdığı da olur. Sıcaklık 14 ile 23 derece arasında değişir.
Eylül	Yağmurludur. Ayın sonuna doğru ısı düşer. Sıcaklık 11 ile 19 derece arasında değişir.
Ekim	Yağmurludur. Sıcaklık 8 ile 14 derece arasında değişir.
Kasım	Oldukça yağmurlu ve sisli geçer. Sıcaklık 5°c ile 10°c arasında değişir.
Aralık	Soğuk ve kapalıdır. Sıcaklık 4 ile 7 derece arasında değişir.

kar yağmak to snow
derece degree
genellikle generally
yağmur yağmak to rain
oldukça quite

kapalı grey (literally closed)
-e doğru towards
ısınmak to warm up
sis fog, mist

- 6 Read this job application. Then, guessing from the context of the letter, match the words below to their meanings.

8 Ağustos 1996

Arsen Metal Sanayii
Personel Müdürlüğü
Arçelik Cad. No. 56
Esentepe/İstanbul

Sayın Yetkili,

Size gazetede ki ilanınız üzerine yazıyorum.

1960 İstanbul doğumluyum. 1983 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği bölümünü bitirdim. Haziran 1983-Mayıs 1985 yılları arasında beyaz eşya sektöründe pazarlamacı olarak çalıştım, daha sonra askerlik görevimi yaptım.

1987 yılından beri büyük bir pazarlama bölümünde çalışmaktayım. Bu dönem içerisinde pazarlama seminerlerine katılıp, Amerikan Kültür Deneği'ndeki İngilizce kurslarına da devam ettim. İyi derecede İngilizce biliyorum. Boy zamanlarımda spor yapmayı ve kitap okumayı severim.

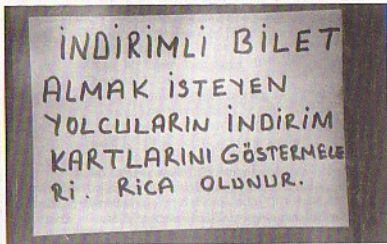
Sahip olduğum özellikleric firmamıza yardımcı olabileceğimi umarak bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

Cevdat Ülker

(a) beyaz eşya	(i) department
(b) bölüm	(ii) industry
(c) dernek	(iii) salesman, marketing expert
(d) dönem	(iv) engineering
(e) ilan	(v) notice, advertisement
(f) katılmak	(vi) period
(g) mühendislik	(vii) society, association
(h) pazarlamacı	(viii) to join, to participate in
(i) sanayi	(ix) to offer, to present, to submit
(j) sunmak	(x) 'white goods' - fridges, cookers, etc.

7 Translate this sign using a dictionary.

Konuşma 2

The next morning – the morning after their night out – İvan is asleep in his hotel room. Atilla phones him from the hotel lobby.

İvan Alo?

Atilla Günaydın. Ne var ne yok?

İvan Uyuyordum. Saat kaç?

Atilla Sekiz. Nasılsın?

İvan Berbat. Başım çok fena. Ya sen?

Atilla Ben iyiyim. Senin kadar içmedim.

İvan Keşke ben de daha az içseydim!

Atilla Keşke! Hadi, kalkman lazım. Toplantı bir buçuk saat sonra başlıyor.

İvan Of!

Atilla Aşağıdayım, restoranda. Sana bir kahve ısmarlayayım. Nasıl içersin?

İvan Çok koyu olsun. İki şekerli.

Atilla İki de aspirin.

İvan İyi olur.

Atilla Tamam. Bekliyorum. Hadi.

İvan Geldim.

berbat terrible
senin kadar as much as you
keşke if only, I wish
keşke daha az içseydim I wish I'd
 drunk less

sadece only
aşağıda downstairs
ısmarlamak to order
iyi olur that'd be nice
geldim I'm on my way

YENİ
ASPIRİN®
forte

Daha güçlü ağrı kesici

16

FİYATLARI BİLSEYDİM ORADA YEMEZDİK

In this lesson you will learn how to

- say what you would do in an unlikely situation
- say what you would have done if things had been different
- express regret
- build new vocabulary using specific word endings

Konuşma

Jülide's neighbours, Çetin and Özdem, have recently been on holiday with their children. She has just bumped into Çetin.

Jülide Tatiliniz nasıldı, nerede geçirdiniz?

Çetin Çok güzeldi. Bir hafta Avşa Adası'nda kaldık.

Jülide Neyle gittiniz? Vapurla mı?

Çetin Deniz otobüsüyle. Yol sadece üç saat sürdü. Eğer vapurla gitsaydık iki kat uzun sürerdi. Deniz otobüsü çok daha pahalı ama çocuklar için daha iyi.

Jülide Nerde kaldınız?

Çetin Plajdaki bir otelde. Çocuklar için orayı seçtik. Onlar bütün gün plajda oynadılar. Daha serin olsaydı Özdem'le ben de plaja giderdik ama hava çok sıcaktı. Biz plaja bakan balkonumuzda oturup dinlendik.

Jülide Oralarda gezdiniz mi hiç?

Çetin Çocuklar daha büyük olsaydı gezerdik. Ama henüz

küçükler. Sabah kalkar kalkmaz plaja gidip bütün gün kumla oynadılar. Baylıyorlar.

Jülide Özdem'in doğum günü için ne yaptınız?

Çetin Balık lokantasına gittik. Fiyatları sormadan meze olarak karides, istakoz, midye falan ısmarladım. Ondan sonra hepimiz balık yedik. Şarap, kola, rakı falan içtik. Çok güzeldi ama hesabı görünce çok oldum! Fiyatları bilseydim orada yemezdim. Yanımda yeterince para yoktu. Yarısını bile ödeyemedim! Özdem'e çıkartmadan, patronla konuştum ve ertesi sabah para alıp restorana götürdüm.

Jülide Özdem fark etmedi mi?

Çetin Fark etmedi. Hesabı görseydi, beni öldürürdü vallahi!

ada island	sormadan without asking
gitsaydık if we had gone	istakoz lobster
iki kat uzun twice as long	midye mussels
vapurla gitsaydık iki kat uzun	ısmarlamak to order
sürerdi if we had gone by ferry it	hepimiz all of us
would have taken twice as long	fiyatları bilseydim orada yemezdim
daha serin olsaydı plaja giderdik	if I'd known the prices we wouldn't
if it had been cooler we would have	have eaten there
gone to the beach	yanımda on me
oralarda around there	yarısı half of it
çocuklar daha büyük olsaydı	bile even
gezerdik if the children had been	-e çıkartmak to let someone know
older we would have toured	Özdem'e çıkartmadan without let-
henüz still	ting Özdem know
kalkar kalkmaz as soon as they	ertesi sabah the next morning
woke up	hesabı görseydi, beni öldürürdü
-a bayılmak to love doing	if she had seen the bill she would
something (literally: to faint)	have killed me
bayılıyorlar they love it	yüzünden because of

Sorular

Doğru mu, yanlış mı?

- 1 Çetin'le Özdem fiyat yüzünden deniz otobüsüyle gittiler.
- 2 Plajdaki bir oteli çocuklar küçük olduğu için seçtiler.
- 3 Özdem'in doğum gününde gittikleri yer iyi değil.
- 5 Çetin hesabı ödeyemediği için restoranın patronuyla konuştu.

(The answers are on page 252.)

Notlar

Deniz otobüsü

For local sea travel, there are two forms of transport – the relaxing traditional steam ferries called **vapur**, and modern high-speed ferries called **deniz otobüsü**.

YOLCUDA KALACAK	
 İSTANBUL BÜYÜK ŞEHİR BELEDİYESİ İSTANBUL DENİZ OTOBÜSLERİ ŞAN. VE TİC. A.Ş.	
İNDİRİMLİ SIRA NO A SIRA NO	№ 095799
GİDECEĞİ YER / DESTINATION İSTANBUL ☐ MARMARIS ☐ AĞSA ☐	
TARİH / DATE 198103 / 1930	
ÜCRET / FARE 300.000.-TL	
KOLTUK SEAT A-9	

Deniz Otobüsleri - Turizm Kaliforniya Çayırdağı Çk. 70/A-1000000 İSTANBUL
Tel: 250 75 07 Gayretkape V.D. 59194/2012 8.Yıl : 1994 A. Tel: 71.3.1564193

Dilbilgisi

1 The second and third conditional

In Unit 10 you learned about the present tense *if* verb endings (-**sem**, -**sen** -**se**, -**sek**, -**seniz** and -**seler**). You make these endings by combining -**se** and the present tense of the verb *to be*.

You can make a second list of *if* endings if you combine -**se** with the past tense of the verb *to be*. You then add these endings to the stems of verbs, for example:

gelseydim
yapsaydın
isteseydi
otursaydık
görsedyiniz
açsaydılar

You use this form for two different purposes, 'unlikely' conditionals and past conditionals.

Unlikely conditionals

These are used to talk about things that won't (or probably won't) happen. Grammar books sometimes call this form the 'unreal' conditional. Others just call it the second conditional.

Here are some examples of 'unreal' *if* sentences:

Yerinde olsaydım giderdim.	<i>If I were you, I would go.</i>
Yerinde olsaydın ne yapardın?	<i>If you were me, what would you do?</i>
Yardım etseydi işimiz kolay olurdu.	<i>If he helped, our work would be easier.</i>
İsteseydik yardım ederdi.	<i>If we asked, he would help.</i>
Dikkat etseydiniz daha çok öğrenirdiniz.	<i>If you paid attention, you would learn more.</i>
Gelebilsedyiler memnun olurum.	<i>If they could come, I would be happy.</i>

You should note that the verbs in the second half of the Turkish sentences are in the *used to* tense. When you find them in an unreal conditional like this, you should not translate them as *used to do*. Instead they mean *would do*.

Question: What's the difference between **gelirsen memnun olurum** (*if you come I'll be happy*) and **gelseydim memnun olurum** (*if you came I'd be happy*)?

Answer: The first sentence simply states what will happen in a certain situation. It offers no opinion as to whether that situation will occur

or not. The second one suggests there is doubt about whether that situation will happen.

Past conditionals

This form is used to talk about what might have happened in the past. Some grammar books call this the third conditional. For example:

Yerinde olsaydım giderdim	<i>If I had been you, I would have gone.</i>
Yerinde olsaydın ne yapardın?	<i>If you had been me, what would you have done?</i>
Yardım etseydi işimiz kolay olurdu.	<i>If he had helped, our work would have been easier.</i>
İsteseydik yardım ederdi.	<i>If we had asked, he would have helped.</i>
Dikkat etseydiniz daha çok öğrenirdiniz.	<i>If you had paid attention, you would have learned more.</i>
Gelebilsediler memnun olurudum.	<i>If they had been able to come, I would have been happy.</i>

Whether you translate these sentences as an unlikely conditional or a past conditional depends on the context. In the dialogue at the beginning of this unit, when **Çetin** says **gitseydik, olsaydı, bilseydim** and **görseydi**, it is clear from the context that he is talking about the past, and not about the improbable future.

2 Keşke

When expressing regrets, the Turkish equivalent of *if only . . .* or *I wish . . .* is **keşke**. You use it together with the past conditional form of verbs. Here are some examples:

Keşke gitmeseydin.	<i>I wish you hadn't gone.</i>
Keşke daha güzel olsaydım!	<i>If only I were prettier!</i>
Keşke hiç tanışmasaydık!	<i>I wish we had never met!</i>

3 Yapar yapmaz

To say the equivalent of *as soon as*, you use the positive and negative forms of the **-r** present tense one after the other. For example:

Eve gelir gelmez banyo yapacağım.

I'll have a bath the minute I get home.

Ben işime gelir gelmez telefon çalmaya başlar.

As soon as I get to work the phone starts ringing.

Telefon çalar çalmaz cevap ver!

Answer straight away when the telephone rings!

Postaneyi geçer geçmez sağa dön.

(As soon) as you pass the post office, turn right.

4 Vocabulary building with -mez, -ç, -gıç, -ik, -ek, -it, -ıntı

Turkish makes nouns and adjectives out of verbs by adding various endings onto the verb stem.

Here are some verb stems plus **-mez**:

Verb		Noun or adjective
inanılmak	<i>to be believed</i>	inanılmaz <i>unbelievable</i>
görünmek	<i>to be seen, to appear</i>	görünmez <i>unforeseen, invisible</i>
değişmek	<i>to change</i>	değişmez <i>stable, unchanging</i>
utanmak	<i>to be ashamed</i>	utanmaz <i>shameless, impudent</i>

Here are some verb stems plus **-ç**:

bilinmek	<i>to be known</i>	bilinç	<i>the conscious mind</i>
kazanmak	<i>to earn, to win</i>	kazanç	<i>profit, gain</i>
kıskanmak	<i>to be jealous</i>	kıskanç	<i>jealous</i>
utanmak	<i>to be ashamed</i>	utanç	<i>shame, embarrassment</i>

Here are some verb stems plus **-gıç**:

başlamak	<i>to start</i>	başlangıç	<i>the start</i>
bilmek	<i>to know</i>	bilgiç	<i>a big-head</i>
dalmak	<i>to dive</i>	dalgiç	<i>diver</i>

Here are some verb stems plus **-ik**:

uyanmak	<i>to wake up</i>	uyanık	<i>steril, awake</i>
bozmak	<i>to destroy</i>	bozuk	<i>broken, small change</i>
karışmak	<i>to mix</i>	karışık	<i>mixed, confused</i>
öksürmek	<i>to cough</i>	öksürük	<i>cough</i>

Here are some verb stems plus -ek:

kaçmak	<i>to run away</i>	kaçak	<i>fugitive</i>
konmak	<i>to alight, to perch</i>	konak	<i>mansion, stopping place</i>
sinmek	<i>to persuade, cower</i>	sinmek	<i>housefly</i>
uçmak	<i>to fly</i>	uçak	<i>airplane</i>

Here are some verb stems plus -it:

anmak	<i>to remember, commemorate</i>	anıt	<i>monument</i>
geçmek	<i>to pass</i>	geçit	<i>mountain pass, passageway</i>
konmak	<i>to alight, to perch</i>	konut	<i>residence</i>
taşımak	<i>to carry</i>	taşıt	<i>vehicle</i>

Here are some verb stems plus -inti:

akmak	<i>to flow</i>	akıntı	<i>current</i>
çıkılmak	<i>to come out</i>	çıkıntı	<i>projection</i>
söylenmek	<i>to mutter, grumble</i>	söylenti	<i>rumour</i>
süpürmek	<i>to sweep</i>	süprüntü	<i>rubbish</i>

Alıştırılmalar

The key to these exercises is on page 252.

1 Match items from the two lists below in order to make the most meaningful sentences.

(a) Sen ondan bir haber alırsın.	(i) servis yapın.
(b) Babası gider gitmez.	(ii) bana telefon edip bildirir misin?
(c) Kendi işinizi bitirir bitirmez.	(iii) aşık oldu.
(d) Romeo, Juliet'i görür görmez.	(iv) bebek ağlamayı bıraktı.
(e) Yemeği ocaktan alır almaz.	(v) bana yardım etmelisiniz.

2 Semra is a real misery. Below are a list of her regrets about the present and the past. Fill in each gap in the sentences below with the correct form of one of the verbs from this list.

davranmak dinlemek doğmak evlenmemek konuşabilmek olmak seçmek seyretmemek

- (a) Keşke daha zeki _____ .
 (b) Keşke gençken kardeşime daha iyi _____ .
 (c) Keşke saçlarım sarı _____ .
 (d) Keşke eşimle _____ .
 (e) Keşke dün gece terör filmi _____ .
 (f) Keşke başka bir meslek _____ .
 (g) Keşke babamın öğütlerini _____ .
 (h) Keşke İngilizceyi bir İngiliz gibi _____ .

-e davranmak	<i>to treat, handle</i>	zeki	<i>clever, intelligent</i>
	<i>smoothly</i>	öğüt	<i>advice</i>

3 Complete this personality test and see if you agree with what it says about you in the key at the back of the book.

İnsanlarla nasıl geçiniyorsunuz? Geçimli mi yoksa geçimsiz misiniz? Aşağıdaki dört durum için kendinize en uygun cevabı seçin. Bunu yaptıktan sonra, anahtara bakın.

- (a) Bir şarap şişesini açamasaydınız ne yapardınız?
 (i) Başka bir şişe açardım.
 (ii) Şişenin mantarını içeri itirdim.
 (iii) Şişenin ağzını kırardım.
 (iv) Beçle mantarı kesmeye çalışırdım.
- (b) Çok istediğiniz bir şeyi gerçekleştiremediniz ne yapardınız?
 (i) Sinirden köpürürdüm.
 (ii) Başka bir şey yapmaya çalışırdım.
 (iii) Elde etmek için daha çok çalışırdım.
 (iv) Sabırlı davranırdım.
- (c) Polisten saklanmak isteyen birisi kapınızı çalsaydı ne yapardınız?
 (i) Hemen polise telefon ederdim.
 (ii) Ona dostça elimi uzatırdım.
 (iii) Kapıyı yüzüne kapardım.
 (iv) Para vererek yardım ederdim.

- (d) İşleriniz kötü gitseydi ne yapardınız?
 (i) Olayları hiç düşünmezdim.
 (ii) Kendime güvenim sonsuz olurdu.
 (iii) İnatçılık yapardım.
 (iv) Bana yardım edecek birini bulurdum.

geçinmek (ile) to get on with
 geçimli easy to get on with
 geçimsiz difficult to get on with
 durum situation
 uygun suitable
 seçmek to choose
 mantar cork, mushroom
 itmek to push
 gerçek real
 gerçekleşmek to come true
 gerçekleştirilmek to realise, to
 make come true
 köpürmek to foam, to foam at
 the mouth

sinirden köpürmek to hit the
 roof, to foam with anger
 elde etmek to obtain, to achieve
 sabırlı patient
 davranmak to behave, to act
 saklanmak to hide oneself
 birisi someone
 uzatmak to extend, to stretch
 olay event, occurrence
 güven trust
 sonsuz endless
 inatçılık stubbornness

- 4 Match items from the two lists below in order to make the most meaningful questions and answers.

- (a) Eğer milli piyango (i) Afrika'da safari yapardım.
 kazansaydınız ne yapardınız?
 (b) Başbakan olsaydınız ne (ii) Dairemi satmam gerekirdi.
 yapardınız?
 (c) Eğer istediğiniz yerde tatil (iii) Bodrum'da lüks bir villa alıp,
 yapabileseydiniz nereye üstünü bankaya yatırırdım.
 giderdiniz?
 (d) Şefinin yerinde olsaydınız (iv) Onlara daha çok para ve daha
 işçilerinize nasıl uzun izin verirdim.
 davranırdınız?
 (e) Eğer tüm paranızı (v) Onu geri kazanmaya
 kaybetseydiniz nasıl çalırdım.
 geçinirdiniz?
 (f) Eşiniz sizi terk etseydi ne (vi) Sarhoş olup arkadaşlarıma
 yapardınız? telefon ederdim.
 (g) İki saat sonra dünyanın (vii) Aptal sorularınıza cevaplamaya
 sonunun geleceğini bırakırdım.
 öğreneseydiniz ne yapardınız?
 (h) Burnunuza yumruk (viii) Vergileri azaltırdım.
 atsaydım ne yapardınız?

milli piyango	national lottery	cevaplamak	to answer
başbakan	prime minister	daire	flat, apartment
tüm	entire	üstü	change, left-over money
geçinmek	to get by	yatırmak	to deposit
terk etmek	to leave, to abandon	izin	holiday, leave
yumruk atmak	to punch	aptal	silly, stupid
azaltmak	to reduce	vergi	tax

- 5 Read this passage, then say whether the statements which follow are true or false.

Kasimir Rubolowski, Polonya'da doğdu. Kalbi resim sanatı için çarpan idealist bir ressamdı. Maceracı değildi. Gençliğinde, 1 Eylül 1939'da, İkinci Dünya Savaşı başladı. Rubolowski yurdundan ayrıldı ve Romanya'da ve İtalya'da çalıştıktan sonra 1942'de İstanbul'a yerleşti. O arada hiç Türkçe bilmemesi bir problem yaratmadı. İlk tanıdığı kişi, ünlü sanat tarihçisi Celal Esat Arseven oldu. Arseven, Rubolowski'deki renkli sanat alevini hemen sezdi ve bu genç ressamı, kendi çevresinde, Kadıköy'de bir eve yerleştirdi.

Rubolowski, İstanbul'da portre ve doğa resimleri yaparak işe başladı. Yaptığı ilk portreler arasında ünlü entelektüeller vardı. Rubolowski, daha sonra Beyoğlu'na taşındı. Burada, kendi ülkelerinden kaçarak Türkiye'ye sığınan, Nicola Kalmikov ve A. Safiyef ile tanıştı. Bu üç mülteci ressam iyi arkadaş oldular. Rubolowski Çingene resimleri, doğadan tablolar ve İstanbul'un camilerini fon olarak kullanan resimler yaptı. Beyoğlu'nda özel bir resim okulu açtı.

1950 yıllarında Rubolowski Amerika'ya davet edildi. Orada kaldığı yıllarda çoğu tanınmış kişilerin portrelerini yaptı. Amerikan uyruğuna geçmesi için teklifleri kabul etmedi çünkü kazandığı Türk uyruğunu kaybetmek istemedi.

Amerika'dan sıkıldıktan sonra, Fransa'ya yerleşip Nice'de de özel resim okulu açtı. Bundan sonra, uzun yıllar İsviçre'de yaşadı. Cenevre'deki galeriler Rubolowski'nin tüm Avrupa'da tanınmasını sağladı. Polonya'nın kurtuluşunda sonra, Rubolowski her yıl anavatanı olan Polonya'ya gidip oradaki resim çalışmalarını sürdürdü. Zaman zaman İstanbul'u ziyaret eden ressam, Türkiye'yi de unutmamıştı ve en sonunda Türkiye'ye yine dönüp yerleşti.

Konuşma 2

Shortly after speaking to etin, Jülide meets etin's wife, zdem. They are talking about the same holiday.

zdem Tatilimiz çok güzeldi. Deniz masmavi, hava tertemizdi. Keşke bir kaç gün daha kalsaydık.

Jülide Bu sabah etin'le konuştuk. O da çok sevmiş.

zdem Sevdii. Bak, çok komik bir hikâye anlatayım sana. Doğum gnm için balık lokantasına gittik. etin hep pahalı Şeyler ısmarladı. Yiyip içip eğlendik. Akşamın sonunda hesap gelince, etin'in yüzü bembeyaz oldu! Glmemeye alıştım. Keşke grebilseydin! Yeterince parası yoktu zannediyordum! Halini görseydin glerdin.

Jülide Peki sonra ne oldu?

zdem Bana hiçbir Şey söylemedi, ama patronla konuşmaya gitti galiba.

Jülide Patron ona bulaşık yıkattı mı dersin?

zdem Gldirme beni. Ertesi sabah etin yarım saat yok oldu. Hesabı o zaman dedi herhalde. Sormak istemedim. Çok komik!

etin'le konuştuk / I talked to etin
hikâye story / I wish you
glmemeye çalıştım / I tried not to
laugh

keşke grebilseydin / I wish you
could have seen it
zannetmek / to reckon, to think
yıkattmak / to make someone wash

KEY TO THE EXERCISES

Introduction to the Turkish language

Vocabulary building denizci

The alphabet and pronunciation

The alphabet 1 Q, W, X 2 , , Ğ, İ, Ö, Ş, Ü 3 Aa, Ee, İi, İi, Oo, Öö, Uu, Üü

Unit 1

Sorular 1 var 2 yok 3 yok 4 var

Alıştirmalar 1 e, d, a, g, c, b, f 2 (a) mu (b) mi (c) m (d) m (e) m (f) m (g) m (h) mu 3 (a) doğru (b) yanlış (c) doğru (d) doğru (e) yanlış 4 (a) iv (b) ii (c) i (d) iii (e) v 5 bir, iki, , dört, beğ, altı, yedi, sekiz, dokuz, 6 (a) -lar (b) -lar (c) -ler (d) -lar (e) -ler (f) -ler (g) -ler (h) -lar 7 (a) Sıcak değil. (b) Evet, byk. (c) Beyaz değil. (d) Evet, Amerikan. (e) Kk değil. (f) Evet, Türk. 8 (a) yes, no, morning (b) no, yes, any time (c) yes, yes, evening (d) no, yes,

late night (e) yes, yes, morning or curly afternoon (f) yes, no, any time (g) yes, no, any time 9 gzel, iyi, hoş, sıcak, soğuk, kolay, Amerikan, İngiliz

Unit 2

Sorular 1 evet 2 evet 3 (your name) 4 hayır (not yet!)
Alıştirmalar 1 (a) vi (b) i (c) iv (d) viii (e) vii (f) v (g) iii (h) ix (i) ii (j) vii 2 (a) siz (b) ben (c) o ar onlar (d) biz (e) sen 3 (a) iii (b) ii (c) i (d) v (e) iv 4 (a) Ben mziyeyim. (b) Biz memnunuz. (c) Sen profesrsin. (d) Six Almansınız. 5 (a) ayran – the rest are hot drinks (b) ayran – the rest are alcoholic drinks (c) onaltı – the rest are odd numbers (d) Tokyo – the rest are countries (e) turist – the rest are professions 6 (a) Saım yok. (b) Evim kk. (c) Arabam Rover. (d) Eğim Türk. (e) Türkçem iyi. (f) İşim ilginç. 7 (a) the police emergency line (b) a chemist's (c) a hospital (d) the 'Atrium' branch of Emlak Bank (e) the telephone fault helpline (f) the

'sen bus' terminal at Bakırköy 8
(a) sen (b) siz (c) siz (d) siz (e) sen (f)
siz (g) sen 9 aniki, on, beş, sekiz,
yarım, kırk, yirmi, yüz, milyar, sıfır

Unit 3

Sorular 1 Hayır, beyaz. 2 Evet, cacık soğuk meze. 3 Evet, çok. 4 Hayır, karnız değil.
Ahştırmalar 1 c, b, a, e, f, d 2
(a) Paris'ten (b) hende (c) cacıkta (d)
güneste (e) restorana (f) pansiyondan
(g) İzmir'e (h) masaya (i) bana (j)
sizden 3 (a) v (b) ii (c) vi (d) i (e) iv
(f) iii 4 (a) iki (b) Masada (c) Rafta
(d) Kedi ve kitaplar var. (e) Ali ve
Gül. (f) Evet, mutlu. 5 (a) iv (b) vi
(c) iii (d) ii (e) i (f) v 6 (a) lokanta
(b) pansiyon (c) otel (d) bakkal (e)
pansiyon 7 (a) i (b) v (c) iv
(d) iii (e) ii 8 (a) üyüzüaltmış
(b) binaltıyüzaltmışiki
(c) yediyüzkırkseki
(d) dokuzyüzaltmışbir
(e) bintüzyüzonsekiz 9 **Voiced:** b, c,
d, g, j, l, m, n, v, y, z; **Unvoiced:** ç, f,
h, k, p, r, s, ş, t 10 (a) ş - j (b) ç - c
(c) f - v (d) k - g (e) p - b (f) s - z (g) t
- d 11 **Avşan** ve **Tekirdar** are
proper nouns. **Fabrika** and **halk** are
not. 12 (a) uğ and **yaya** (b) At the
right turning, give way to
pedestrians.

Unit 4

Sorular 1 hayır 2 hayır 3
yeşil 4 kırk milyon
Ahştırmalar 1 (a) yazıyorum (b)
oturuyorum (c) içiyorum (d) geçiyor
(e) gidiyorum (f) istiyorum 2 d, b,
h, i, g, c, e, a, f 3 (a) Ekmekçi
ekmek pişiriyor. (b) Kitapçı kitapları

(c) satıyor. (c) Halıcı kılımları satıyor.
(d) Futbolcu spor yapıyor. (e)
Mizisyen piyano çalıyor. 4 (a)
Hayır. (b) Sarıveliler Caddesi. (c)
İstiklal Caddesi. (d) Taksim
Meydan'ına. 5 (a) Bu restoranın
yemekleri tatsız. (b) Finlandiya'nın
başkenti Helsinki. (c) Bu odanın
tuvaleti kirli. (d) İstanbul'un yolları
kalabalık. (e) Kuzum saçları sarı. (f)
Amerikalıların dili İngilizce. 6 (a)
Timur (b) Ahmet (c) Didem (d)
Timur (e) Süleyman (f) iki (g) evet (h)
üç (i) hayır (j) Süleyman 7 Yedi
kişi - Ayşe, Timur, İlknur, Nilgün,
Necla, Pınar ve Didem. 8 (a) ii (b)
viii (c) iv (d) iii (e) vii (f) v (g) vi (h) i
9 bira, cacık, ekmeç, kavun,
patlıcan, salata, su, süt, şarap,
yumurta

Unit 5

Sorular 1 doğru 2 doğru
3 doğru 4 yanlış
Ahştırmalar 1
(a) vii (b) ii (c) ii (d) iii (e) iv (f) v
(g) i (h) x (i) viii (j) ix 2 (a) Türk
kahvesi (b) domates çorbası (c)
Hilton Oteli (d) otobüs durağı (e)
fotoğraf makinesi (f) müzik kaseti
3 (a) David'in (b) yemeğin (c)
İrlanda'nın (d) Annesi (e) arabamız
4 (a) i and ii (b) ii (c) ii and iii (d)
all (e) ii and iii (f) ii 5 (a) vi (b) ii (c)
i (d) v (e) iii (f) iv 6 (a) Çöp kutusu
(b) çöpler (c) the s and n in kutusuna
(d) Throw rubbish into the rubbish
bin. 7 Three - Kültür Bakanlığı,
Efez Müzesi and giriş bileti. There
are also two sets of initials which
stand for compound nouns: TC-Türk
Cumhuriyeti, and TL-Türk Lirası.
8 (a) saat sokizde (b) yedi buçukta

(c) bir saat (d) saat dokuzda (e) saat
yarım (f) iki saat (g) saat üç 9 (a)
Yusufulu (b) Nilgün (c) Hakan (d)
Yusufulu (e) Yusuf (f) Hakan'dan ve
Nilgün'den 10 (a) ii (b) iv (c) vi (d)
i (e) vii (f) iii (g) v

Unit 6

Sorular 1 Restorana gidiyorlar.
2 Çünkük erken yatmak istiyor. 3
Dolmuşla 4 Otogarda, danışma
bürosunun önünde.
Ahştırmalar 1 (a) hayır (b) evet
(c) evet (d) evet (e) hayır (f)
Şemsiyenin üstünde (g) Şemsiyenin
arkasında (h) evet (i) Gazete ve
kitabın yanında (j) kova ile kremın
arasında 2 (a) ii (b) iii (c) iv (d) i 3
(a) i (b) v (c) vii (d) iii (e) ii (f) iv (g) ix
(h) vi (i) viii 4 (a) yanlış (b) yanlış
(c) doğru (d) doğru (e) yanlış 5 (a)
Üçü on geçiyor. (b) Bire yirmibeş
kala. (c) Onikiyi çeyrek geçe. (d)
Dörde çeyrek var. (e) Onikiyi çeyrek
geçe. (f) Altıya beş var. (g) Yediyi beş
geçe. (h) Onbiri çeyrek geçiyor. (i)
Onikiyi yirmibeş geçiyor. (j) İkiye
yirmi kala. 6 (a) altı (b) bir saat
kırk dakika (c) evet (d) onikiyi on
geçe (e) bire on kala (f) iki saat
onbeş dakika (g) Saat üç çeyrek
kala (h) saat sekizde ve saat biri
yirmi geçe (i) saat altıya çeyrek kala
7 Erol: a, c, f, h, j, k. Gonca: b, d, e,
g, i 8 (a) vii (b) iii (c) ii (d) v (e) vi
(f) i iv 9 (a) kardeşimle (b)
uçakla (c) Londra'da (d) onunla (e)
arabayla (f) yağmurlu (g) bizimle 10
pazartesi, salı, çarşamba, perşembe,
cuma, cumartesi, pazar

Unit 7

Sorular 1 doğru 2 yanlış 3
yanlış 4 doğru
Ahştırmalar 1 (a) hayır (b)
Ermenice (c) hayır 2 (a) iv (b) i (c)
iii (d) v (e) ii 3 (a) Evet (b) Deniz
sulu (c) Evet (d) Çınar Oteli (e)
Pansiyon Berlin (f) Pansiyon Berlin
(g) Osmanlı Oteli'nde (h) Çınar
Oteli'nin (i) Çınar ve Berlin (j) Çınar
ve Osmanlı (k) Çınar ve Osmanlı (l)
Çınar Oteli'nde (m) Osmanlı
Oteli'nin (n) Tenis ve yüzme (o) Siz
bilirsiniz! 4 (a) ii (b) iii (c) iv (d) vi
(e) i (f) v 5 (a) Hayır, edemeyiniz.
(b) Evet, edebilirsiniz. (c) Hayır,
edemeyiniz. (d) Hayır, edemeyiniz.

Unit 7

Sorular 1 doğru 2 doğru

3 yanlış 4 yanlış
Ahştırmalar 1 (a) iii (b) iv (c) i
(d) ii (e) v 2 (a) kapalıdır (b)
yüksaktır (c) yoktur (d) geçerlidir (e)
çukşudur (f) bozuktur (g) değıldir 3
(a) vi (b) i (c) ii (d) iv (e) iii (f) vii (g) vi
(h) viii 4 Hasta her ay doktora
gider. Bir ay doktor ona muayene
ederék "Bugün öksürüğünüz çok iyi"
der. Hasta şöyle cevap verir: "Tabii
iyi olur doktor bey. Büttün gece
sabahada katar pratik yapmış." 5 (a)
vi (b) iv (c) ii (d) i (e) v (f) iii 6 (a)
anahtar (b) müzikten (c) erkeğe (d)
polise (e) köpeğe (f) Allah'a (g) çuçağa
(h) mektubu (i) otobüsün (j)
karnesına (k) müziği (l) yemektan
(m) pencereyi (n) gemiye (o) hiçbir
seyden 7 (a) viii (b) v (c) i (d) ii (e)
iv (f) iii (g) vi 8 (a) no, yes (b) yes,
yes (c) yes, no (d) no, no (e) no, yes
(f) no, yes (g) no, yes (h) no, yes (i) yes,
no (j) yes, yes (k) no, yes (l) no, yes 9
(a) viii (b) vi (c) ii (d) vii (e) ix (f) i (g)
iii (h) v ii iv

Unit 8

Sorular 1 doğru 2 yanlış 3
yanlış 4 doğru
Ahştırmalar 1 (a) hayır (b)
Ermenice (c) hayır 2 (a) iv (b) i (c)
iii (d) v (e) ii 3 (a) Evet (b) Deniz
sulu (c) Evet (d) Çınar Oteli (e)
Pansiyon Berlin (f) Pansiyon Berlin
(g) Osmanlı Oteli'nde (h) Çınar
Oteli'nin (i) Çınar ve Berlin (j) Çınar
ve Osmanlı (k) Çınar ve Osmanlı (l)
Çınar Oteli'nde (m) Osmanlı
Oteli'nin (n) Tenis ve yüzme (o) Siz
bilirsiniz! 4 (a) ii (b) iii (c) iv (d) vi
(e) i (f) v 5 (a) Hayır, edemeyiniz.
(b) Evet, edebilirsiniz. (c) Hayır,
edemeyiniz. (d) Hayır, edemeyiniz.

6 (a) v (b) iv (c) ii (d) i (e) iii 7 (a)

doğru (b) yanlış (c) doğru (d) yanlış (e) doğru (f) yanlış (g) yanlış (h) yanlış (i) doğru (j) yanlış 8 (a) arasan (b) beklesinler (c) gitsinler (d) gidemem (e) gitsin (f) getiriyim (g) olmasın 9 (a) doğru (b) doğru (c) yanlış - kesinlikle gürecek (d) yanlış (e) yanlış - kesinlikle gürecek (f) doğru (g) doğru (h) yanlış - kesinlikle boza tarihi yerleri gürecek (Kapadokya, Aspendos, Dalyan, Side, Bergama, Selçuk, İstanbul) 10 (a) USA, American (b) Asia, Asian (c) Bosnia, Bosnian (d) Bulgaria, Bulgarian (e) China, Chinese (f) Wales, Welsh (g) South Africa, South African (h) India, Indian, (i) Cyprus, Cypriot (j) New Zealand, New Zealander

Unit 9

Sorular 1 yanlış 2 doğru 3 doğru 4 doğru

Alistirmalar 1 (a) v (b) i (c) iv (d) iii (e) ii (f) viii (g) vi (h) ix (i) x (j) vii 2 (a) inmek (b) gitmeyi (c) yemeyi (d) yapmaktan (e) görmekten (f) görmemeye (g) sürmeyi (h) gülmeye (i) içmeyi (j) etmekten 3 **çalışma günleri:** a, b, d, i, j; **hafta sonu:** c, e, f, g, h 4 (a) Gitmem gerekmez. (b) Gitmemeliyim. (c) Seyretmesi gerekmez. (d) Durmamalıyız. (e) Sormamız gerekmez beyefendi. (f) Onların ödemesi gerekmez. 5 c, h, d, a, e, b, g, f 6 (a) vi (b) ix (c) viii (d) ii (e) v (f) x (g) iv (h) iii (i) i (j) viii 7 **sıkaklık:** a, c, d, e, h, i; **cami:** b, f, g, j 8 (a) viii (b) viii (c) i (d) x (e) ii (f) ix (g) ii (h) iv (i) v (j) vi 9 (a) i (b) i and ii (c) ii and iii (d) iii (e) i and ii (f) i or ii (g) ii 10 (a) v - waiting room (b) iii - pull-out bed (c) ii - fountain pen (d) vi - time to go (e) iv - reading week (f) i -

removable denture

Unit 10

Sorular 1 Çünkü çok fazla giüneste kaldı. 2 Aspirin ve merhem. 3 İshalî var. 4 Hiçbir şey.

Alistirmalar 1 (a) iii (b) vi (c) i (d) v (e) ii (f) iv 2 (a) yatarım (b) oturca (c) görürüz (d) seversem (e) alırım 3 (a) Eldiveni elinize giyersiniz. (b) Gözlüğünüzü gözlerinize takarsınız. (c) Çekoti sırtınıza giyersiniz. (d) Küpeyi kulağınıza takarsınız. (e) Kaşkolunu boyunuza sararsınız. (f) Külüllü çorabı bacağınıza giyersiniz. (g) Ruju dudaklarınıza sürersiniz. (h) Saati bileğinize takarsınız. (i) Şapkası başınıza giyersiniz. (j) Yüzüğü parmağınıza takarsınız. 4 (a) eczaneye (b) eczaneye (c) acil servise (d) hijiirşey yapmam (e) ya doktora ya acil servisine giderim (f) hijiirşey yapmam (g) hijiirşey yapmam (h) ya eczaneye ya doktora (i) doktora giderim (j) hijiirşey yapmam 5 ayak, popo, göbcek, göğüs, ağız, burun, kafa 6 (a) viii (b) vi (c) v (d) iii (e) ii (f) i (g) x (h) iv (i) ix (j) viii 7 (a) Ali kadar (b) sizin kadar (c) yarına kadar (d) bu kadar (e) sonuna kadar (f) onlar kadar 8 (a) altınışbeşbin + K. D. V. (b) hijiirşey c (c) üç (d) kuzu şiş veya köfte (e) karışık ızgara 9 gümlük, mayo, tişört, şort, palto, çorap, bluz, ayakkabı, kravat, takım

Unit 11

Sorular 1 üç 2 hayır 3 hayır 4 Parasını geri almak istiyor.

Alistirmalar 1 Üç yalan söyledi. 2 (a) iv (b) i (c) vi (d) ii (e) vii (f) iii (g) v 3 (a) kalktıktan (b) yaptuktan (c) binmeden (d) otururken (e) gelince (f) çalışırken (g) yedikten (h) dolaşırken (i) çıkmadan (j) giderken or gidince 4 (a) iii (b) iv (c) v (d) viii (e) ii (f) vii (g) vi (h) i 5 (a) çalışmış (b) demiş (c) vermiş (d) demiş (e) başlamış (f) demiş (g) vermiş. 6 Öğleden sonra annem telefon etti. Bu akşam otobüsle geliyordum. Üç gün bizimle kalacaktım. Otogardan alacaksınız. Varan şirketinin ofisinde saat yedi buçuktaki olacaksınız. Ben çarşıya gidiyorum. Akşam yemeğiniizimle anemle yiyeceğiz. Gitmeden önce lütfen evi topla biraz. Serpil. 7 Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım, Aralık

Unit 12

Sorular 1 doğru 2 yanlış 3 doğru 4 doğru

Alistirmalar 1 (a) These are the styles we like the most. (b) I don't know what I'll do/what to do. (c) The news you gave me isn't at all interesting. (d) What's the name of the wine we're drinking? (e) The man you're going to meet is the director of the firm. (f) The woman we helped yesterday is getting better now. (g) The people Ayşe mentioned have come. (h) Who's the man you hit? (i) The piece the orchestra will play tomorrow is Beethoven's fifth symphony. (j) The girl he was in love with didn't like him. 2 (a)

oturduğum (b) sevdiğini (c) binceğimizi (d) gönderdiğini (e) geçen (f) kurdığını (g) gönderdiğini (h) istediğini (i) yişeyen (j)

çizdiğini 3 (a) iv (b) viii (c) v (d) viii (e) i (f) iii (g) vi (h) ii 4 (a) hambaşka (b) bembeyaz (c) bombaş (d) dümdüz (e) kapkara (f) tertemiz (g) sapsarı (h) siimsiyah (i) tasmavi (j) yemyeşil 5 (a) Piek, mix, take as much as you want. (b) a sweet shop 6 Şarlo (Charles Chaplin) 7 (a) Çarşıya gidip alışveriş yapıyorum. (b) Bana mektup yazıp teklifler etti. (c) Lokantaya gidip şiş kebap yiyeelim. (d) Evde kalıp ders çalışmalıyım. (e) Saat beşte gelip tatil fotoğrafları getireceğim. (f) Evde gidip dinlensin. (g) Susup oturur musunuz? (h) Bu yolum sonuna kadar gidip sağa sapın. (i) Başbakan Antalya'ya gidip söyley vermiştir.

Unit 13

Sorular 1 Çünkü cüzdannı kaybettim. 2 Eşyalarının yanında oturan bir erkek gürdü. 3 Çünkü otelden çıktuktan sonra cüzdannı kullandı. 4 Sally erkeğinin nereli olduğunu söyleyemiyor. **Alistirmalar 1** (a) v (b) i (c) ii (d) vi (e) vii (f) viii (g) iii (h) iv. The murderer was either the cook or the person doing the washing up as their statements contradicted each other. 2 (a) "Bu çanta deri" (b) "Fikret üniversiteye gidecek" (c) "Bu yemek yaşlı" (d) "Gül seni deli gibi seviyor." (e) "İnı otuz derece olacaktır." (f) "Yarın iğim var" (g) "Dün partiye gittik." 3 (a) v (b) iv (c) ii (d) i (e) iii 4 (a) Akrep (23 Ekim - 21 Kasım) (b) Yay (22 Kasım - 21 Aralık) (c) Oğlak (22 Aralık - 21 Ocak) (d) Kova (22 Ocak - 19 Şubat) (e) Balık (20 Şubat - 20 Mart) (f) Koç (21 Mart - 20 Nisan) (g) Boğa (21 Nisan - 21 Mayıs)

(h) İkizler (22 Mayıs – 22 Haziran)
 (i) Yengeç (23 Haziran – 22 Temmuz)
 (j) Aslan (23 Temmuz – 22 Ağustos)
 (k) Başak (23 Ağustos – 22 Eylül) (l)
 Terazi (23 Eylül – 22 Ekim) 5 (a)
 olduğunu (b) atardığını (c) yaptığını
 (d) nürdüğümden (e) olduğunu 6
 (a) halde (b) için (c) kadar (d) gibi (e)
 -dan başka (f) zaman 7 (a) iii (b) i
 (c) ii (d) iv 8 Try before you buy.
 Literally: Try every wine you're
 going to buy and then buy.

Unit 14

Sorular 1 doğru 2 doğru 3
 yanlış 4 doğru
Alistirmalar 1 (a) otururdu (b)
 yapmazdı (c) seyredirdi (d) alırdı (e)
 kavga etmezdi (f) otururdu (g)
 ziyaret ederdi (h) giderdi (i) yerdii (j)
 üttülerdi 2 (a) v (b) ii (c) i (d) iii (e)
 iv 3 (a) Mayıs (b) Bayram olduğu
 için belki hoş oda kalmayacak. (c)
 Çok fazla çalışıyor ve boş zamanı
 yok. (d) İki ay sonra. 4 (a) Ali ve
 Canan bakaştılar. or Ali ve Canan
 birbirlerine baktılar. (b) Birbirimize
 yardım edebiliriz. (c) Ali ve Canan
 görüşemediler. or Ali ve Canan
 birbirlerini göremediler. (d)
 Başarıştık. or Birbirimize başarıştık.
 (e) Birbirimizden korkuyoruz. (f) Ali
 ve Canan birbirlerinin zayıflıklarını
 anıyorlar. (g) Birbirimize
 ihtiyacımız var. 5 (a) pişirmeyi (b)
 korkutuyor (c) içirdi (d) çaktı (e)
 çalışmıyor (f) kaçtı (g) yetiştirmek (h)
 öldü (i) değiştirir misiniz? (j)
 uyandırm. 6 (a) yanlış (b) doğru (c)
 doğru (d) doğru (e) doğru

Unit 15

Sorular 1 doğru 2 doğru 3

doğru 4 yanlış
Alistirmalar 1 (a) çalındı (b)
 uyandırıldı (c) değiştirilirdi (d)
 keşfedildi (e) öğrenildi (f) satıldı (g)
 kapandı (h) oynandı (i) gösterildi (j)
 yapıldı. 2 (a) Atatürk (b)
 Avustralyalı, Yeni Zelandalı, İngiliz
 ve Fransız müttefiklere karşı (c)
 Mimar Sinan (d) Atatürk (e) Fatih
 Sultan Mehmet 3 (a) Take-away
 service available (b) Parasols for sale
 and for rent (c) Don't wash your feet
 (d) Watch batteries fitted (e) Posters
 not to be stuck here (f) This
 building's conversion to natural gas
 was done by 'Lightning Engineering'.
 4 (a) ii (b) iv (c) v (d) i (e) iii (f) vi 5
 Londra 6 (a) x (b) i (c) vii (d) vi (e)
 v (f) viii (g) iv (h) iii (i) ii (j) ix 7
 Literally: It is requested that
 passengers wishing to buy a
 concessionary ticket show their
 concession cards. (What a mouthful!)

Unit 16

Sorular 1 yanlış 2 doğru 3
 yanlış 4 doğru
Alistirmalar 1 (a) ii (b) iv (c) v
 (d) iii (e) i 2 (a) doğsaydım or
 olsaydım (b) davransaydım (c)
 olsaydım (d) evlenmeseydim (e)
 seyretnemeseydim (f) seçseydim (g)
 dinleseydim (h) konuşabilseydim 3
 If your answers are mostly (i): You
 can't discuss things with others.
 Don't be afraid of expressing yourself
 and exchanging ideas – your
 happiness relies on it! If your
 answers are mostly (ii): Beware of
 nervous breakdowns! You expect too
 much of others. Is this because you
 are an idealist or just touchy? Things
 will only get better if you try to find

out why. If your answers are mostly
 (iii): You are angry with yourself.
 Learn to love yourself more – no-one
 else thinks as badly of you as you do!
 If your answers are mostly (iv): You
 get on well with others but routine
 bores you. Use your wit and
 sensitivity to maintain your own
 interest in life as well as serving
 others. 4 (a) iii (b) viii (c) i (d) iv (e)
 ii (f) v (g) vi (h) vii 5 (a) doğru (b)
 yanlış (c) doğru (d) doğru (e) yanlış
 6 (a) 15 (b) 4 (c) 23 (d) 3 (e) 11 (f) 22
 (g) 24 (h) 12 (i) 1 (j) 14

APPENDIX

-lik

-siz

-ness

without

For those who are curious, below is an explanation of why Turkish uses the above rules:

You make different vowel sounds by a combination of three factors:

- raising your tongue (at the back or the front of the mouth);
- leaving a different amount of space between your tongue and the top of your mouth (open or closed);
- rounding your lips or not.

This table shows which of the three factors each Turkish vowel uses.

	Unrounded		Rounded	
	Open	Closed	Open	Closed
Front	e	i	ö	ü
Back	a	ı	o	u

From this table you can work out that:

- the e endings harmonise according to whether the preceding vowel is front or back;
- the i endings harmonise according to whether the preceding vowel is front or back *and* whether it's rounded or unrounded.

Word order

The verb usually goes at the end of a sentence. The basic word order in Turkish is therefore *the woman the book read* (subject-object-verb). For example:

Kadın kitabı okudu.

The woman read the book

This word order is not written in stone. It is flexible. *You can alter the order to emphasise a particular element.* You put the element you want to emphasise directly in front of the verb. If you want to stress that it was the woman (as opposed to the man) who read the book, you can say:

Vowel harmony

e-type endings

For e-type endings, use this rule:

e	goes after	e i ö ü
a	goes after	a ı o u

The following are e-type endings:

-e	<i>to, for</i>
-den	<i>from</i>
-de	<i>at, on, in</i>
-le	<i>by, with, using</i>
-ce	<i>according to</i>

i-type endings

For i-type endings, use this rule:

i	goes after	e i
ı	goes after	a ı
ü	goes after	ö ü
u	goes after	o u

Here are some common i-type endings:

-ci	denotes a person or occupation
-li	<i>with, containing</i>

Kitabı kadın okudu.*The woman read the book quickly.*

As a rule of thumb, you place adjectives and adverbs directly in front of the elements which they describe. So you put the word *big* (*büyük*) in front of the woman if the woman is big, and in front of the book if the book is big:

Büyük kadın kitabı okudu. literally *The big woman the book read.*

Kadın büyük kitabı okudu. literally *The woman the big book read.*

You put adverbs (for example, *quickly*) in front of the verb as they tell us more about that verb.

Kadın kitabı çabuk okudu. literally *The Woman the book quickly read.*

If there is more than one adverb in a sentence, those which tell us *when* usually go before those which tell us *how* or *why*.

Stress

When listening to Turkish you may not always notice where a word is stressed, as stress is very light. As a crude rule of thumb, you stress the last syllable of a word.

The exceptions to this rule are:

- names of places (for example, *Londra, İstanbul, Ankara*);
- adverbs (for example, *sonra, şimdi*);
- some foreign loan words;
- where the last syllable is a form of the verb *to be*.

Note the stress in the following words:

öğretmenim   *my teacher*
 öğretmenim   *I'm a teacher*

Verb forms

yapmak	<i>to do</i>	page 51
yap	<i>do!</i> (informal)	page 46
yapın, yapınız	<i>do!</i> (formal)	page 46
yapıyorum	<i>I'm doing</i>	page 62
yaptım	<i>I did</i>	page 78
yapacağım	<i>I'll do</i>	page 92
yaparım	<i>I do, I intend to do</i>	page 108
yapar mısınız?	<i>would you do?</i>	page 110
yapabilirim	<i>I can do, I may do</i>	page 122
yapmalıyım	<i>I must do</i>	page 144
yapmam lazım	<i>I have to do</i>	page 143
yapardım	<i>I used to do, I would do</i>	page 207
yapıyordum	<i>I was doing</i>	page 195
yapmıştım	<i>I had done</i>	page 195
yapacaktım	<i>I was going to do</i>	page 223
yaptırıyorum	<i>I'm having it done</i>	page 208
yapılıyorum	<i>I'm being done</i>	page 220
yapmışım	<i>apparently I do/I did</i>	page 169
yapıp gittim	<i>I did it and I went</i>	page 186
yapmak istiyorum	<i>I want to do</i>	page 69
yapmayı seviyorum	<i>I like to do</i>	page 141
yapayım	<i>let me do</i>	page 126
yapalım	<i>let's do</i>	page 126
yapsın	<i>let him do, he should do</i>	page 126
eğer yaparsam, yaparım	<i>If I do it, I'll do it</i>	page 156
eğer yapsaydım,		
yapardım	<i>If I did it, I'd do it</i>	page 236
yaparak	<i>by doing</i>	page 112
yaparken	<i>whilst doing</i>	page 172
yapınca	<i>on doing, when I do/did</i>	page 172
yaptıktan sonra	<i>after doing</i>	page 172
yapmadan önce	<i>before doing</i>	page 172
yapmadan	<i>without doing</i>	page 172
yapar yapmaz	<i>as soon as I do/did it</i>	page 239
yapan	<i>the one who's doing/who did</i>	page 111
yapacak	<i>the one who'll do</i>	page 185
yaptığım	<i>the one which I did</i>	page 182
yapacağım	<i>the one which I'll do</i>	page 185

TURKISH-ENGLISH GLOSSARY

abi 'big brother'
abone subscriber, subscription
acaba I wonder
acele hurry
acele etmek to hurry
acil emergency
açık open, light-coloured
acı a spicy starter (literally spicy)
açılmak to be opened
açmak to open
ad name
ada island
adam man
Adana kebab spicy grilled
mincemeat
adet unit, piece
adım footstep
adım adım step by step
affedersiniz I'm sorry, excuse me
afiyet olsun bon appétit
ağız mouth
ağlamak to cry
ağrı ache, pain
ağrımak to hurt, to ache
Ağustos August
ahır stable
aile family
akmak to run, to seep
akşam evening

alev flame, flare
alışveriş shopping
alkol alcohol
Allah Allah my goodness
Allah aşkına for heaven's sake
Allah korusun may God protect
Allah ısmarladık goodbye (when
leaving someone else's house)
Allaha şükür thank God
Allahtan luckily, fortunately
almak to take, to buy, to receive
Alman German
alt bottom
altı 6
altın gold
altmış 60
ama but
amca uncle
anahtar key
anavatan home country, motherland
anırmak to bray
anlamak to understand
anlaşma contract, agreement
anlaşmak to agree
anlatmak to explain
anne mother
anneanne grandmother (mother's
mother)
annemler my mother's family

apartman apartment, flat
aptal silly, stupid
araba car
Aralık December
aramak to telephone, to seek
arıza breakdown, defect
arıkta back
arkadaş friend
artık now, at last, from now on
artmak to increase
arzu etmek to want, wish, desire
asker soldier
aşağıda below, downstairs
aşçı cook
aşık olmak to be in love with
aşırı extreme
aşkılsun shame on you
ateş heat, temperature
atlamak to jump
atmak to throw
Avrupa Europe
Avşa an island in the Marmara Sea
ayak foot
ayakkabı shoe
ayna mirror
aynı the same
ayran a salted yoghurt drink
ayrıca in addition, moreover
ayrılmak to leave
az little
baba father
bacak leg
bağımsız independent
bağırarak to cry out, to shout
bahçe garden
bahsetmek (-den) to discuss,
to mention
bakanlık ministry
baklava a sweet pastry
bakmak to look
bakmak (-e) to look after
bardak glass

basamak (-e) to tread on, squash
baş head, start
başarı success
başbakan prime minister
başı dönmeç to feel faint, to go
dizzy
başka other, different, else
başkası someone else
başkent capital city
başlamak to start
batmak to sink
bay male
Bay Mr.
baygın quite
bayan female
Bayan Mrs.
bayılmak (-e) to love doing
something, to faint at
bayram public holiday
bazı sometimes
bazı some
becermek to manage to do, to carry
out successfully
beğenmek to like
bekâr bachelor
beklemek to wait
belki maybe
ben I, me
bence in my opinion
beraber together
berbat terrible
berber barber
beri (-den) since
beş 5
beyaz white
beyefendi Sir
bikmak (-den) to get fed up of
bırakmak to stop, to give up, to leave
something
bıyık moustache
biber pepper
bifték steak
bildirmek to inform, announce
bildirmek (-e) to let someone know

bile even
bilmek to know
bin thousand
bina building
binmek (-e) to get into/onto
 (a vehicle)
bir one, a
birâ beer
birahane pub
biraz a little
birbiri each other
biri someone
birinci first
birkaç a few
birlikte (ile) together with
bitirmek to finish (something)
bitmek to come to an end
biz we
blucin blue jeans
Boğaz the Bosphorus
boğaz throat
borç debt
boş free, empty, vacant
boşanmak to get divorced
boyacı shoeshine boy
boyamak to polish shoes, to paint
boyun neck
bozuk broken, small change
bozuk para small change
bölüm department
bürek pastry
büyle like this
bu this
buçuk half
bugün today
bugünlerde nowadays
bulaşık dirty dishes
bulmak to find
buluşmak (ile) to meet, to
 rendezvous
bunun için because of this, therefore
burası here, this place
burun nose
bu seferlik just this once

buyurun here you are
buz ice
büfe food stand
büro office
bütün whole, all
büyük big
büyükbaba grandfather (father's
 father)
büyümek to grow
büyütmek to bring up, to rear
cacık tsatsiki
cadde street, avenue
cami mosque
canım darling
cesaretli brave
cevap answer
cevap vermek to reply
eiddi serious
ein gin
cömert generous
cuma Friday
cumartesi Saturday
cumhuriyet republic
cüzdan purse, wallet
çabuk quick, quickly
çağdaş contemporary
çağırma to call
çalmak to hammer, to strike,
 to cotton on to what's happening
çalışkan hard-working
çalışmak to work
çalışmak (-e) to try to
çalmak to play an instrument, to
 ring
çamur mud
çarpmak (-e) to hit, to knock, to beat
çarşaf sheet
çarşamba Wednesday
çarşı shopping centre, market
çay tea
çelmek to pull
çerez nibbles (usually roasted nuts
 and chickpeas)

çesit type
çevre surroundings, environment
çıkart(-)mak to take out, to take off
 clothes
çıkış exit
çıkılmak to go out, to come out,
 to crop up
çınlamak to ring (ear)
çıplak naked
çiçek flower
çiçekçi flower seller
çimen grass
Çin China, Chinese
Çingene gypsy
çirkin ugly
çizmek to draw
çocuk child, lad
çoğu most
çok very
çorap sock
çöp rubbish
çorba soup
daha more
dağ mountain
daire flat, apartment, circle
dakik punctual
dakika, dakla minute
dalgâ wave
danışma advice
davet etmek to invite
davranmak to behave, to act
davranmak (-e) to treat, handle
 de also, too
defa time, occasion
değil not
değişken changeable
değişmek to change
değişmez stable, unchanging
deli mad, crazy
demek to say
deniz sea
derece degree
dernek association, society

ders lesson
ders çalışmak to study (for a
 course)
despot despot, despotic
devam etmek to continue, to go on
devamlı constant, continuous
dışarda outside
diğer other
dikkatli careful
dil language, tongue
dilek wish
dilemek to wish
dindâr religious
dinlemek to listen, to listen to
dinlenmek to relax
dinozor dinosaur
diş tooth
dizi series
doğa nature
doğal natural
doğmak to be born
doğru true
doğrusu truly, really
doğum birth
doksan 90
dokuz 9
dolap cupboard
dolmuş shared taxi
dolu full
domates tomato
dondurma ice-cream
dest friend, friendly
dönem period of time
döner kebap grilled lamb slices
dönmek to turn, to return
dönüş turning, return
dört 4
dört gözle beklemek to look
 forward to
dövme to crush, to beat
dövülmüş crushed, beaten
duble a double-sized drink
 dudak lip
durak stop

durmak to stay, stop, remain
 durum situation
 duş shower
 duygulu emotional
 düdüük beep
 dükkân shop
 dün yesterday
 dünya world
 düşmek to fall
 düşünmek to think
 düşürmek to drop
 düz straight
 düzenli tidy
 eczacı pharmacist
 eczane chemist's
 efendim Sir, Madam, pardon?
 Efes Ephesus
 eğër if
 eğlenmek to enjoy
 ekim October
 ekmek bread
 el hand
 elbise clothes, dress
 elde etmek to obtain, to achieve
 eldiven gloves
 elektrikçi electrician
 elli 50
 emin sure, certain
 emlak real estate, property
 en most
 en son last, final
 en sonunda finally, in the end
 endişeli anxious, worried, concerned
 erkek man, male
 erken early
 Ermeni Armenian
 ertesi after
 ertesi gün the following day
 eski old
 eskiden formerly, in the past
 esmer olive-skinned
 esprilli witty
 eş husband or wife (spouse)
 eşek donkey

eşyalar things, belongings
 et meat
 ev home
 ev hanımı housewife
 evlenmek (ile) to get married (to)
 evli married
 evvelki previous
 evvelki gün the day before yesterday
 Eylül September
 evyah good grief
 fabrika factory
 fakat however
 falan roughly, ... or so
 fark difference
 fark etmek to notice, to make a difference
 fark etmez never mind
 fazla too, too much
 felaket disaster
 fena bad
 fetohmek to conquer
 fırçalamak to brush
 fikir idea
 filan falan and so on
 fincan cup
 fiş official VAT receipt
 fiyat price
 fon background, setting
 Fransız French
 futbol football
 galiba presumably, I think
 garson waiter
 gazete newspaper
 gece night
 geç late
 geç kalmak to be late
 geçerli valid
 geçimli easy to get on with
 geçimsiz difficult to get on with
 geçinmek to get by, to get on
 geçirmek to spend (time)
 geçmek (-den) to pass (over)
 gelecek the future

geliş arrival
 gelişmek to develop
 gelmek to come
 gemi boat
 genç young
 gençlik youth
 gene again, still
 genelde generally
 genellikle generally
 gerçek real, true
 gerçekleşmek to come true
 gerçekleştirilmek to realize, to make come true
 gerek necessity, need
 gerekli necessary, needed
 gerekilmek to be necessary
 geri back
 getirmek to bring
 gezmek to tour, walk / travel around
 gibi like, similar to
 gidermek to remove, to get rid of
 gidiş departure
 gidiş-dönüş round trip
 girgin socinble
 giriş entry
 giyinmek to get dressed
 giymek to wear, to put on
 giysiler clothes
 göbük belly
 göğüs breast, chest
 gölge shadow
 gömlek shirt
 görev duty, obligation
 görevli employee
 görmek to see
 görünmek to look, to appear
 görünmez unforeseen, invisible
 görülmek to see one another
 göstermek to show
 götürmek to take, to transport, to carry (away)
 göz eye
 gözlük glasses
 grip flu

grup group
 güldürmek to make someone laugh
 gülmek to smile, to laugh
 gümiş silver
 gün day
 güneş sun
 güneşlenmiş suntanned
 güney south
 günlük daily
 günün birinde one day
 gürlütü noise
 güven trust
 güzel nice, beautiful
 güzellik beauty
 haber news
 haber vermek (-e) to inform, tell (someone)
 hadi right, come on
 hafıza memory
 hafta week
 hakkında about, on the subject of
 hal state, condition
 hâlâ still, yet
 halı carpet
 halk people, 'folk'
 hamam Turkish bath
 han a large commercial building
 hangi which
 hanımefendi Madam
 hariç except
 hassas sensitive
 hasta ill, an ill person
 hastalanmak to become ill
 hat line
 hatırlamak to remember
 hatırlatmak (-e) to remind (someone)
 hava weather, air
 havalimanı airport
 havuç carrot
 hayal imagination
 hayret surprise, surprising
 hazır ready, ready-made

haziran *June*
 hediye *present*
 hem de *nasıl and how!*
 hem ... hem ... *both ... and ...*
 hemen *straight away*
 hemen hemen *almost*
 hemen şimdi *just now, just*
 hemşire *nurse*
 henüz *still, not yet*
 hep *all*
 hepimiz *all of us*
 hepsi *all of it, everyone, everything*
 her zaman *always*
 herhalde *certainly, for sure*
 hesap *bill*
 hesaplamak *to calculate*
 heyecanlı *excitable, passionate*
 heykel *statue*
 hürsüz *thief*
 hızlı *quick, quickly*
 hiç *any, at all*
 hiçbir şey *nothing*
 hikâye *story*
 Hint *Indian, Hindi*
 hissetmek *to feel*
 Hollandalı *Dutch*
 hoş *pleasant, nice*
 hoşlanmak (-den) *to enjoy*
 huysuz *had-tempered*
 Irak *Iraq*
 ısı *temperature*
 ışık *light*
 ısıtmak *to warm up*
 ısırmak *to order*
 için *for, because of*
 içki *alcoholic drink*
 içmek *to drink, to smoke tobacco,*
     to tube medicine
 iğrenç *disgusting*
 ihtilal *revolution*
 ihtiyaç *need*
 iki *2*
 ikisi *both of them*

ilaç *medicine*
 ilan *notice, advertisement*
 ile *with*
 ileride *farther on*
 ilgili (ile) *interested (in), to do with*
 ilginç *interesting*
 ilk *first*
 ilk önce *first of all*
 imdat *help, assistance, emergency*
 inanılmaz *unbelievable*
 inanmak (-e) *to believe*
 inatçı *stubborn*
 ince *fine, slim, graceful*
 İngiliz *English (nationality)*
 İngilizce *English (language)*
 innmek (-den) *to get off, out of,*
     to go/come down
 inşa etmek *to build*
 inşallah *God willing, hopefully*
 ip *string, thread*
 İrlanda *Ireland*
 İrlandalı *Irishman / woman*
 ishal *diarrhoea*
 İskoçyalı *Scottish*
 istakoz *crab*
 İstanbullu *a person from Istanbul*
 istek *request*
 istemek *to want, to ask for*
 İsveççe *Swedish (language)*
 İsveçli *Swedish (nationality)*
 iş *work*
 iş adamı *businessman*
 işçi *warrior*
 işte *here it is, voilà*
 itiraf etmek *to confess*
 itmek *to push*
 iyi *good*
 iyileşmek *to get better, to recover*
 iyilik *goodness*
 izin *permission, holiday from work*
 izlemek *to follow*
 jandarma *military police*
 jeton *token*

jilet *razor*
 kabuk *skin, shell*
 kabul etmek *to agree (to)*
 kaç *how much, how many*
 kaçınmak (-den) *to avoid*
 kaçırmak *to let get away, to miss*
 kaçmak *to escape, run away*
 kadar (-e) *until, as far as*
 kadın *woman*
 kafa *head*
 kahretsin! *damn!*
 kahve *coffee*
 kahverengi *brown, coffee-coloured*
 kalabalık *crowded*
 kalamar *squid*
 kale *castle*
 kalem *pen*
 kalite *quality*
 kalış *departure*
 kalkmak *to get up, to depart*
 kalmak *to remain, to stay*
 kalp *heart*
 kamyon *lorry*
 kanamak *to bleed*
 kapalı *closed, covered*
 kapamak *to close*
 kapatmak *to close*
 kapı *door, gate*
 kaprisli *capricious, changeable*
 kar *snow*
 kar yağmak *to snow*
 kara *dark*
 karakol *police station*
 kararsız *pessimistic*
 karohluk *dark*
 kardeş *brother or sister*
 karın *stomach*
 karınca *ant*
 karışık *mixed, confused*
 karışmak (-e) *to interfere (in)*
 karıştırmak *to mix*
 karides *prawn*
 karşı (-e) *against*
 kart *card*

kasadar *cashier*
 kasım *November*
 kaşık *spoon*
 kaşkol *scarf*
 kat *layer, level*
 katılmak (-e) *to join, to participate in*
 kavga etmek *to fight, to argue*
 kavun *melon*
 kayak yapmak *to ski*
 kaybetmek *to lose*
 kaybolmak *to be lost*
 kayıt *recording*
 kaza *accident*
 kızak *coat*
 kazanmak *to win, to earn*
 K.D.V. VAT
 kedî *cat*
 keel *bald*
 kenar *edge, shore*
 kendi *self*
 kere *time, occasion*
 kereste *timber*
 kesinlikle *definitely*
 keşfetmek *to discover*
 keşke *if only, I wish*
 kırk *40*
 kırmak *to break*
 kırmızı *red*
 kısa *short*
 kıskanç *jealous*
 kısmak *to reduce, to lower,*
     to turn down
 kış *winter*
 kıvrık *curly*
 kız *daughter*
 kızdırmak *to annoy*
 kızıl *red*
 kızkardeş *sister*
 kızmak (-e) *to be annoyed (with)*
 kü! *!*
 kibâr *polite*
 kibirli *proud, arrogant*
 kilim *rug, kilim*
 kilo *kilo*

kim *who*
 kimse *no-one*
 kimyon *cumin*
 kira *rent*
 kiraya vermek *to rent out*
 kirli *dirty*
 kişi *person*
 kitap *book*
 klima *air-conditioning*
 kol *arm*
 kolay *easy*
 komik *funny*
 komşu *neighbour*
 kontrol etmek *to check*
 konuşkan *talkative*
 konuşmak(ile) *to talk (to)*
 korkmak (-den) *to fear,*
to be afraid of
 korkutmak *to scare, to make afraid*
 koruyucu *protective*
 kova *bucket*
 koymak *to put*
 koyu *dark-coloured*
 köfte *meatball*
 köprü *bridge*
 köpürmek *to foam, to foam at*
the mouth
 kör *blind*
 köşe *corner*
 kötü *bad*
 krem *cream*
 kuaför *hairstresser*
 kulak *ear*
 kulakları çınlatmak *to make*
someone's ears burn
 kule *tower*
 kullanım *usage*
 kullanmak *to use*
 kum *sand*
 kurban *sacrifice*
 kurmak *to establish, to found*
 kurşun *lead*
 kurtuluş *freedom, liberation*
 kusura bakmayın *forgive me, I'm*

sorry
 kusursuz *faultless, perfect*
 kutu *box, carton, tin*
 kuvvetli *powerful, strong*
 kuyruk *tail, queue*
 kuzen *cousin*
 küçük *small, young*
 küfür etmek *to swear*
 külot *panties, underpants*
 külotlu çorap *tights*
 kültür *culture*
 kipe *eyring*
 Kürt Kurd
 kütüphane *library*

lahmacun *a thin pizza-like snack*
 lazım *necessary, needed*
 lira lira
 lokanta *restaurant*
 Londra Londoner
 lüks *luxurious*
 maalesef *unfortunately,*
I'm afraid not
 macera *adventure*
 maceracı *adventurous*
 macun *paste*
 maç *sports match*
 maden suyu *mineral water*
 mahalle *district*
 makine *machine*
 makyaj *make up*
 mamafih *however*
 manav *greengrocer*
 mantar *corch, mushroom*
 manzara *view, panorama*
 mart *March*
 masa *table*
 mavi *blue*
 maydanoz *parsley*
 mayıs *May*
 mayo *swimming costume*
 mazeret *excuse, reason*
 mecbur *forced, compelled*
 mektup *letter*

mennun *happy*
 memur *official*
 mendil *handkerchief*
 merak etmek *to worry*
 merhem *lotion, ointment*
 merkez *centre of town*
 mesaj *message*
 meslek *job, profession*
 meşgul *busy, occupied*
 meşrubat *drink (noun)*
 meydan *town or village square*
 meyhane *tavern*
 meyve *fruit*
 meze *starter*
 midye *mussel*
 milli piyango *national lottery*
 milliyet *nationality*
 milyar *1,000,000,000*
 milyon *1,000,000*
 mimar *architect*
 misafir *guest*
 model *style, type*
 motif *design, pattern*
 mönü *menu*
 muayene etmek *to examine*
 mutfak *kitchen*
 mutlaka *surely, definitely*
 mutlu *happy*
 muz *banana*
 müdür *director, principal*
 mülteci *refugee*
 müsaade etmek *to permit*
 müşteri *customer*
 müttefikler *allies*
 müze *museum*
 müzisyen *musician*
 nadiren *rarely*
 nasıl *how*
 ne *what*
 ne kadar *how much*
 ne ... ne ... *neither ... nor ...*
 ne zaman *when*
 nefret etmek (-den) *to hate*
 nerede *where*

nereli *what nationality*
 nereci *whereabouts*
 neçeli *cheerful*
 neyse *well, ...*
 nezle olmak *to have a cold*
 nisan *April*
 nohut *chickpea*
 numara *number*

o zaman *then, in that case*
 ocak *January*
 oda *room*
 oğul *son*
 olay event, occurrence
 oldu *right, OK, that's settled*
 oldukça *quite*
 olmak *to be, to become*
 olumsuz *negative*
 on *10*
 orada *there*
 oralarda *thereabouts*
 orası *there, that place*
 orta *middle*
 otel *hotel*
 otogar *bus station*
 oturmak *to sit, to live*
 otuz *30*
 oyun *play*
 öbür *the other*
 ödemek *to pay*
 ödünç vermek *to lend*
 öğle *midday*
 öğrenmek *to learn, to find out*
 öğrenci *student*
 öğüt *advice*
 öksürmek *to cough*
 öksürük *cough*
 öldürmek *to kill*
 ömür *life*
 ön *front*
 önce *firstly, earlier, ago*
 önemli *important*
 önümüzdeki *the coming, next*
 öpmek *to kiss*

örtmek to cover
öyle like that
özel special, private
üzür dilemek (-den) to apologise (to)
pahalı expensive
palto coat
pamuk cotton
pansiyon guest house
para money
park etmek to park
parmak finger
parti party
pasaj passage
patates potato
patlıcan aubergine
pazar Sunday
pazarlama marketing
pazarlık yapmak to bargain, haggle
pazartesi Monday
pek very, a lot
perşembe Thursday
peyzaj landscape
pil battery
pilicik chicken
pis dirty
pişirmek to bake, to cook
pişman olmak to have regrets
plaj beach
planlamak to plan, to organise
polis policeman / woman
politika politician
popo bottom, bum
portakal suyu orange juice
portre portrait
postalamak to post
postane post office
pratik practice
proje project
P.T.T. post office
pul stamp
püre puree
raf shelf
rahat comfortable

rahatsız etmek to disturb
rakam figure, digit
rakı an alcoholic aniseed drink
rastlamak (-e) to meet by chance
rejim diet
renk colour
renkli colourful
resim picture
ressam painter, artist
rica etmek to request
riya hypocrisy, two-facedness
ruh spirit, soul, character
ruj lipstick
rüya dream
saat hour, clock, watch
sabah morning
sabah sabah early in the morning
sabırlı patient
saç hair
saç kestirmek to have a haircut
saçma nonsense
sade plain
sadece only
sağ right, well, alive
sağ olun thanks
sağlamak to provide, to ensure, to guarantee
sağlık health
sahî really, truly
sahil coast
sakal beard
sakin quiet, calm
saklamak to hide
salata salad
saldırgan violent
salep a hot semolina drink
salı Tuesday
salon room
samimi genuine, sincere
sanat art
sanatçı artist, actor
sanayi manufacturer, industry
sandöviç sandwich

saniye second
sanmak to suppose, to think, to reckon
sapmak to turn
sarıhoş drunk
sarı yellow, blonde
sarımsak garlic
sataşmak (-e) to harrass
satıcı salesman
satılık for sale
satmak to sell
savaş war
savaşmak to fight
sayı number, count
Sayın ... Dear ... (formal)
saymak to count
sebze vegetables
seçmek to choose
sefer time, occasion
sekiz 8
seksen 80
selam hello
sempatik likeable
sene year
serin cool
ses sound, voice
sessiz quiet
sevgi love
Sevgili ... Dear ... (informal)
sevismek to make love
sevme to like, to love
seyahat journey, travel
seyretmek to watch
sezmek to sense, to perceive
sezon season
siyak hot
sıfır zero
sığınmak to take refuge, to shelter
sık sık often
sıkıcı boring
sıkılmak (-den) to get bored, to get fed up (of)
sınav exam
sınavda kalmak to fail an exam
sınıf class

sıra row, line, queue, turn
sırt back
sigarası cigarette
silah gun
silmek to wipe
sinema cinema
sinir nerve
sinirli irritable
siyah black
sızice in your opinion
soğuk cold
soğutmak to make cool, to alienate
sohbet etmek to chat
sokak street
sokmak to insert, to put in
sol left
sonra later
sonsuz endless
sonuçta in the end
sormak (-e) to ask (someone)
sisis sausage
soyad surname
söylemek to say, to sing
söylenecek to mutter
spiker announcer
su water
sunmak to present, to offer, to submit
sunucu compère, presenter
susamak to get thirsty, to be thirsty
susmak to be quiet
süper super
sürdürmek to continue, to keep on
süre period of time
sürekli continuously
sürmek to drive, to last, to rub, to spread
sürpriz surprise
süt milk
şaka joke
şaka etmek to joke
şans luck
şapka hat
şarkı song

şarkı söylemek to sing a song
şart condition, necessity
şaşırmak to be confused,
 to be amazed
şato castle
şb. see **şube**
şef boss
şehir city
şeker sugar, sweets
şemsiye umbrella, parasol
şerefo cheers
şey thing
şikâyet etmek complaint
şimdi now
şimdiki current
şimdilik for the moment, for now
şirket company
şişe bottle
şişmanlamak to get fat
şoför driver
şort shorts
şöyle like, this, this way
şubat February
şube branch, office
tabii certainly, of course
tadın bakmak to have a taste of,
 to sample
tahin sesame oil
tahmin etmek to guess
takım suit, team
takım elbise suit
takip etmek to follow, to pursue
takmak to attach, to fasten,
 to put on, to affix
tam exactly, full
tamam OK
tane item, piece
tanımak to know someone,
 to be acquainted with
tanınmış well-known, famous
tanışmak to meet for the first time
tanıştırmak to introduce (someone)
taraf side

tarak comb
taramak to comb
tarif etmek to describe
tarih date, history
tarihçi historian
tarihi historical
tartışmacı argumentative
taşımak to carry
taşınmak to move house
tat taste
tatil holiday
tath sweet
tatsız tasteless
tava fried
tavsiye etmek to suggest, recommend
taze fresh
tedbirli cautious
tehlikeli dangerous
teklif offer
teklif etmek to offer
tekrar again
tekstil textile
telefon etmek to telephone
televizyon television
temiz clean
temizlemek to clean
temmuz July
terk etmek to leave, to abandon
terlemek to sweat, to be too hot
ters opposite
teslim etmek to deliver
teşekkür etmek to thank
teyp tape
teyze aunt (mother's sister)
tipik typical
tırnaş shave
tişört T-shirt
toleranslı tolerant
top ball
toplamak to tidy up
toplantı to gather together,
 to meet
toplantı meeting
torba bag

torun grandchild
tur tour
turuncu orange
tutmak to keep, hold
tuz salt
tüm all, every, entire
Türk Turkish, Turk
Türkçe Turkish
ucuz cheap
uçak aeroplane
uçuş flight
ufak small
ummak to hope
unutmak to forget
utangaç shy
utanmaz shameless, impudent
uyanık alert, awake
uyanmak to wake up
uygun suitable
uyruk citizen
uyumak to sleep
uzak far
uzatmak to extend, to stretch
uzun long
üç 3
üf ya! oh no!
ülke country
üniversite university
ünlü famous
üstü change, left-over money
ütülemek to iron
üzeri outer surface
üzülmek to be sorry
vallahi I swear it's true
vapur steam ferry
var etmek to create
var olmak to exist
varlıklı wealthy
vay well well
ve and
vejetaryen vegetarian
vergi tax

vermek to give
viski whiskey
voleybol volleyball
volmuk (-e) to hit
ya ... ya ... either ... or ...
yabancı stranger, foreigner, strange,
 foreign
yağ oil, fat
yağmur yağmak to rain
yakın near
yakışıklı handsome
yakışmak to be attractive
yakmak to burn, to light
yalan lie
yan side
yani well, I mean ...
yanlış wrong
yanmak to burn
yalnız alone
yansımak to be reflected
yapımcı producer
yapışmak to stick
yapıştırmak to stick something
yapmak to do
yaratıcı creative
yaratmak to create
yardım etmek (-e) to help (someone)
yarım half, half past midnight
yarın tomorrow
yarısı half of it
yasak forbidden
yaş age
yaşamak to live
yaşlı elderly, old
yat yacht
yatak bed
yatırmak to deposit
yatmak to go to bed, lie down
yavaş slow, slowly
yavrum darling, dear, honey
yaya pedestrian
yaz summer
yazık pity

yazmak to write
 yedi 7
 yemek food, meal, to eat
 yenge uncle's wife
 yeni new, recently, just now
 yer place, the ground
 yerleşmek to settle
 yerli local, domestic
 (i.e. not foreign)
 yeşil green
 yeterince sufficient, enough
 yetimhane orphanage
 yetişmek to grow, to grow up
 yetmek to be enough, to suffice
 yetmiş 70
 yıkamak to wash
 yıkanmak to wash yourself
 yıl year
 yıldız star
 yine again, still
 yirmi 20
 yoğurt yoghurt
 yok there isn't
 yok canım come off it!
 yok etmek to get rid of
 yok olmak to disappear
 yoksa or else
 yol way, road

yoçuluk journey
 yorgun tired
 yorulmak to be tired, to grow tired
 yön direction
 yumruk atmak (-e) to punch
 yumurta egg
 yurt country
 yüksek high, loud
 yürümek to walk, to run
 yürüyerek by walking, on foot
 yürüyüş çıkılmak to go out for
 a walk
 yüz 100, face
 yüzme havuzu swimming pool
 yüzmek to swim
 yüzük ring
 zaman time
 zaman zaman now and then,
 from time to time
 zannetmek to reckon, to think
 zaten anyhow, in any case
 zayıf weak, slim
 zayıflık weakness
 zeki clever, intelligent
 zeytin olives
 ziyaret etmek to visit
 zor difficult

INDEX TO GRAMMAR POINTS

adjectives 22, 226, 239
 adverbs 212
 agglutination 7
 alphabet 10
 article, definite 48
 article, indefinite 37
 be, to
 present 32
 past 78
 future 94
 birbiri 211
 buffer letters 34, 129
 can 122
 causatives 208
 -ce 128
 commands 46
 comparing 125
 conditional
 first 156
 second 236
 third 238
 consonant changes 50
 -de 47, 96
 direct object 48, 82
 değil 23
 -den 47, 82, 96, 113, 141
 -den beri 159

-den önce 172
 -di 78
 -dik 182, 184, 196, 197
 -dikten sonra 172
 -dir 114, 159, 208
 -e 47, 82, 83, 96, 113, 141
 -e- 123
 -ebil- 122, 125
 -ecek 92, 185, 196, 197
 -ecekti 223
 -elim 126
 -en 111, 184
 -er...mez 238
 -erek 112
 -eyim 126
 future 92
 -gi 227
 -i 48, 66, 81, 82, 141, 227
 için 83
 ile 95, 113
 -il- 221
 -in 65, 226
 -in- 221
 -ince 172
 infinitive, long 51, 139
 infinitive, short 140, 197
 intensive adjectives 187

- intransitive verbs 210
 -ip 186
 -ir- 209
 -iş 198
 -iş- 211
 -it- 208
 -iyor present tense 62, 64
 -iyordu 195
 kadar 161
 -ken 172
 kendi 223
 keşke 238
 -ki 127
 -le 95, 113
 -le- 173
 -ler 20
 -leş- 173
 -li 68, 96
 -lik 145
 loan words 139, 155
 -me 46
 -mek 51, 139
 -meli 144
 mi 21
 might 125
 -miş 169
 -mişti 195
 -miştir 171
 must 143
 -n- 129
 nouns
   compound 81, 140
   formation of 145, 198, 226, 239
   numbers 16, 23, 34
 olmak 94, 113, 144
 participles
   present 111, 184
   past 182, 184, 196, 197
   future 185, 196, 197
 passives 220, 225
 past continuous tense 195
   past tense 78, 80
   personal pronouns 31, 33, 49, 67
   plurals 20, 138
   possessives 36, 65, 67, 142
   prepositions of place 97
   present tense
     continuous (-iyor) 62, 64
     aorist (-r) 108, 110, 158
   proper nouns 50
   -r present tense 108, 110, 158
   -r -maz 239
   reciprocal verbs 211
   reflexive verbs 224
   relative clauses 111, 182, 185
   reported speech 169, 196
   -se 156
   -sene 95
   -seydi 237
   -si 66, 81, 129
   -sin 126
   -siz 68
   stress 12, 64, 140, 256
   -t- 208
   time 80, 98
   transitive verbs 210
   used to 207
   var 22, 198
   vowel harmony 8, 20, 21, 32, 254
   vowels 10, 34
   word order 8, 45, 84, 255
   -y- 34, 129
   yok 22, 198